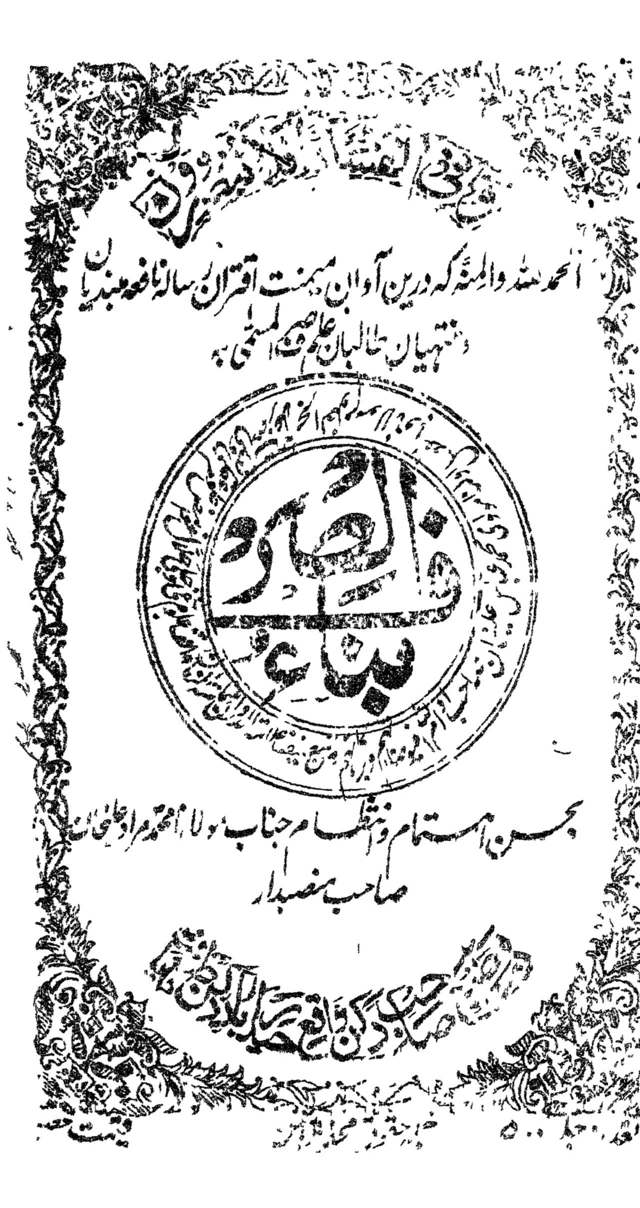

الحمد لله والمنة که درین آوان میمنت اقتران رساله نافعه عند بیان
دستهیان طالبان علم هیئت المسمی به
بحسن اهتمام و انتظام جناب مولانا محمد مراد علی خان
صاحب منصبدار
مطبع ... دکن واقع حیدرآباد دکن

الحمد للہ والمنہ کہ درین آوان میمنت اقتران رسالہ نافعہ مبتدیان
ومنتہیان طالبان علم صرف المسمّٰی بہ
بنا الصرف
۱۳۱۶ ہجری
من تصنیف علامۃ الدوران فہامۃ الزمان واقف علوم خفی وجلی حلّال غوامض العلوم
مولانا وبالفضل اولٰنا مولوی محمد عباس علیخان صاحب

الله

أعوذ بالله من الشيطان الرجيم

رب یسر بسم الله الرحمن الرحیم و تمم بالخیر

الحمد لله والصلوة على رسول الله والسلام علينا وعلى حزب الله

سه اقسام

بدانکه کلمات لغت عرب بر سه قسم است اسم است و فعل است و حرف است
اسم لفظیست که دلالت کند بر معنی که خالی باشد از زمانه چون رَجُل و سفرجل
فعل لفظیست که دلالت کند بر معنی که مشتمل باشد بر زمانه چون ضَرَبَ و دحرج
حرف لفظیست که دلالت کند بر معنی در غیر چون مِن و الی
اسم بر سه قسم است ثلاثی و رباعی و خماسی . ثلاثی سه حرفی را گویند
چون زید رباعی چهار حرفی را گویند چون جعفر

خماسی پنج حرفی را گویند چون سفرجل

فعل بر دو قسم ست. ثلاثی چون ضَرَبَ و رباعی چون دَحرَجَ

میزان در شناختن حروف اصلی از زائده فا و عین و لام ست

و حرف نیز بر دو قسم ست. حرف اصلی و حرف زائده. پس هر حرفیکه

در مقابلهٔ فا و عین و لام باشد اصلی بود چون ضَرَبَ که بروزن فَعَلَ ست

و هر حرفیکه در مقابله فا و عین و لام نبود زائده است چون اَکرَمَ بروزن اَفعَلَ

و حرف اصلی در ثلاثی سه است فا و عین و یک لام چون ضَرَبَ بروزن فَعَلَ

و حرف اصلی در رباعی چهار ست فا و عین و دو لام چون دَحرَجَ بروزن فَعلَلَ

و حرف اصلی در خماسی پنج ست فا و عین و سه لام چون جَحمَرِش بروزن فَعلَلِل

شش اقسام

ثلاثی بر دو قسم ست ثلاثی مجرد. و ثلاثی مزید فیه

ثلاثی مجرد آن ست که بر سه حرف اصلی او حرفی زیاده نبود چون ضَرَبَ بروزن فَعَلَ

و ثلاثی مزید فیه آنست که بر سه حرف اصلی او چیزی زیاده بود چون اَکرَمَ بروزن اَفعَلَ

و رباعی مجرد آنست که بر چهار حرف اصلی او حرفی زیاده نبود چون دَحرَجَ

و رباعی مزید فیه آنست که بر چهار حرف اصلی او چیزی زیاده بود چون تَدَحرَجَ

وخماسی مجرد آنست کہ پنج حرف اصلی وحرفی زیادہ نبود چون جحمرش بروزن فعلّل
وخماسی مزید فیہ آن ست کہ پنج حرف اصلی وچیزے زیادہ
بود چون خندریس بروزن فعللیل۔
اسم ثلاثی مجرد را دہ وزن ست فلس۔ حبر۔ قفل۔ فرس۔ کتف
عضد۔ عنب۔ ابل۔ صرد۔ عنق۔ ومزید فیہ وی بسیار ست
واسم رباعی مجرد را پنج وزن ست جعفر۔ درہم۔ زبرج۔ قمطر۔ برثن۔
واسم رباعی مزید فیہ راشش وزن ست قنفخر۔ قرنفل۔ بردہ۔
منجنوق۔ عبوثران۔ عنکبوت۔
واسم خماسی مجرد را چہار وزن ست سفرجل۔ قذعمل۔ جحمرش۔ قرطعب۔
ووزن مزید فیہ پنج ست عضرفوط۔ قبعثری۔ قرطبوس۔ خزعبیل۔ خندریس

ہفت اقسام

بیت صحیح ست ومثال ست ومضاعف لفیف وناقص ومہموز واجوف

صحیح آن ست کہ در مقابلہ فا وعین ولام او ہمزہ وحرف علت ودو حرف
یک جنس نبود چون ضرب وضرب بروزن فعل وفعل۔
وحرف علت سہ اند واو۔ الف۔ یا۔ چون جمع کنی واے شود۔

و مهموز آنست که در مقابله حرف اصلی او همزه بود - پس اگر همزه در مقابله
فا بود مهموز الفا گویند چون اَمْرٌ و اَمَرَ بر وزن فَعْلٌ و فَعَلَ -
و اگر همزه در مقابله عین بود آن را مهموز العین گویند چون ذَأْبٌ و ذَأَبَ
بر وزن فَعْلٌ و فَعَلَ - و اگر همزه در مقابله لام بود آن را مهموز اللام گویند
چون قَرْءٌ و قَرَءَ بر وزن فَعْلٌ و فَعَلَ - و مضاعف بر دو قسم
مضاعف ثلاثی و مضاعف رباعی - مضاعف ثلاثی آنست که
در مقابله عین و لام او دو حرف از یک جنس بود چون بَرٌّ و بَرَّ
که در اصل بَرْرٌ و بَرَرَ بوده است بر وزن فَعْلٌ و فَعَلَ
و مضاعف رباعی آنست که در مقابله فا و لام اولی او دو حرف از
یک جنس بود و عین و لام ثانی او دو حرف دیگر از یک جنس بود چون صَلْصَلَةٌ
و صَلْصَلَ بر وزن فَعْلَلَةٌ و فَعْلَلَ - و مثال آنست که در مقابله
فا او حرف علت بود چون وَعْدٌ و وَعَدَ بر وزن فَعْلٌ و فَعَلَ
و اجوف آنست که در مقابله عین او حرف علت بود چون قَوْلٌ
و قَالَ بر وزن فَعْلٌ و فَعَلَ - و ناقص آنست که در مقابله لام او
حرف علت بود چون رَضِيٌّ و رَضِيَ بر وزن فَعِيلٌ و فَعِلَ -

ولفیف بر دو قسم ست. لفیف مقرون ولفیف مفروق۔
لفیف مقرون آنست که در مقابلهٔ فا وعین او یا عین ولام او یا در
مقابله هر سه حرف علت بود چون یَوْمٌ وطَیٌّ وَاوٌ بروزن فَعْلٌ
ولفیف مفروق آنست که در مقابلهٔ فا ولام او حرف علت بود
چون وَلِیٌّ ووَقِیَ بروزن فَعِلٌ وفَعِلَ۔

اسم بر دو قسم ست. اسم مصدر واسم جامد۔
اسم جامد آنست که از وی چیزے اشتقاق کرده نشود ودر آخر
معنے فارسی او دن یا تن نباشد چون رَجُلٌ وفَرَسٌ۔
واسم مصدر آنست که از وی چیزے اشتقاق کرده شود ودر آخر
معنے فارسی او دن یا تن باشد چون اَلضَّرْبُ زدن والقَتْلُ
کشتن. واز هر مصدر ده چیز اشتقاق کرده میشود. ماضی
ومضارع واسم فاعل واسم مفعول وجحد ونفی وامر ونهی
واسم زمان واسم مکان واسم آله واسم تفضیل وفعل التعجب
ماضی زمانه گذشته را گویند. ومضارع زمانه آینده را واسم فاعل
کننده را گویند واسم مفعول نام کرده شده را وجحد انکار ماضی.

گویند و نفی انکار فعل مستقبل را گویند و امر فرمودن کارے۔
و نہی باز داشتن از کارے اسم زمان نام وقت کردن کارے
و اسم مکان نام جاے کردن کارے۔ اسم آلہ نام آنچہ کار بوی کنند
اسم تفضیل بہتر را گویند و فعل التعجب آن کہ در آن تعجب باشد۔

اوزان مصدر ثلاثی مجرد

فَعْلٌ فِعْلٌ فُعْلٌ فَعْلَۃٌ فِعْلَۃٌ فُعْلَۃٌ فَعَلَۃٌ فَعِلَۃٌ فُعْلَۃٌ
فَعَلٌ فَعِلٌ فُعُلٌ فَعَالٌ فِعَالٌ فُعَالٌ فَعَالَۃٌ فِعَالَۃٌ فُعَالَۃٌ
فَعِیْلَۃٌ فَعِیْلٌ فُعُوْلٌ فُعُوْلَۃٌ مَفْعَلٌ مَفْعِلٌ مَفْعَلَۃٌ
مَفْعِلَۃٌ فَعْلٰی فِعْلٰی فُعْلٰی فَعْلَانٌ فِعْلَانٌ فُعْلَانٌ
فَعَلَانٌ فَعَالِیَۃٌ فَعْلُوْلَۃٌ مَفْعُوْلٌ مَفْعُوْلَۃٌ فَاعِلَۃٌ
فَعُوْلٌ مَفْعُلَۃٌ فَعُوْلَۃٌ فَعْلُوْلَۃٌ فَعَلَاءُ فَیْعَلُوْلَۃٌ
و جز آن و از آن مبالغہ تَفْعَالٌ فِعِّیْلٰی فَعَلُوْتٌ فَعَلُوْتٰی
تِفْعَالٌ مِفْعَلٌ مَفْعِلٌ و وزن فَعْلَۃٌ براے یک مرتبہ
و فِعْلَۃٌ براے حالت۔

صرف صغیر ثلاثی مجرد صحیح از باب فَعَل یَفْعِلُ چون الضَرْب زدن

ضَرَبَ يَضْرِبُ ضَرْبًا ضَرْبَةً ضِرْبَةً مَضْرَبًا
مَضْرِبًا فَهُوَ ضَارِبٌ وَ ضُرِبَ يُضْرَبُ ضَرْبًا
ضَرْبَةً ضِرْبَةً مَضْرَبًا مَضْرِبًا فَذَاكَ مَضْرُوْبٌ
لَمْ يَضْرِبْ لَمْ يُضْرَبْ لَا يَضْرِبُ لَا يُضْرَبُ
لَنْ يَضْرِبَ لَنْ يُضْرَبَ اَلْاَمْرُ مِنْهُ ضِرَابِ اِضْرِبْ لِتُضْرَبْ
لِيَضْرِبْ لِيُضْرَبْ وَالنَّهْيُ عَنْهُ لَا تَضْرِبْ لَا تُضْرَبْ
لَا يَضْرِبْ لَا يُضْرَبْ اَلظَّرْفُ مِنْهُ مَضْرِبٌ مَضْرِبَانِ
مَضَارِبُ وَ مُضَيْرِبٌ وَالْاٰلَةُ مِنْهُ مِضْرَبٌ مِضْرَبَانِ مَضَارِبُ
وَ مُضَيْرِبٌ مِضْرَبَةٌ مِضْرَبَتَانِ مَضَارِبُ وَ مُضَيْرِبَةٌ
مِضْرَابٌ مِضْرَابَانِ مَضَارِيْبُ وَ مُضَيْرِيْبٌ اَفْعَلُ
التَّفْضِيْلِ مِنْهُ اَضْرَبُ اَضْرَبَانِ اَضْرَبُوْنَ اَضَارِبُ وَ
اُضَيْرِبٌ وَالْمُؤَنَّثُ مِنْهُ ضُرْبٰى ضُرْبَيَانِ ضُرْبَيَاتٌ
ضُرَبٌ ضُرَيْبَا وَالتَّعَجُّبُ مِنْهُ مَا اَضْرَبَهٗ وَ اَضْرِبْ بِهٖ

صرف کبیر فعل ماضی معلوم

ضَرَبَ ضَرَبَا ضَرَبُوْا ضَرَبَتْ ضَرَبَتَا ضَرَبْنَ ضَرَبْتَ

ضَرَبْتِ ضَرَبْتُمَا ضَرَبْتُنَّ ضَرَبْتُ ضَرَبْنَا ضَرَبْتَ ضَرَبْتُمَا ضَرَبْتُمْ

صرف کبیر فعل ماضی مجہول

ضُرِبَ ضُرِبَا ضُرِبُوْا ضُرِبَتْ ضُرِبَتَا ضُرِبْنَ ضُرِبْتَ ضُرِبْتُمَا

ضُرِبْتُمْ ضُرِبْتِ ضُرِبْتُمَا ضُرِبْتُنَّ ضُرِبْتُ ضُرِبْنَا

صرف کبیر فعل ماضی منفی معلوم

مَا ضَرَبَ مَا ضَرَبَا مَا ضَرَبُوْا مَا ضَرَبَتْ مَا ضَرَبَتَا مَا ضَرَبْنَ

مَا ضَرَبْتَ مَا ضَرَبْتُمَا مَا ضَرَبْتُمْ مَا ضَرَبْتِ مَا ضَرَبْتُمَا مَا ضَرَبْتُنَّ

مَا ضَرَبْتُ مَا ضَرَبْنَا

صرف کبیر فعل ماضی منفی مجہول

مَا ضُرِبَ مَا ضُرِبَا مَا ضُرِبُوْا مَا ضُرِبَتْ مَا ضُرِبَتَا مَا ضُرِبْنَ

مَا ضُرِبْتَ مَا ضُرِبْتُمَا مَا ضُرِبْتُمْ مَا ضُرِبْتِ مَا ضُرِبْتُمَا مَا ضُرِبْتُنَّ

مَا ضُرِبْتُ مَا ضُرِبْنَا

صرف کبیر فعل مضارع معروف

يَضْرِبُ يَضْرِبَانِ يَضْرِبُوْنَ تَضْرِبُ تَضْرِبَانِ يَضْرِبْنَ

تَضْرِبُ تَضْرِبَانِ تَضْرِبُوْنَ تَضْرِبِيْنَ تَضْرِبَانِ تَضْرِبْنَ

أَضْرِبُ نَضْرِبُ

صرف کبیر فعل مضارع مجہول

يُضْرَبُ يُضْرَبَانِ يُضْرَبُوْنَ تُضْرَبُ تُضْرَبَانِ يُضْرَبْنَ

تُضْرَبُ تُضْرَبَانِ تُضْرَبُوْنَ تُضْرَبِیْنَ تُضْرَبَانِ تُضْرَبْنَ أُضْرَبُ نُضْرَبُ

صرف کبیر اسم فاعل

ضَارِبٌ ضَارِبَانِ ضَارِبُوْنَ ضَرَبَةٌ ضُرَّابٌ ضُرَّبٌ ضَرْبٌ ضُرُبٌ آضْرَابٌ ضُرَبَاءُ ضُرْبَانٌ ضِرْبَانٌ ضِرَابٌ ضُرُوْبٌ ضُوَيْرِبٌ ضَارِبَةٌ ضَارِبَتَانِ ضَارِبَاتٌ ضَوَارِبُ ضُرَّبٌ ضُوَيْرِبَةٌ ـ

اسم فاعل مبالغہ

ضَرُوْبٌ ضَرِیْبٌ ضَرُوْبٌ ضَرَّابٌ ضُرَّابٌ ضِرَابٌ ضُرَابٌ ضَرُّوْبٌ ضُرُّوْبٌ ضِرِّیْبٌ ضُرَّبٌ ضَارُوْبٌ ضَرَبَانٌ مِضْرَبٌ مِضْرَابٌ مِضْرِیْبٌ مِضْرَابَةٌ ضَارِبَةٌ ضُرْبَةٌ ضَرَّابَةٌ ضَرُوْبَةٌ ـ

صرف کبیر اسم مفعول

مَضْرُوْبٌ مَضْرُوْبَانِ مَضْرُوْبُوْنَ مَضَارِیْبُ وَمُضَیْرِبٌ مَضْرُوْبَةٌ مَضْرُوْبَتَانِ مَضْرُوْبَاتٌ مَضَارِیْبُ وَمُضَیْرِبَةٌ

صرف کبیر فعل جحد معلوم

لَمْ يَضْرِبْ لَمْ يَضْرِبَا لَمْ يَضْرِبُوْا لَمْ تَضْرِبْ لَمْ تَضْرِبَا
لَمْ يَضْرِبْنَ لَمْ تَضْرِبْ لَمْ تَضْرِبَا لَمْ تَضْرِبُوْا لَمْ تَضْرِبِيْ
لَمْ تَضْرِبَا لَمْ تَضْرِبْنَ لَمْ اَضْرِبْ لَمْ نَضْرِبْ۔

صرف کبیر فعل جحد مجہول

لَمْ يُضْرَبْ لَمْ يُضْرَبَا لَمْ يُضْرَبُوْا لَمْ تُضْرَبْ لَمْ تُضْرَبَا
لَمْ يُضْرَبْنَ لَمْ تُضْرَبْ لَمْ تُضْرَبَا لَمْ تُضْرَبُوْا لَمْ تُضْرَبِيْ
لَمْ تُضْرَبَا لَمْ تُضْرَبْنَ لَمْ اُضْرَبْ لَمْ نُضْرَبْ۔

صرف کبیر فعل نفی معلوم

لَا يَضْرِبُ لَا يَضْرِبَانِ لَا يَضْرِبُوْنَ لَا تَضْرِبُ لَا تَضْرِبَانِ
لَا يَضْرِبْنَ لَا تَضْرِبُ لَا تَضْرِبَانِ لَا تَضْرِبُوْنَ لَا تَضْرِبِيْنَ
لَا تَضْرِبَانِ لَا تَضْرِبْنَ لَا اَضْرِبُ لَا نَضْرِبُ۔

صرف کبیر فعل نفی مجہول

لَا يُضْرَبُ لَا يُضْرَبَانِ لَا يُضْرَبُوْنَ لَا تُضْرَبُ لَا تُضْرَبَانِ
لَا يُضْرَبْنَ لَا تُضْرَبُ لَا تُضْرَبَانِ لَا تُضْرَبُوْنَ لَا تُضْرَبِيْنَ
لَا تُضْرَبَانِ لَا تُضْرَبْنَ لَا اُضْرَبُ لَا نُضْرَبُ۔

صرف کبیر فعل نفی موکد معلوم

لَنْ يَّضْرِبَ لَنْ يَّضْرِبَا لَنْ يَّضْرِبُوْا لَنْ تَضْرِبَ لَنْ تَضْرِبَا

لَنْ يَّضْرِبْنَ لَنْ تَضْرِبَ لَنْ تَضْرِبَا لَنْ تَضْرِبُوْا لَنْ تَضْرِبِیْ

لَنْ تَضْرِبَا لَنْ تَضْرِبْنَ لَنْ اَضْرِبَ لَنْ نَّضْرِبَ ۔

صرف کبیر فعل نفی موکد مجہول

لَنْ تُّضْرَبَ لَنْ يُّضْرَبَا لَنْ يُّضْرَبُوْا لَنْ تُضْرَبَ لَنْ تُضْرَبَا

لَنْ يُّضْرَبْنَ لَنْ تُضْرَبَ لَنْ تُضْرَبَا لَنْ تُضْرَبُوْا لَنْ تُضْرَبِیْ

لَنْ تُضْرَبَا لَنْ تُضْرَبْنَ لَنْ اُضْرَبَ لَنْ نُضْرَبَ

صرف کبیر فعل مضارع معلوم با نون ثقیلہ

لَيَضْرِبَنَّ لَيَضْرِبَانِّ لَيَضْرِبُنَّ لَتَضْرِبَنَّ لَتَضْرِبَانِّ لَيَضْرِبْنَانِّ

لَتَضْرِبَنَّ لَتَضْرِبَانِّ لَتَضْرِبُنَّ لَتَضْرِبِنَّ لَتَضْرِبَانِّ

لَتَضْرِبْنَانِّ لَاَضْرِبَنَّ لَنَضْرِبَنَّ ۔

صرف کبیر فعل مضارع معلوم با نون خفیفہ

لَيَضْرِبَنْ لَيَضْرِبُنْ لَتَضْرِبَنْ لَتَضْرِبَنْ لَتَضْرِبُنْ

لَتَضْرِبِنْ لَاَضْرِبَنْ لَنَضْرِبَنْ ۔

صرف کبیر فعل مضارع مجہول با نون ثقیلہ

لَیُضْرَبَنَّ لَیُضْرَبَانِّ لَیُضْرَبُنَّ لَتُضْرَبَنَّ لَتُضْرَبَانِّ
لَیُضْرَبْنَانِّ لَتُضْرَبَنَّ لَتُضْرَبَانِّ لَتُضْرَبُنَّ لَتُضْرَبِنَّ
لَتُضْرَبَانِّ لَتُضْرَبْنَانِّ لَاُضْرَبَنَّ لَنُضْرَبَنَّ۔

صرف کبیر فعل مضارع مجہول با نون خفیفہ

لَیُضْرَبَنْ لَیُضْرَبُنْ لَتُضْرَبَنْ لَتُضْرَبُنْ لَتُضْرَبِنْ
لَاُضْرَبَنْ لَنُضْرَبَنْ

صرف کبیر امر حاضر معروف

اِضْرِبْ اِضْرِبَا اِضْرِبُوْا اِضْرِبِیْ اِضْرِبَا اِضْرِبْنَ۔

صرف کبیر امر حاضر معروف با نون ثقیلہ

اِضْرِبَنَّ اِضْرِبَانِّ اِضْرِبُنَّ اِضْرِبِنَّ اِضْرِبَانِّ اِضْرِبْنَانِّ

صرف کبیر امر حاضر معروف با نون خفیفہ

اِضْرِبَنْ اِضْرِبُنْ اِضْرِبِنْ

صرف کبیر امر حاضر مجہول

لِتُضْرَبْ لِتُضْرَبَا لِتُضْرَبُوْا لِتُضْرَبِیْ لِتُضْرَبَا لِتُضْرَبْنَ

صرف کبیر حاضر مجہول با نون ثقیلہ

لِتُضْرَبَنَّ لِتُضْرَبَانِّ لِتُضْرَبُنَّ لِتُضْرَبِنَّ لِتُضْرَبَانِّ لِتُضْرَبْنَانِّ

صرف کبیر امر حاضر مجہول با نون خفیفہ

لِتُضْرَبَنْ لِتُضْرَبُنْ لِتُضْرَبِنْ

امر غائب معلوم

لِيَضْرِبْ لِيَضْرِبَا لِيَضْرِبُوْا لِتَضْرِبْ لِتَضْرِبَا لِيَضْرِبْنَ لِاَضْرِبْ لِنَضْرِبْ

امر غائب با نون ثقیلہ

لِيَضْرِبَنَّ لِيَضْرِبَانِّ لِيَضْرِبُنَّ لِتَضْرِبَنَّ لِتَضْرِبَانِّ لِيَضْرِبْنَانِّ لِاَضْرِبَنَّ لِنَضْرِبَنَّ۔

امر غائب با نون خفیفہ

لِيَضْرِبَنْ لِيَضْرِبُنْ لِتَضْرِبَنْ لِاَضْرِبَنْ لِنَضْرِبَنْ

امر غائب مجہول

لِيُضْرَبْ لِيُضْرَبَا لِيُضْرَبُوْا لِتُضْرَبْ لِتُضْرَبَا لِيُضْرَبْنَ لِاُضْرَبْ لِنُضْرَبْ۔

امر غائب مجہول با نون ثقیلہ

لِيُضْرَبَنَّ لِيُضْرَبَانِّ لِيُضْرَبُنَّ لِتُضْرَبَنَّ لِتُضْرَبَانِّ

لِيُضْرَبْنَانِّ لِاُضْرَبَنَّ لِنُضْرَبَنَّ

امرغائب مجہول با نون خفیفہ

لِيُضْرَبَنْ لِيُضْرَبُنْ لِتُضْرَبَنْ لِاُضْرَبَنْ لِنُضْرَبَنْ

صرف کبیر نہی حاضر معلوم

لَاتَضْرِبْ لَاتَضْرِبَا لَاتَضْرِبُوْا لَاتَضْرِبِيْ لَاتَضْرِبَا لَاتَضْرِبْنَ

نہی حاضر معلوم با نون ثقیلہ

لَاتَضْرِبَنَّ لَاتَضْرِبَانِّ لَاتَضْرِبُنَّ لَاتَضْرِبِنَّ لَاتَضْرِبَانِّ لَاتَضْرِبْنَانِّ

نہی حاضر معلوم با نون خفیفہ

لَاتَضْرِبَنْ لَاتَضْرِبُنْ لَاتَضْرِبِنْ

نہی حاضر مجہول

لَاتُضْرَبْ لَاتُضْرَبَا لَاتُضْرَبُوْا لَاتُضْرَبِيْ لَاتُضْرَبَا لَاتُضْرَبْنَ

نہی حاضر مجہول با نون ثقیلہ

لَاتُضْرَبَنَّ لَاتُضْرَبَانِّ لَاتُضْرَبُنَّ لَاتُضْرَبِنَّ لَاتُضْرَبَانِّ لَاتُضْرَبْنَانِّ

نہی حاضر مجہول با نون خفیفہ

لَاتُضْرَبَنْ لَاتُضْرَبُنْ لَاتُضْرَبِنْ

نہی غائب معلوم

لَا یَضْرِبْ لَا یَضْرِبَا لَا یَضْرِبُوْا لَا تَضْرِبْ لَا تَضْرِبَا

لَا یَضْرِبْنَ لَا اَضْرِبْ لَا نَضْرِبْ ۔

نہی غائب معلوم با نون ثقیلہ

لَا یَضْرِبَنَّ لَا یَضْرِبَانِّ لَا یَضْرِبُنَّ لَا تَضْرِبَنَّ لَا تَضْرِبَانِّ

لَا یَضْرِبْنَانِّ لَا اَضْرِبَنَّ لَا نَضْرِبَنَّ

نہی غائب معلوم با نون خفیفہ

لَا یَضْرِبَنْ لَا یَضْرِبُنْ لَا تَضْرِبَنْ لَا اَضْرِبَنْ لَا نَضْرِبَنْ

نہی غائب مجہول

لَا یُضْرَبْ لَا یُضْرَبَا لَا یُضْرَبُوْا لَا تُضْرَبْ

لَا تُضْرَبَا لَا یُضْرَبْنَ لَا اُضْرَبْ لَا نُضْرَبْ

نہی غائب مجہول با نون ثقیلہ

لَا یُضْرَبَنَّ لَا یُضْرَبَانِّ لَا یُضْرَبُنَّ لَا تُضْرَبَنَّ لَا تُضْرَبَانِّ

لَا یُضْرَبْنَانِّ لَا اُضْرَبَنَّ لَا نُضْرَبَنَّ ۔

نہی غائب مجہول با نون خفیفہ

لَا یُضْرَبْنَ لَا یُضْرَبْنَ لَا تُضْرَبْنَ لَا اُضْرَبَنْ لَا نُضْرَبَنْ۔

بنائے فعل ماضی معلوم۔ ضَرَبَ دراصل ضَرْباً بود ضَرْباً اسم مصدر بود

چون خواہی کہ فعل ماضی معلوم بناکنی حرف اول مفتوح بود ثانی و ثالث

رافتح دہی و تنوین تمکن را حذف کنی برائے علامت فعلیت تا از

ضَرْباً ضَرَبَ شود و ضَرَبَا دراصل ضَرَبَ بود الف علامت تثنیہ

و ضمیر فاعل درآخرش درآر تا ضَرَبَا شود ضَرَبُوا دراصل ضَرَبَ بود

آخرش را ضمہ دادہ بعدہ واو علامت جمع مذکر و ضمیر فاعل ساکن

درآر تا ضربوا شود ضَرَبَتْ دراصل ضرب بود درآخرش تائے

ساکن علامت تانیث درآر تا ضربت شود ضَرَبَتَا دراصل

ضربت بود درآخرش فتحہ دادہ الف علامت تانیث ضمیر فاعل

درآر تا ضربتا شود ضَرَبْنَ دراصل ضربت بود تا را حذف کردہ

نون مفتوحہ علامت جمع مؤنث و ضمیر فاعل درآخرش درآر تا ضربن

شود و ضربت دراصل ضرب بود آخرش را ساکن کردہ تائے مفتوحہ

ضمیر واحد مخاطب درآر تا ضَرَبْتَ شود ضربتما دراصل ضربت بود

از آخرش تا حذف کردہ تما ضمیر تثنیہ مخاطب مذکر درآر تا ضربتما

شود ضربتم دراصل ضربت بود از آخرش تا حذف کرده تم ضمیر جمع مخاطب مذکر درآر تا ضربتم شود ضربتِ دراصل ضربت بود فتح تا را بکسره بدل کن تا ضربتِ شود ضربتما دراصل ضربت بود از آخرش تا حذف کرده تن ضمیر جمع مخاطبه مونثه درآر تا ضربتنّ شود ضربت دراصل ضرب بود آخرش را ساکن کرده تا ضمیر واحد متکلم درآر تا ضربت شود ضربنا دراصل ضربت بود تا را حذف کرده تا ضمیر متکلم مع الغیر در آخرش درآر تا ضربنا شود۔

این بحث فعل ماضی معروف بود چون خواهی که مجهول بنا کنی فاء فعل را ضمہ کن و عین فعل را کسرہ دِہ تا ماضی مجہول گردد۔

این بحث ماضی مثبت بود چون خواہی کہ ماضی منفی بنا کنی ما یا لا دراول او درآر تا ماضی منفی گردد۔

این بحث ماضی بود چون خواہی کہ مضارع بنا کنی یکے را از علامتہاے مضارع دراول او درآر و آخرش را ضمہ کن و علامت مضارع چہار است الف و تا و یا و نون کہ مجموع وی اتین باشد الف براے واحد متکلم و نون براے متکلم مع الغیر و تا براے ہشت کلمہ است سہ از آن براے

مذکر حاضر و سہ ازآن برائے مؤنث حاضر و دو ازآن برائے واحد
و تثنیہ مؤنث غائب و یا برائے چہار کلمہ است سہ ازآن برائے
مذکر غائب و یکے برائے جمع مؤنث غائب۔
این بحث مضارع معروف بود چون خواہی کہ مجہول بناکنی علامت مضارع را
ضمہ دہ و عین کلمہ را فتحہ دہ در ہر دو حال تا مجہول گردد۔
این بحث مضارع بود چون خواہی کہ اسم فاعل بناکنی ضَارِبٌ کہ
دراصل یضرب بود حرف مضارع را حذف کردہ فا کلمہ را فتح دادہ
بعد ازآن الف علامت اسم فاعل درآوردہ درآخرش تنوین تمکن
درآوردند ضارب شد ضَاربان دراصل ضارب بود آخرش
را فتحہ دادہ بعدہ الف علامت تثنیہ مذکر درآوردند ضاربان شد
ضَاربون دراصل ضارب بود آخرش را ضمہ دادہ واؤ علامت
جمع مذکر درآوردند ضاربون شد ضربۃ جمع تکسیر دراصل ضارب بود
حرف اول مفتوح بود ثالث و رابع را نیز فتح دادہ الف وحدان را
حذف کردہ عوض او تا متحرکہ درآخرش درآوردند ضربۃ شد۔
ضُراب جمع تکسیر دراصل ضارب بود حرف اول را ضمہ دادہ الف

وحدان را حذف نموده عین کلمه را مفتوح و مشدّد ساخته بعد از آن الف
جمع تکسیر درآوردند ضرّاب شد ضُرّب جمع تکسیر در اصل ضارب
بود حرف اول را ضمه داده عین کلمه را مشدّد و مفتوح ساخته الف
وحدان را حذف کردند ضرّب شد ضُرُب جمع تکسیر در اصل ضارب
بود الف وحدان را حذف کرده عین کلمه را ساکن ساختند ضرب
شد ضَرب جمع تکسیر در اصل ضارب بود حرف اول را ضمه داده
الف وحدان را حذف کرده عین کلمه را ساکن ساختند ضرب شد
اضراب جمع تکسیر در اصل ضارب بود حرف اول را ساکن ساخته در
اولش همزهٔ مفتوحه درآورده الف وحدان را حذف کرده عین کلمه
را فتح داده الف جمع تکسیر درآوردند اضراب شد ضُرَبَاءُ در اصل
ضارب بود حرف اول را ضمه داده الف وحدان را حذف کرده
عین و لام کلمه را حرکت فتحه داده الف ممدوده جمع تکسیر درآوردند
ضرباء شد ضربان در اصل ضارب بود حرف اول را ضمه داده
الف وحدان را حذف کرده عین کلمه را ساکن ساختند و لام کلمه را
فتح داده الف و نون مزیدتان درآوردند ضربان شد۔ ضربان

دراصل ضارب بود حرف اول را کسرہ دادہ الف وحدان را حذف کردہ عین کلمہ را ساکن ساختند ولام کلمہ را فتح دادہ الف و نون مزیدتان درآوردند ضربان شد۔ ضِراب دراصل ضارب بود حرف اول را کسرہ دادہ الف وحدانرا حذف کردہ عین کلمہ را فتح دادہ الف جمع تکسیر درآوردند ضراب شد ضُروب دراصل ضارب بود حرف اول را ضمہ دادہ الف وحدان را حذف کردہ عین کلمہ را ضمہ دادہ واو ساکنہ درآوردند ضروب شد۔ ضُوَیرِب دراصل ضارب بود حرف اول را ضمہ دادہ الف را بہ واوِ مفتوحہ بدل کردند بعد ازآن یاے تصغیر درآوردند ضویرب شد۔ ضَارِبَۃ دراصل ضارب بود آخرش را فتح دادہ بعد ازآن تاء تانیث درآوردند ضاربۃ شد۔ ضَارِبتان دراصل ضاربۃ بود درآخرش الف و نون مکسورہ علامت تثنیہ درآوردند ضاربتان شد۔ ضَارِبات دراصل ضاربۃ بود تا را حذف کردہ الف وتا علامت جمع مؤنث سالم درآوردند ضاربات شد۔ ضَوارِب دراصل ضاربۃ بود الف را بواو مفتوحہ بدل کردہ بعد ازآن الف جمع تکسیر درآوردہ تاء و تنوین تمکن را حذف کردند ضوارب شد ضُرَّب دراصل ضاربۃ بود حرف اول را ضمہ دادہ الف وحدان را حذف

کردہ عین کلمہ را فتح دادہ تا را حذف کردند ضُرَّب شد۔ ضُوَیرِبَۃ در
ضَارِبَۃ بود حرف اول را ضمہ دادہ الف را بواو مفتوحہ بدل کردہ یائے
تصغیر در آوردند ضویربۃ شد۔ مَضرُوب در اصل یضرب بود حرف
مضارع را حذف کردہ عوض او میم مفتوحہ در آوردہ عین کلمہ را ضمہ
دادہ بعد از آن واو ساکن آوردہ در آخرش تنوین تمکن در آوردند
برائے علامت اسمیت مضروب شد۔ مَضرُوبَانِ در اصل مضروب
بود در آخرش فتح دادہ الف و نون مکسورہ علامت تثنیہ مذکر در آوردند
مضروبان شد۔ مَضرُوبُونَ در اصل مضروب بود آخرش ضمہ دادہ
واو ساکن و نون مفتوحہ علامت جمع مذکر سالم در آوردند مضروبون شد
مَضَارِیب در اصل مضروب بود ضاد را فتح دادہ بعد از آن الف
جمع تکسیر در آوردہ عین کلمہ را کسرہ دادہ واو را بیا بدل کردہ تنوین
تمکن را حذف کردند برائے منع صرف مضاریب شد۔ مُضَیرِیب
در اصل مضروب بود حرف اول را ضمہ وثانی را فتحہ سوم جائے یائے تصغیر
در آوردہ حرف رابع را کسرہ دادہ واو را بیا بدل کردند مضیریب
شد۔ مَضرُوبَۃ در اصل مضروب بود در آخرش فتح دادہ تاء علامۃ

تانیث درآورند مضروبۃ شد۔ مضروبتان دراصل مضروبۃ بود درآخرش فتح دادہ الف ونون مکسورہ درآوردند مضروبتان شد۔ مضروبات دراصل مضروبۃ بود درآخرش فتح دادہ الف وتاء علامت جمع مونث سالم درآوردند مضروبات شد۔ مضاریب دراصل مضروبۃ بود حرف ثانی را فتح دادہ بعدہ الف جمع تکسیر درآوردہ وحرف ثالث را کسرہ دادہ واو را بیا بدل کردہ تنوین تمکن را حذف کردند برائے منع صرف مضاریب شد۔ مضیربۃ دراصل مضروبۃ بود حرف دوم را فتح دادہ بعد ازآن یائے تصغیر آوردہ وحرف ثالث را کسرہ دادہ واو را بیا بدل کردند مضیربۃ شد۔

چون خواہی کہ نفی جحد بنا کنی لم دراول مضارع درآر لم در فعل مضارع در پنج محل جزم کند اگر درآخر او حرف علت نبود اعنی واحد مذکر غائب و واحد مونث غائب و واحد مذکر حاضر و واحد متکلم و متکلم مع الغیر۔ و در ہفت محل نون اعرابی را ساقط گرداند چہار تثنیہ و دو جمع مذکر غائب وحاضر و یکے واحد مونث حاضر و در جمع مونث غائب وحاضر ہیچ عمل نہ کند و مضارع را بمعنے ماضی منفی گرداند۔

چون خواہی کہ نفی بنا کنی لا نفی دراول مضارع درآر و لا نفی مثبت را بمعنی منفی گرداند۔ چون خواہی کہ نفی مؤکد بنا کنی لن دراول مضارع درآر۔ پس لن در پنج محل نصب کند واحد مذکر غائب واحد مؤنث غائب واحد مذکر حاضر و واحد متکلم و متکلم مع الغیر و در ہفت محل نون اعرابی را ساقط گرداند چہار تثنیہ و دو جمع مذکر غائب و حاضر و یکے واحد مؤنث حاضر و بر جمع مؤنث غائب و حاضر ہیچ عمل نکند۔ و لن مضارع را بمعنی مستقبل منفی گرداند۔

چون خواہی کہ مضارع با نون ثقیلہ بنا کنی لام تاکید مفتوحہ دراول و درآخر و نون مشدد درآخر او و ماقبل نون ثقیلہ در واحد مذکر غائب و واحد مؤنث غائب و واحد مذکر حاضر و دو صیغہ متکلم مفتوح باشد و در چہار تثنیہ و دو جمع مؤنث غائب و حاضر و در شش محل ماقبل ثقیلہ الف باشد یعنے چہار تثنیہ و دو جمع مؤنث و از جمع مذکر غائب و حاضر واو حذف کردہ ماقبل او ضمہ دہند تا دلالت کند بر حذف واو و از واحد مؤنث حاضر یا حذف نمودہ ماقبل او کسرہ دہند تا دلالت کند بر حذف یا۔

و نون ثقیلہ نون مشددہ را گویند و نون خفیفہ ساکن را گویند۔ و نون ثقیلہ در شش محل کہ درآن الف مے آید مکسور باشد و در باقی ہفت محل مفتوح۔

و نون خفیفہ در محلیکہ الف باشد نہ مے آید و در باقی ہشت صیغہ مے آید۔ و نون اعرابی با نون تاکید جمع نہ مے شود ـــ چون امر حاضر معروف بنا کنی ہمزہ مکسور در اول شش صیغہ حاضر مضارع معروف بعد حذف کردن علامت مضارع در آر اگر مضارع مضموم العین نباشد ورنہ ہمزۂ مضمومہ در آر۔ و در آخر واحد مذکر جزم کن و از چہار صیغہ نون اعرابی بینداز و آخر جمع مؤنث حاضر را بحالت خود بگذار ـــ چون خواہی کہ امر حاضر مجہول بنا کنی لام مکسورہ در اول شش صیغہ مضارع حاضر مجہول بیار و در آخر واحد مذکر جزم کن و از چہار صیغہ نون اعرابی بینداز و جمع مؤنث را بحالت خود بگذار ـــ چون خواہی کہ امر غائب و متکلم بنا کنی لام مکسورہ در اول شش صیغہ مضارع غائب و دو متکلم بیار و در آخر مذکر غائب و واحد مؤنث غائب و دو متکلم جزم کن و از تثنیہ مذکر و مؤنث و جمع مذکر نون اعرابی بینداز و جمع مؤنث را بحالت خود بگذار ـــ

چون خواہی کہ نہی حاضر بنا کنی لائے نہی در اول شش صیغۂ مضارع حاضر در آر و در آخر مذکر حاضر جزم کن و از تثنیہ مذکر و مؤنث و جمع مذکر نون اعرابی بینداز و جمع مؤنث حاضر را بحالت خود بگذار ـــ

چون خواہی کہ نہی غائب بنا کنی لا نہی در اول شش صیغۂ مضارع غائب و
دو متکلم در آر و در آخر واحد مذکر غائب و واحد مؤنث غائب و دو متکلم
جزم کن و از تثنیہ مذکر و مؤنث و جمع مذکر نون اعرابی بینداز و جمع مؤنث بحالہ بگذار
چون خواہی کہ اسم ظرف زمان و مکان بنا کنی علامت مضارع را حذف کن
و میم مفتوحہ در اول او در آر و عین کلمہ را کسرہ دہ اگر مضارع مکسور العین ست
یا ابواب مثال ست و اگر مضارع مفتوح العین یا مضموم العین ست
یا ابواب ناقص ست عین کلمہ را فتحہ دہ و لام کلمہ را تنوین تمکن دہ۔
اگر خواہی اسم آلہ بنا کنی علامت مضارع را حذف کن و میم کسرہ دہ در
اول او در آر و عین کلمہ را فتحہ دہ اگر بنا شد و لام کلمہ را تنوین تمکن بدہ و در آلہ
وسطیٰ پس لا تا زیادہ کن و در آلہ کبریٰ بعد عین کلمہ الف در آر۔
اگر خواہی کہ اسم تفضیل مذکر بنا کنی علامت مضارع را حذف کن و ہمزہ مفتوحہ
در اول او در آر و عین کلمہ را فتحہ دہ اگر بنا شد و لام کلمہ را تنوین بدہ زیرا کہ
غیر منصرف ست۔ و اگر مؤنث بنا کنی بعد حذف علامت مضارع فا را
ضمہ دہ و عین کلمہ را ساکن بعد لام الف مقصورہ در آر و لام کلمہ را فتح دہ۔
صرف صغیر ثلاثی مجرد صحیح از باب فَعَلَ یَفْعُلُ

چون النصر یاری کردن نَصَرَ یَنْصُرُ نَصْرًا نِصْرَۃً مَنْصَرًا مَنْصِرًا فھو ناصِرٌ و نُصِرَ یُنْصَرُ نَصْرًا نُصْرَۃً نِصْرَۃً مَنْصَرًا مَنْصِرًا فذاک منصورٌ لم یَنْصُرْ لَمْ یُنْصَرْ لَا یَنْصُرُ لَا یُنْصَرُ لَنْ یَنْصُرَ لَنْ یُنْصَرَ الامر منہ بِصادِ اُنْصُرْ لِتُنْصَرْ لِیَنْصُرْ لِیُنْصَرْ والنہی عنہ لَا تَنْصُرْ لَا تُنْصَرْ لَا یَنْصُرْ لَا یُنْصَرْ والظرف منہ مَنْصَرٌ مَنْصَرَانِ مَنَاصِرُ و مُنَیْصِرٌ الآلۃ منہ مِنْصَرٌ مِنْصَرَانِ مَنَاصِرُ و مُنَیْصِرٌ مِنْصَرَۃٌ مِنْصَرَتَانِ مَنَاصِرُ و مُنَیْصِرَۃٌ مِنْصَارٌ مِنْصَارَانِ مَنَاصِیرُ و مُنَیْصِیرٌ افعل التفضیل منہ اَنْصَرُ اَنْصَرَانِ اَنْصَرُوْنَ اَنَاصِرُ و اُنَیْصِرٌ والمؤنث منہ نُصْرٰی نُصْرَیَانِ نُصْرَیَاتٌ نُصَرٌ و نُصَیْرٰی والتعجب منہ مَا اَنْصَرَہٗ و اَنْصِرْ بِہٖ۔

صرف کبیر فعل ماضی معروف

نَصَرَ نَصَرَا نَصَرُوْا نَصَرَتْ نَصَرَتَا نَصَرْنَ نَصَرْتَ نَصَرْتُمَا نَصَرْتُمْ نَصَرْتِ نَصَرْتُمَا نَصَرْتُنَّ نَصَرْتُ نَصَرْنَا

صرف کبیر فعل ماضی مجہول

نُصِرَ نُصِرَا نُصِرُوْا نُصِرَتْ نُصِرَتَا نُصِرْنَ نُصِرْتَ
نُصِرْتُمَا نُصِرْتُمْ نُصِرْتِ نُصِرْتُمَا نُصِرْتُنَّ نُصِرْتُ نُصِرْنَا

صرف کبیر فعل مضارع معروف

يَنْصُرُ يَنْصُرَانِ يَنْصُرُوْنَ تَنْصُرُ تَنْصُرَانِ يَنْصُرْنَ
تَنْصُرُ تَنْصُرَانِ تَنْصُرُوْنَ تَنْصُرِيْنَ تَنْصُرَانِ تَنْصُرْنَ اَنْصُرُ
نَنْصُرُ۔

صرف کبیر فعل مضارع مجہول

يُنْصَرُ يُنْصَرَانِ يُنْصَرُوْنَ تُنْصَرُ تُنْصَرَانِ يُنْصَرْنَ تُنْصَرُ
تُنْصَرَانِ تُنْصَرُوْنَ تُنْصَرِيْنَ تُنْصَرَانِ تُنْصَرْنَ اُنْصَرُ نُنْصَرُ

اسم فاعل

نَاصِرٌ نَاصِرَانِ نَاصِرُوْنَ نَصَرَةٌ
نُصَّارٌ نُصَّرٌ نُصُرٌ نُصَرَاءُ اَنْصَارٌ نُصَرَاءُ نُصْرَانٌ نِصْرَانٌ
نِصَارٌ نُصُوْرٌ نُوَيْصِرٌ نَاصِرَةٌ نَاصِرَتَانِ نَاصِرَاتٌ
نَوَاصِرُ نُصَّرٌ نُوَيْصِرَةٌ

اسم فاعل مبالغہ

نَصِرٌ نَصِيْرٌ نَصُوْرٌ نَصَّارٌ نُصَّارٌ نِصَارٌ نُصَارٌ
نَصُوْرٌ نُصُّوْرٌ نِصِّيْرٌ نُصَّرٌ نَاصُوْرٌ نَصْرَانٌ مِنْصَرٌ
مِنْصَارٌ مِنْصِيْرٌ مِنْصَارَةٌ نَاصِرَةٌ نُصَرَةٌ نَصَّارَةٌ نُصُرَةٌ

صرف کبیر اسم مفعول مَنْصُوْرٌ مَنْصُوْرَانِ مَنْصُوْرُوْنَ
مَنَاصِيْرُ و مُنَيْصِيْرٌ مَنْصُوْرَةٌ مَنْصُوْرَتَانِ مَنْصُوْرَاتٌ
مَنَاصِيْرُ و مُنَيْصِيْرَةٌ - **صرف کبیر فعل جحد معروف**
لَمْ يَنْصُرْ لَمْ يَنْصُرَا لَمْ يَنْصُرُوْا لَمْ تَنْصُرْ لَمْ تَنْصُرَا لَمْ يَنْصُرْنَ
لَمْ تَنْصُرْ لَمْ تَنْصُرَا لَمْ تَنْصُرُوْا لَمْ تَنْصُرِيْ لَمْ تَنْصُرَا لَمْ تَنْصُرْنَ
لَمْ اَنْصُرْ لَمْ نَنْصُرْ **فعل جحد مجہول** لَمْ يُنْصَرْ لَمْ يُنْصَرَا
لَمْ يُنْصَرُوْا لَمْ تُنْصَرْ لَمْ تُنْصَرَا لَمْ يُنْصَرْنَ لَمْ تُنْصَرْ لَمْ تُنْصَرَا
لَمْ تُنْصَرُوْا لَمْ تُنْصَرِيْ لَمْ تُنْصَرَا لَمْ تُنْصَرْنَ لَمْ اُنْصَرْ لَمْ نُنْصَرْ
صرف کبیر فعل نفی معروف لَا يَنْصُرُ لَا يَنْصُرَانِ لَا يَنْصُرُوْنَ
لَا تَنْصُرُ لَا تَنْصُرَانِ لَا يَنْصُرْنَ لَا تَنْصُرُ لَا تَنْصُرَانِ
لَا تَنْصُرُوْنَ لَا تَنْصُرِيْنَ لَا تَنْصُرَانِ لَا تَنْصُرْنَ لَا اَنْصُرُ لَا نَنْصُرُ
فعل نفی مجہول لَا يُنْصَرُ لَا يُنْصَرَانِ لَا يُنْصَرُوْنَ لَا تُنْصَرُ
لَا تُنْصَرَانِ لَا يُنْصَرْنَ لَا تُنْصَرُ لَا تُنْصَرَانِ لَا تُنْصَرُوْنَ لَا تُنْصَرِيْنَ
لَا تُنْصَرَانِ لَا تُنْصَرْنَ لَا اُنْصَرُ لَا نُنْصَرُ **صرف کبیر نفی تاکید بلن**
لَنْ يَنْصُرَ لَنْ يَنْصُرَا لَنْ يَنْصُرُوْا لَنْ تَنْصُرَ لَنْ تَنْصُرَا لَنْ يَنْصُرْنَ

لَنْ تَنْصُرَ لَنْ تَنْصُرَا لَنْ تَنْصُرُوا لَنْ تَنْصُرِی لَنْ تَنْصُرَا لَنْ تَنْصُرْنَ

لَنْ اَنْصُرَ لَنْ نَنْصُرَ — **صرف کبیر فعل نفی موکد مجہول**

لَنْ یُنْصَرَ لَنْ یُنْصَرَا لَنْ یُنْصَرُوا لَنْ تُنْصَرَ لَنْ تُنْصَرَا لَنْ یُنْصَرْنَ

لَنْ تُنْصَرَ لَنْ تُنْصَرَا لَنْ تُنْصَرُوا لَنْ تُنْصَرِی لَنْ تُنْصَرَا لَنْ تُنْصَرْنَ

لَنْ اُنْصَرَ لَنْ نُنْصَرَ **صرف کبیر فعل مضارع معروف با نون ثقیلہ**

لَیَنْصُرَنَّ لَیَنْصُرَانِّ لَیَنْصُرُنَّ لَتَنْصُرَنَّ لَتَنْصُرَانِّ لَیَنْصُرْنَانِّ

لَتَنْصُرَنَّ لَتَنْصُرَانِّ لَتَنْصُرُنَّ لَتَنْصُرِنَّ لَتَنْصُرَانِّ لَتَنْصُرْنَانِّ

لَاَنْصُرَنَّ لَنَنْصُرَنَّ **فعل مضارع معروف با نون خفیفہ**

لَیَنْصُرَنْ لَیَنْصُرُنْ لَتَنْصُرَنْ لَتَنْصُرُنْ لَتَنْصُرِنْ

لَاَنْصُرَنْ لَنَنْصُرَنْ **فعل مضارع مجہول با نون ثقیلہ**

لَیُنْصَرَنَّ لَیُنْصَرَانِّ لَیُنْصَرُنَّ لَتُنْصَرَنَّ لَتُنْصَرَانِّ لَیُنْصَرْنَانِّ

لَتُنْصَرَنَّ لَتُنْصَرَانِّ لَتُنْصَرُنَّ لَتُنْصَرِنَّ لَتُنْصَرَانِّ لَتُنْصَرْنَانِّ

لَاُنْصَرَنَّ لَنُنْصَرَنَّ **فعل مضارع مجہول با نون خفیفہ**

لَیُنْصَرَنْ لَیُنْصَرُنْ لَتُنْصَرَنْ لَتُنْصَرُنْ لَتُنْصَرِنْ

لَاُنْصَرَنْ لَنُنْصَرَنْ **صرف کبیر امر حاضر معروف**

اُنْصُرْ اُنْصُرَا اُنْصُرُوْا اُنْصُرِیْ اُنْصُرَا اُنْصُرْنَ —
با نون ثقیلہ اُنْصُرَنَّ اُنْصُرَانِّ اُنْصُرُنَّ اُنْصُرِنَّ اُنْصُرَانِّ اُنْصُرْنَانِّ
با نون خفیفہ اُنْصُرَنْ اُنْصُرُنْ اُنْصُرِنْ امر حاضر مجہول
لِتُنْصَرْ لِتُنْصَرَا لِتُنْصَرُوْا لِتُنْصَرِیْ لِتُنْصَرَا لِتُنْصَرْنَ
با نون ثقیلہ لِتُنْصَرَنَّ لِتُنْصَرَانِّ لِتُنْصَرُنَّ لِتُنْصَرِنَّ
لِتُنْصَرَانِّ لِتُنْصَرْنَانِّ با نون خفیفہ لِتُنْصَرَنْ لِتُنْصَرُنْ
لِتُنْصَرِنْ امر غائب معروف لِیَنْصُرْ لِیَنْصُرَا لِیَنْصُرُوْا
لِتَنْصُرْ لِتَنْصُرَا لِیَنْصُرْنَ لِاَنْصُرْ لِنَنْصُرْ با نون ثقیلہ
لِیَنْصُرَنَّ لِیَنْصُرَانِّ لِیَنْصُرُنَّ لِتَنْصُرَنَّ لِتَنْصُرَانِّ لِیَنْصُرْنَانِّ
لِاَنْصُرَنَّ لِنَنْصُرَنَّ با نون خفیفہ لِیَنْصُرَنْ لِیَنْصُرُنْ
لِتَنْصُرَنْ لِاَنْصُرَنْ لِنَنْصُرَنْ امر غائب مجہول لِیُنْصَرْ
لِیُنْصَرَا لِیُنْصَرُوْا لِتُنْصَرْ لِتُنْصَرَا لِیُنْصَرْنَ لِاُنْصَرْ لِنُنْصَرْ
با نون ثقیلہ لِیُنْصَرَنَّ لِیُنْصَرَانِّ لِیُنْصَرُنَّ لِتُنْصَرَنَّ
لِتُنْصَرَانِّ لِیُنْصَرْنَانِّ لِاُنْصَرَنَّ لِنُنْصَرَنَّ با نون خفیفہ
لِیُنْصَرَنْ لِیُنْصَرُنْ لِتُنْصَرَنْ لِاُنْصَرَنْ لِنُنْصَرَنْ

نہی حاضر معروف لَا تَنْصُرْ لَا تَنْصُرَا لَا تَنْصُرُوْا لَا تَنْصُرِیْ
لَا تَنْصُرَا لَا تَنْصُرْنَ با نون ثقیلہ لَا تَنْصُرَنَّ
لَا تَنْصُرَانِّ لَا تَنْصُرُنَّ لَا تَنْصُرِنَّ لَا تَنْصُرَانِّ لَا تَنْصُرْنَانِّ
با نون خفیفہ لَا تَنْصُرَنْ لَا تَنْصُرُنْ لَا تَنْصُرِنْ نہی حاضر مجہول
لَا تُنْصَرْ لَا تُنْصَرَا لَا تُنْصَرُوْا لَا تُنْصَرِیْ لَا تُنْصَرَا لَا تُنْصَرْنَ
با نون ثقیلہ لَا تُنْصَرَنَّ لَا تُنْصَرَانِّ لَا تُنْصَرُنَّ لَا تُنْصَرِنَّ
لَا تُنْصَرَانِّ لَا تُنْصَرْنَانِّ با نون خفیفہ لَا تُنْصَرَنْ لَا تُنْصَرُنْ
لَا تُنْصَرِنْ نہی غائب معروف لَا یَنْصُرْ لَا یَنْصُرَا لَا یَنْصُرُوْا
لَا تَنْصُرْ لَا تَنْصُرَا لَا یَنْصُرْنَ لَا اَنْصُرْ لَا نَنْصُرْ با نون ثقیلہ
لَا یَنْصُرَنَّ لَا یَنْصُرَانِّ لَا یَنْصُرُنَّ لَا تَنْصُرَنَّ لَا تَنْصُرَانِّ
لَا یَنْصُرْنَانِّ لَا اَنْصُرَنَّ لَا نَنْصُرَنَّ با نون خفیفہ
لَا یَنْصُرَنْ لَا یَنْصُرُنْ لَا تَنْصُرَنْ لَا اَنْصُرَنْ لَا نَنْصُرَنْ
نہی غائب مجہول لَا یُنْصَرْ لَا یُنْصَرَا لَا یُنْصَرُوْا لَا تُنْصَرْ
لَا تُنْصَرَا لَا یُنْصَرْنَ لَا اُنْصَرْ لَا نُنْصَرْ با نون ثقیلہ
لَا یُنْصَرَنَّ لَا یُنْصَرَانِّ لَا یُنْصَرُنَّ لَا تُنْصَرَانِّ

لَا يَنْصُرْنَانِّ لَا أُنْصُرَنَّ لَا نُنْصُرَنَّ **بانون خفیفہ** لَا يَنْصُرَنْ
لَا يَنْصُرَنْ لَا تَنْصُرَنْ لَا أُنْصَرَنْ لَا نُنْصَرَنْ ــــ

صرف صغیر ثلاثی مجرد صحیح از باب فَعِلَ يَفْعَلُ چون العِلْمُ دانستن

عَلِمَ يَعْلَمُ عِلْماً عَلْمَةً عِلْمَةً مَعْلَماً مَعْلِماً فھو عَالِمٌ
وعُلِمَ يُعْلَمُ عِلْمًا عَلْمَةً عِلْمَةً مَعْلَمًا مَعْلِمًا فذاك
مَعْلُوْمٌ لَمْ يَعْلَمْ لَمْ يُعْلَمْ لَا يَعْلَمُ لَا يُعْلَمُ لَنْ يَعْلَمَ
لَنْ يُعْلَمَ الامر منه عِلَامْ اِعْلَمْ لِيَتَعَلَّمْ لِيَعْلَمْ لِيُعْلَمْ
والنهی عنه لَا تَعْلَمْ لَا تُعْلَمْ لَا يَعْلَمْ لَا يُعْلَمْ والظرف منه
مَعْلَمٌ مَعْلَمَانِ مَعَالِمُ و مُعَيْلِمٌ والآلۃ منه مِعْلَمٌ
مِعْلَمَانِ مَعَالِمُ و مُعَيْلِمٌ مِعْلَمَةٌ مِعْلَمَتَانِ مَعَالِمُ
ومُعَيْلِمَةٌ مِعْلَامٌ مِعْلَامَانِ مَعَالِيْمُ ومُعَيْلِيْمٌ افعل
التفضیل منه اَعْلَمُ اَعْلَمَانِ اَعْلَمُوْنَ اَعَالِمُ و اُعَيْلِمُ
والمؤنث منه عُلْمٰى عُلْمَيَانِ عُلْمَيَاتٌ عُلَمٌ و عُلَيْمَا والتعجب
منه مَا اَعْلَمَهٗ و اَعْلِمْ بِهٖ **صرف کبیر فعل ماضی معروف**
عَلِمَ عَلِمَا عَلِمُوْا عَلِمَتْ عَلِمَتَا عَلِمْنَ عَلِمْتَ عَلِمْتُمَا

عَلِمْتُمْ عَلِمْتُمَا عَلِمْتُنَّ عَلِمْتُ عَلِمْنَا صرف کبیر فعل ماضی مجہول عُلِمَ عُلِمَا عُلِمُوْا عُلِمَتْ عُلِمَتَا عُلِمْنَ عُلِمْتَ عُلِمْتُمَا عُلِمْتُمْ عُلِمْتِ عُلِمْتُمَا عُلِمْتُنَّ عُلِمْتُ عُلِمْنَا فعل مضارع معروف يَعْلَمُ يَعْلَمَانِ يَعْلَمُوْنَ تَعْلَمُ تَعْلَمَانِ يَعْلَمْنَ تَعْلَمُ تَعْلَمَانِ تَعْلَمُوْنَ تَعْلَمِيْنَ. تَعْلَمَانِ تَعْلَمْنَ اَعْلَمُ نَعْلَمُ مضارع مجہول يُعْلَمُ يُعْلَمَانِ يُعْلَمُوْنَ تُعْلَمُ تُعْلَمَانِ يُعْلَمْنَ تُعْلَمُ تُعْلَمَانِ تُعْلَمُوْنَ تُعْلَمِيْنَ تُعْلَمَانِ تُعْلَمْنَ أُعْلَمُ نُعْلَمُ اسم فاعل عَالِمٌ عَالِمَانِ عَالِمُوْنَ عَلَمَةٌ عُلَّامٌ عُلَّمٌ عَلَمٌ عُلَمٌ اٰعْلَامٌ عُلَمَاءُ عُلْمَانُ عِلْمَانُ عِلَامٌ عُلُوْمٌ عُوَيْلِمٌ عَالِمَةٌ عَالِمَتَانِ عَالِمَاتٌ عَوَالِمُ عُلَّمٌ [illegible] اسم فاعل مبالغہ عَالِمٌ عَلِيْمٌ عَلُوْمٌ عَلَّامٌ عِلَّامٌ [illegible] عُلَّامٌ عَلُوْمٌ عُلُوْمٌ عَلِيْمٌ عُلَمٌ عَالُوْمٌ عَلْمَانٌ مِعْلَمٌ مِعْلَامٌ مِعْلِيْمٌ مِعْلَامَةٌ عَالِمَةٌ عُلَمَةٌ عَلَّامَةٌ عَلُوْمَةٌ اسم مفعول مَعْلُوْمٌ مَعْلُوْمَانِ مَعْلُوْمُوْنَ مَعَالِيْمُ وَمُعَيْلِمٌ مَعْلُوْمَةٌ مَعْلُوْمَتَانِ مَعْلُوْمَاتٌ مَعَالِيْمُ وَمُعَيْلِمَةٌ

صرف کبیر فعل جحد معروف لَمْ يَعْلَمْ لَمْ يَعْلَمَا لَمْ يَعْلَمُوْا
لَمْ تَعْلَمْ لَمْ تَعْلَمَا لَمْ يَعْلَمْنَ لَمْ تَعْلَمْ لَمْ تَعْلَمْ لَمْ تَعْلَمَا
لَمْ تَعْلَمُوْا لَمْ تَعْلَمِيْ لَمْ تَعْلَمَا لَمْ تَعْلَمْنَ لَمْ اَعْلَمْ لَمْ نَعْلَمْ
فعل جحد مجهول لَمْ يُعْلَمْ لَمْ يُعْلَمَا لَمْ يُعْلَمُوْا لَمْ تُعْلَمْ
لَمْ تُعْلَمَا لَمْ يُعْلَمْنَ لَمْ تُعْلَمْ لَمْ تُعْلَمَا لَمْ تُعْلَمُوْا لَمْ تُعْلَمِيْ
لَمْ تُعْلَمَا لَمْ تُعْلَمْنَ لَمْ اُعْلَمْ لَمْ نُعْلَمْ **فعل نفی معروف**
لَا يَعْلَمُ لَا يَعْلَمَانِ لَا يَعْلَمُوْنَ لَا تَعْلَمُ لَا تَعْلَمَانِ لَا يَعْلَمْنَ
لَا تَعْلَمُ لَا تَعْلَمَانِ لَا تَعْلَمُوْنَ لَا تَعْلَمِيْنَ لَا تَعْلَمَانِ
لَا تَعْلَمْنَ لَا اَعْلَمُ لَا نَعْلَمُ **فعل نفی مجهول** لَا يُعْلَمُ
لَا يُعْلَمَانِ لَا يُعْلَمُوْنَ لَا تُعْلَمُ لَا تُعْلَمَانِ لَا يُعْلَمْنَ
لَا تُعْلَمُ لَا تُعْلَمَانِ لَا تُعْلَمُوْنَ لَا تُعْلَمِيْنَ لَا تُعْلَمَانِ
لَا تُعْلَمْنَ لَا اُعْلَمُ لَا نُعْلَمُ **نفی مؤکد معروف**
لَنْ يَعْلَمَ لَنْ يَعْلَمَا لَنْ يَعْلَمُوْا لَنْ تَعْلَمَ لَنْ تَعْلَمَا لَنْ يَعْلَمْنَ
لَنْ تَعْلَمَ لَنْ تَعْلَمَا لَنْ تَعْلَمُوْا لَنْ تَعْلَمِيْ لَنْ تَعْلَمَا لَنْ تَعْلَمْنَ
لَنْ اَعْلَمَ لَنْ نَعْلَمَ **نفی مؤکد مجهول** لَنْ يُعْلَمَ لَنْ يُعْلَمَا

لَنْ یَعْلَمُوْا لَنْ تَعْلَمَ لَنْ تَعْلَمَا لَنْ یَعْلَمْنَ لَنْ تَعْلَمَ لَنْ تَعْلَمَا
لَنْ تَعْلَمُوْا لَنْ تَعْلَمِیْ لَنْ تَعْلَمَا لَنْ تَعْلَمْنَ لَنْ اَعْلَمَ لَنْ نَعْلَمَ

صرف کبیر فعل مضارع معروف با نون ثقیلہ

لَیَعْلَمَنَّ لَیَعْلَمَانِّ لَیَعْلَمُنَّ لَتَعْلَمَنَّ لَتَعْلَمَانِّ لَیَعْلَمْنَانِّ
لَتَعْلَمَنَّ لَتَعْلَمَانِّ لَتَعْلَمُنَّ لَتَعْلَمِنَّ لَتَعْلَمَانِّ لَتَعْلَمْنَانِّ
لَاَعْلَمَنَّ لَنَعْلَمَنَّ **مضارع معروف با نون خفیفہ**
لَیَعْلَمَنْ لَیَعْلَمُنْ لَتَعْلَمَنْ لَتَعْلَمَنْ لَتَعْلَمُنْ لَتَعْلَمِنْ
لَاَعْلَمَنْ لَنَعْلَمَنْ **مضارع مجہول با نون ثقیلہ**
لَیُعْلَمَنَّ لَیُعْلَمَانِّ لَیُعْلَمُنَّ لَتُعْلَمَنَّ لَتُعْلَمَانِّ لَیُعْلَمْنَانِّ
لَتُعْلَمَنَّ لَتُعْلَمَانِّ لَتُعْلَمُنَّ لَتُعْلَمِنَّ لَتُعْلَمَانِّ لَتُعْلَمْنَانِّ
لَاُعْلَمَنَّ لَنُعْلَمَنَّ **مضارع مجہول با نون خفیفہ**
لَیُعْلَمَنْ لَیُعْلَمُنْ لَتُعْلَمَنْ لَتُعْلَمَنْ لَتُعْلَمُنْ
لَتُعْلَمِنْ لَاُعْلَمَنْ لَنُعْلَمَنْ **صرف کبیر امر حاضر معروف**
اِعْلَمْ اِعْلَمَا اِعْلَمُوْا اِعْلَمِیْ اِعْلَمَا اِعْلَمْنَ **با نون ثقیلہ**
اِعْلَمَنَّ اِعْلَمَانِّ اِعْلَمُنَّ اِعْلَمِنَّ اِعْلَمَانِّ اِعْلَمْنَانِّ

با نون خفیفہ اِعْلَمَنْ اِعْلَمُنْ اِعْلَمِنْ **امر حاضر مجہول**
لِتُعْلَمْ لِتُعْلَمَا لِتُعْلَمُوْا لِتُعْلَمِیْ لِتُعْلَمَا لِتُعْلَمْنَ **با نون ثقیلہ**
لِتُعْلَمَنَّ لِتُعْلَمَانِّ لِتُعْلَمُنَّ لِتُعْلَمِنَّ لِتُعْلَمَانِّ لِتُعْلَمْنَانِّ
با نون خفیفہ لِتُعْلَمَنْ لِتُعْلَمُنْ لِتُعْلَمِنْ **امر غائب معروف**
لِیَعْلَمْ لِیَعْلَمَا لِیَعْلَمُوْا لِتَعْلَمْ لِتَعْلَمَا لِیَعْلَمْنَ لِاَعْلَمْ
لِنَعْلَمْ **با نون ثقیلہ** لِیَعْلَمَنَّ لِیَعْلَمَانِّ لِیَعْلَمُنَّ لِتَعْلَمَنَّ
لِتَعْلَمَانِّ لِیَعْلَمْنَانِّ لِاَعْلَمَنَّ لِنَعْلَمَنَّ **با نون خفیفہ**
لِیَعْلَمَنْ لِیَعْلَمُنْ لِتَعْلَمَنْ لِاَعْلَمَنْ لِنَعْلَمَنْ **امر غائب مجہول**
لِیُعْلَمْ لِیُعْلَمَا لِیُعْلَمُوْا لِتُعْلَمْ لِتُعْلَمَا لِیُعْلَمْنَ لِاُعْلَمْ لِنُعْلَمْ
با نون ثقیلہ لِیُعْلَمَنَّ لِیُعْلَمَانِّ لِیُعْلَمُنَّ لِتُعْلَمَنَّ
لِتُعْلَمَانِّ لِیُعْلَمْنَانِّ لِاُعْلَمَنَّ لِنُعْلَمَنَّ **با نون خفیفہ**
لِیُعْلَمَنْ لِیُعْلَمُنْ لِتُعْلَمَنْ لِاُعْلَمَنْ لِنُعْلَمَنْ **صرف**
نہی حاضر معروف لَا تَعْلَمْ لَا تَعْلَمَا لَا تَعْلَمُوْا لَا تَعْلَمِیْ
لَا تَعْلَمَا لَا تَعْلَمْنَ **با نون ثقیلہ** لَا تَعْلَمَنَّ لَا تَعْلَمَانِّ
لَا تَعْلَمُنَّ لَا تَعْلَمِنَّ لَا تَعْلَمَانِّ لَا تَعْلَمْنَانِّ **با نون خفیفہ**

لَا تَعَلَّمْنَ لَا تَعَلَّمُنْ لَا تَعَلَّمِنْ نہی حاضر مجہول:

لَا تُعْلَمْ لَا تُعْلَمَا لَا تُعْلَمُوْا لَا تُعْلَمِیْ لَا تُعْلَمَا لَا تُعْلَمْنَ

بانون ثقیلہ لَا تُعْلَمَنَّ لَا تُعْلَمَانِّ لَا تُعْلَمُنَّ لَا تُعْلَمِنَّ

لَا تُعْلَمَانِّ لَا تُعْلَمْنَانِّ بانون خفیفہ لَا تُعْلَمَنْ لَا تُعْلَمُنْ

لَا تُعْلَمِنْ صرف کبیر نہی غائب معروف

لَا یَعْلَمْ لَا یَعْلَمَا لَا یَعْلَمُوْا لَا تَعْلَمْ لَا تَعْلَمَا لَا یَعْلَمْنَ

لَا اَعْلَمْ لَا نَعْلَمْ بانون ثقیلہ لَا یَعْلَمَنَّ لَا یَعْلَمَانِّ

لَا یَعْلَمُنَّ لَا تَعْلَمَنَّ لَا تَعْلَمَانِّ لَا یَعْلَمْنَانِّ لَا اَعْلَمَنَّ

لَا نَعْلَمَنَّ بانون خفیفہ لَا یَعْلَمَنْ لَا یَعْلَمُنْ

لَا تَعْلَمَنْ لَا اَعْلَمَنْ لَا نَعْلَمَنْ صرف کبیر نہی غائب مجہول

لَا یُعْلَمْ لَا یُعْلَمَا لَا یُعْلَمُوْا لَا تُعْلَمْ لَا تُعْلَمَا لَا یُعْلَمْنَ

لَا اُعْلَمْ لَا نُعْلَمْ بانون ثقیلہ لَا یُعْلَمَنَّ

لَا یُعْلَمَانِّ لَا یُعْلَمُنَّ لَا تُعْلَمَنَّ لَا تُعْلَمَانِّ لَا یُعْلَمْنَانِّ

لَا اُعْلَمَنَّ لَا نُعْلَمَنَّ بانون خفیفہ لَا یُعْلَمَنْ

لَا یُعْلَمُنْ لَا تُعْلَمَنْ لَا اُعْلَمَنْ لَا نُعْلَمَنْ

صرف صغیر ثلاثی مجرد صحیح از باب فَعَلَ یَفْعَلُ

چون اَلْفَتْحُ کشادن فَتَحَ یَفْتَحُ فَتْحًا فَتْحَةً فِتْحَةً مَفْتَحًا مَفْتَحًا

فهو فَاتِحٌ وفُتِحَ یُفْتَحُ فَتْحَةً فِتْحَةً مَفْتَحًا مَفْتَحًا فذاک مَفْتُوحٌ

لَمْ یَفْتَحْ لَمْ یُفْتَحْ لَا یَفْتَحُ لَا یُفْتَحُ لَنْ یَفْتَحَ لَنْ یُفْتَحَ الامر منه

فَتَاحِ اِفْتَحْ لِتُفْتَحْ لِیَفْتَحْ لِیُفْتَحْ والنهی عنه لَا تَفْتَحْ لَا تُفْتَحْ

لَا یَفْتَحْ لَا یُفْتَحْ والظرف منه مَفْتَحٌ مَفْتَحَانِ مَفَاتِحُ ومُفَیْتِحٌ

والآلة منه مِفْتَحٌ مِفْتَحَانِ مَفَاتِحُ ومُفَیْتِحٌ مِفْتَحَةٌ مِفْتَحَتَانِ

مَفَاتِحُ ومُفَیْتِحَةٌ مِفْتَاحٌ مِفْتَاحَانِ مَفَاتِیْحُ ومُفَیْتِیْحٌ

افعل التفضیل منه اَفْتَحُ اَفْتَحَانِ اَفْتَحُوْنَ اَفَاتِحُ واُفَیْتِحٌ

والمونث منه فُتْحیٰ فُتْحَیَانِ فُتْحَیَاتٌ فُتَحٌ وفُتَیْحیٰ والتعجب منه

مَا اَفْتَحَهٗ واَفْتِحْ بِهٖ **صرف کبیر فعل ماضی معروف** فَتَحَ

فَتَحَا فَتَحُوْا فَتَحَتْ فَتَحَتَا فَتَحْنَ فَتَحْتَ فَتَحْتُمَا فَتَحْتُمْ

فَتَحْتِ فَتَحْتُمَا فَتَحْتُنَّ فَتَحْتُ فَتَحْنَا **فعل ماضی مجہول**

فُتِحَ فُتِحَا فُتِحُوْا فُتِحَتْ فُتِحَتَا فُتِحْنَ فُتِحْتَ فُتِحْتُمَا فُتِحْتُمْ

فُتِحْتِ فُتِحْتُمَا فُتِحْتُنَّ فُتِحْتُ فُتِحْنَا **فعل مضارع معروف**

يَفْتَحُ يَفْتَحَانِ يَفْتَحُونَ تَفْتَحُ تَفْتَحَانِ يَفْتَحْنَ تَفْتَحُ تَفْتَحَانِ تَفْتَحُونَ
تَفْتَحِيْنَ تَفْتَحَانِ تَفْتَحْنَ أَفْتَحُ نَفْتَحُ **فعل مضارع مجهول**
يُفْتَحُ يُفْتَحَانِ يُفْتَحُونَ. تُفْتَحُ تُفْتَحَانِ يُفْتَحْنَ تُفْتَحُ تُفْتَحَانِ
تُفْتَحُونَ تُفْتَحِيْنَ تُفْتَحَانِ تُفْتَحْنَ أُفْتَحُ نُفْتَحُ **اسم فاعل**
فَاتِحٌ فَاتِحَانِ فَاتِحُونَ فَتَحَةٌ فُتَّاحٌ فُتَّحٌ فُتَّحٌ فُتَّحٌ أَفْتَاحٌ فُتَحَاءُ
فُتْحَانٌ فِتْحَانٌ فِتَاحٌ فُتُوحٌ فُوَيْتِحٌ فَاتِحَةٌ فَاتِحَتَانِ فَاتِحَاتٌ
فَوَاتِحُ فُتَّحٌ فُوَيْتِحَةٌ اسم مبالغہ فَتِحٌ فِتِّيحٌ فَتُوحٌ فَتَّاحٌ فُتَّاحٌ
فِتَاحٌ فُتَاحٌ فَتُوحٌ فُتُّوحٌ فِتِّيحٌ فُتَّحٌ فَاتُوحٌ فَتْحَانٌ مِفْتَحٌ
مِفْتَاحٌ مِفْتِيحٌ مِفْتَاحَةٌ فَاتِحَةٌ فُتَحَةٌ فَتَّاحَةٌ فَتُوحَةٌ
صرف كبير اسم مفعول مَفْتُوحٌ مَفْتُوحَانِ مَفْتُوحُونَ
مَفَاتِيحُ مُفَيْتِيحٌ مَفْتُوحَةٌ مَفْتُوحَتَانِ مَفْتُوحَاتٌ مَفَاتِيحُ
مُفَيْتِيحَةٌ **صرف كبير فعل جحد معلوم** لَمْ يَفْتَحْ لَمْ يَفْتَحَا
لَمْ يَفْتَحُوا لَمْ تَفْتَحْ لَمْ تَفْتَحَا لَمْ يَفْتَحْنَ لَمْ تَفْتَحْ لَمْ تَفْتَحَا لَمْ تَفْتَحُوا
لَمْ تَفْتَحِي لَمْ تَفْتَحَا لَمْ تَفْتَحْنَ لَمْ أَفْتَحْ لَمْ نَفْتَحْ **فعل جحد مجهول**
لَمْ يُفْتَحْ لَمْ يُفْتَحَا لَمْ يُفْتَحُوا لَمْ تُفْتَحْ لَمْ تُفْتَحَا لَمْ يُفْتَحْنَ لَمْ تُفْتَحْ

لَمْ تُفْتَحَا لَمْ يُفْتَحْنَ لَمْ تُفْتَحْ لَمْ تُفْتَحَا لَمْ تُفْتَحُوْا لَمْ تُفْتَحِيْ لَمْ تُفْتَحَا

لَمْ تُفْتَحْنَ لَمْ اُفْتَحْ لَمْ نُفْتَحْ **صرف کبیر فعل نفی معروف** لَا يَفْتَحُ

لَا يَفْتَحَانِ لَا يَفْتَحُوْنَ لَا تَفْتَحُ لَا تَفْتَحَانِ لَا يَفْتَحْنَ لَا تَفْتَحُ لَا تَفْتَحَانِ

لَا تَفْتَحُوْنَ لَا تَفْتَحِيْنَ لَا تَفْتَحَانِ لَا تَفْتَحْنَ لَا اَفْتَحُ لَا نَفْتَحُ

فعل نفی مجہول لَا يُفْتَحُ لَا يُفْتَحَانِ لَا يُفْتَحُوْنَ لَا تُفْتَحُ لَا تُفْتَحَانِ

لَا يُفْتَحْنَ لَا تُفْتَحُ لَا تُفْتَحَانِ لَا تُفْتَحُوْنَ لَا تُفْتَحِيْنَ لَا تُفْتَحَانِ

لَا تُفْتَحْنَ لَا اُفْتَحُ لَا نُفْتَحُ **فعل نفی موکد معروف** لَنْ يَفْتَحَ

لَنْ يَفْتَحَا لَنْ يَفْتَحُوْا لَنْ تَفْتَحَ لَنْ تَفْتَحَا لَنْ يَفْتَحْنَ

لَنْ تَفْتَحَ لَنْ تَفْتَحَا لَنْ تَفْتَحُوْا لَنْ تَفْتَحِيْ لَنْ تَفْتَحَا لَنْ تَفْتَحْنَ

لَنْ اَفْتَحَ لَنْ نَفْتَحَ **نفی موکد مجہول** لَنْ يُفْتَحَ لَنْ يُفْتَحَا

لَنْ يُفْتَحُوْا لَنْ تُفْتَحَ لَنْ تُفْتَحَا لَنْ يُفْتَحْنَ لَنْ تُفْتَحَ لَنْ تُفْتَحَا

لَنْ تُفْتَحُوْا لَنْ تُفْتَحِيْ لَنْ تُفْتَحَا لَنْ تُفْتَحْنَ لَنْ اُفْتَحَ لَنْ نُفْتَحَ

صرف کبیر فعل مضارع معروف با نون ثقیلہ لَيَفْتَحَنَّ

لَيَفْتَحَانِّ لَيَفْتَحُنَّ لَتَفْتَحَنَّ لَتَفْتَحَانِّ لَيَفْتَحْنَانِّ لَتَفْتَحَنَّ لَتَفْتَحَانِّ

لَتَفْتَحُنَّ لَتَفْتَحِنَّ لَتَفْتَحَانِّ لَتَفْتَحْنَانِّ لَاَفْتَحَنَّ لَنَفْتَحَنَّ **با نون خفیفہ**

لَیُفْتَحَنَّ لَیُفْتَحُنَّ لَتُفْتَحَنَّ لَتُفْتَحُنَّ لَتُفْتَحِنَّ لَاُفْتَحَنَّ لَنُفْتَحَنَّ

صرف کبیر فعل مضارع مجہول با نون ثقیلہ لَیُفْتَحَنَّ لَیُفْتَحَانِّ

لَیُفْتَحُنَّ لَیُفْتَحْنَانِّ لَتُفْتَحَنَّ لَتُفْتَحَانِّ لَیُفْتَحْنَانِّ لَتُفْتَحَنَّ لَتُفْتَحَانِّ لَتُفْتَحُنَّ

لَتُفْتَحِنَّ لَتُفْتَحَانِّ لَتُفْتَحْنَانِّ لَاُفْتَحَنَّ لَنُفْتَحَنَّ با نون خفیفہ

لَیُفْتَحَنْ لَیُفْتَحُنْ لَتُفْتَحَنْ لَتُفْتَحُنْ لَتُفْتَحِنْ

لَاُفْتَحَنْ لَنُفْتَحَنْ صرف کبیر امر حاضر معروف

اِفْتَحْ اِفْتَحَا اِفْتَحُوْا اِفْتَحِیْ اِفْتَحَا اِفْتَحْنَ با نون ثقیلہ

اِفْتَحَنَّ اِفْتَحَانِّ اِفْتَحُنَّ اِفْتَحِنَّ اِفْتَحَانِّ اِفْتَحْنَانِّ

با نون خفیفہ اِفْتَحَنْ اِفْتَحُنْ اِفْتَحِنْ امر حاضر مجہول

لِتُفْتَحْ لِتُفْتَحَا لِتُفْتَحُوْا لِتُفْتَحِیْ لِتُفْتَحَا لِتُفْتَحْنَ با نون ثقیلہ

لِتُفْتَحَنَّ لِتُفْتَحَانِّ لِتُفْتَحُنَّ لِتُفْتَحِنَّ لِتُفْتَحَانِّ لِتُفْتَحْنَانِّ

با نون خفیفہ لِتُفْتَحَنْ لِتُفْتَحُنْ لِتُفْتَحِنْ

صرف کبیر امر غائب معروف لِیَفْتَحْ لِیَفْتَحَا

لِتَفْتَحْ لِتَفْتَحَا لِیَفْتَحْنَ لِاَفْتَحْ لِنَفْتَحْ با نون ثقیلہ

لِیَفْتَحَنَّ لِیَفْتَحَانِّ لِیَفْتَحُنَّ لِتَفْتَحَنَّ لِتَفْتَحَانِّ لِیَفْتَحْنَانِّ

لِاَفْتَحَنَّ لِنَفْتَحَنَّ **بانون خفیفه** لِيَفْتَحَنْ لِتَفْتَحَنْ
لِتَفْتَحِنْ لِاَفْتَحَنْ لِنَفْتَحَنْ **صرف کبیر امر غائب مجهول**
لِيُفْتَحْ لِيُفْتَحَا لِيُفْتَحُوْا لِتُفْتَحْ لِتُفْتَحَا لِيُفْتَحْنَ لِاُفْتَحْ لِنُفْتَحْ
بانون ثقیله لِيُفْتَحَنَّ لِيُفْتَحَانِّ لِيُفْتَحُنَّ لِتُفْتَحَنَّ
لِتُفْتَحَانِّ لِيُفْتَحْنَانِّ لِاُفْتَحَنَّ لِنُفْتَحَنَّ **بانون خفیفه**
لِيُفْتَحَنْ لِيُفْتَحُنْ لِتُفْتَحَنْ لِاُفْتَحَنْ لِنُفْتَحَنْ ـ

صرف کبیر فعل نهی حاضر معروف لَا تَفْتَحْ لَا تَفْتَحَا
لَا تَفْتَحُوْا لَا تَفْتَحِيْ لَا تَفْتَحَا لَا تَفْتَحْنَ **بانون ثقیله**
لَا تَفْتَحَنَّ لَا تَفْتَحَانِّ لَا تَفْتَحُنَّ لَا تَفْتَحِنَّ لَا تَفْتَحَانِّ لَا تَفْتَحْنَانِّ
بانون خفیفه لَا تَفْتَحَنْ لَا تَفْتَحُنْ لَا تَفْتَحِنْ ـ

صرف کبیر نهی حاضر مجهول لَا تُفْتَحْ لَا تُفْتَحَا لَا تُفْتَحُوْا
لَا تُفْتَحَا لَا تُفْتَحْنَ **بانون ثقیله** لَا تُفْتَحَنَّ لَا تُفْتَحَانِّ
لَا تُفْتَحُنَّ لَا تُفْتَحِنَّ لَا تُفْتَحَانِّ لَا تُفْتَحْنَانِّ **بانون خفیفه**
لَا تُفْتَحَنْ لَا تُفْتَحُنْ لَا تُفْتَحِنْ **صرف کبیر نهی غائب معروف**
لَا يَفْتَحْ لَا يَفْتَحَا لَا يَفْتَحُوْا لَا تَفْتَحْ لَا تَفْتَحَا لَا يَفْتَحْنَ لَا اَفْتَحْ لَا نَفْتَحْ

با نون ثقیلہ لَا یَفْتَحَنَّ لَا یَفْتَحَانِّ لَا یَفْتَحُنَّ لَا تَفْتَحَنَّ
لَا تَفْتَحَانِّ لَا یَفْتَحْنَانِّ لَا اَفْتَحَنَّ لَا نَفْتَحَنَّ با نون خفیفہ
لَا یَفْتَحَنْ لَا یَفْتَحُنْ لَا تَفْتَحَنْ لَا اَفْتَحَنْ لَا نَفْتَحَنْ
صرف کبیر نہی غائب مجہول لَا یُفْتَحْ لَا یُفْتَحَا لَا یُفْتَحُوْا
لَا تُفْتَحْ لَا تُفْتَحَا لَا یُفْتَحْنَ لَا اُفْتَحْ لَا نُفْتَحْ با نون ثقیلہ
لَا یُفْتَحَنَّ لَا یُفْتَحَانِّ لَا یُفْتَحُنَّ لَا تُفْتَحَنَّ لَا تُفْتَحَانِّ لَا یُفْتَحْنَانِّ
لَا اُفْتَحَنَّ لَا نُفْتَحَنَّ با نون خفیفہ لَا یُفْتَحَنْ لَا
یُفْتَحُنْ لَا تُفْتَحَنْ لَا اُفْتَحَنْ لَا نُفْتَحَنْ ۔

صرف صغیر ثلاثی مجرد صحیح از باب فَعِلَ یَفْعِلُ

چون اَلْحَسْبُ پنداشتن حَسِبَ یَحْسِبُ حَسْبًا حَسْبَةً
حِسْبَةً مَحْسَبًا مَحْسِبًا فهو حَاسِبٌ و حُسِبَ یُحْسَبُ
حَسْبًا حَسْبَةً حِسْبَةً مَحْسَبًا مَحْسِبًا فذاک مَحْسُوْبٌ
لَمْ یَحْسِبْ [illegible]
لَنْ یُحْسَبَ الامر منه اِحْسِبْ لِتُحْسَبْ لِیُحْسَبْ
لِیُحْسَبْ والنهی عنه لَا تَحْسِبْ لَا تُحْسَبْ لَا یَحْسِبْ لَا یُحْسَبْ

والظرف منه مَحْسِبٌ مَحْسِبَانِ مَحَاسِبُ ومُحَيْسِبٌ والآلة
منه مِحْسَبٌ مِحْسَبَانِ مَحَاسِبُ ومُحَيْسِبٌ مِحْسَبَةٌ
مِحْسَبَتَانِ مَحَاسِبُ ومُحَيْسِبَةٌ مِحْسَابٌ مِحْسَابَانِ مَحَاسِيبُ
مُحَيْسِيبٌ افعل التفضيل منه اَحْسَبُ اَحْسَبَانِ اَحْسَبُوْنَ
اَحَاسِبُ واُحَيْسِبُ والمؤنث منه حُسْبٰى حُسْبَيَانِ حُسْبَيَاتٌ
حُسَبٌ وحُسْبَيَا والتعجب منه مَا اَحْسَبَهٗ واَحْسِبْ بِهٖ
صرف كبير فعل ماضي معروف حَسِبَ حَسِبَا حَسِبُوْا
حَسِبَتْ حَسِبَتَا حَسِبْنَ حَسِبْتَ حَسِبْتُمَا حَسِبْتُمْ حَسِبْتِ
حَسِبْتُمَا حَسِبْتُنَّ حَسِبْتُ حَسِبْنَا **صرف كبير فعل ماضي مجهول**
حُسِبَ حُسِبَا حُسِبُوْا حُسِبَتْ حُسِبَتَا حُسِبْنَ حُسِبْتَ
حُسِبْتُمَا حُسِبْتُمْ حُسِبْتِ حُسِبْتُمَا حُسِبْتُنَّ حُسِبْتُ حُسِبْنَا
صرف كبير فعل مضارع معروف يَحْسِبُ يَحْسِبَانِ
يَحْسِبُوْنَ تَحْسِبُ تَحْسِبَانِ يَحْسِبْنَ تَحْسِبُ تَحْسِبَانِ تَحْسِبُوْنَ
تَحْسِبِيْنَ تَحْسِبَانِ تَحْسِبْنَ اَحْسِبُ نَحْسِبُ **صرف كبير**
فعل مضارع مجهول يُحْسَبُ يُحْسَبَانِ يُحْسَبُوْنَ تُحْسَبُ

تَحْسَبَانِ يَحْسَبْنَ تَحْسَبُ تَحْسَبَانِ تَحْسَبُوْنَ تَحْسَبِيْنَ

تَحْسَبَانِ تَحْسَبْنَ أَحْسَبُ نَحْسَبُ **صرف کبیر اسم فاعل**

حَاسِبٌ حَاسِبَانِ حَاسِبُوْنَ حَسَبَةٌ حُسَّابٌ حُسَّبٌ

حَسَبٌ حُسُبٌ إِحْسَابٌ حُسَبَاءُ حُسْبَانٌ حِسْبَانٌ حِسَابٌ

حُسُوْبٌ حُوَيْسِبٌ حَاسِبَةٌ حَاسِبَتَانِ حَاسِبَاتٌ حَوَاسِبُ

حُسَّبٌ حُوَيْسِبَةٌ اسم فاعل مبالغہ حَسِيْبٌ حَسِّيْبٌ

حَسُوْبٌ حَسَّابٌ حُسَّابٌ حِسَابٌ حُسَابٌ حَسُّوْبٌ

حُسُّوْبٌ حِسِّيْبٌ حُسَّبٌ حَاسُوْبٌ حُسْبَانٌ مِحْسَبٌ

مِحْسَابٌ مِحْسِيْبٌ مِحْسَابَةٌ حَاسِبَةٌ حُسَبَةٌ حَسَابَةٌ

حَسُوْبَةٌ **صرف کبیر اسم مفعول** مَحْسُوْبٌ مَحْسُوْبَانِ

مَحْسُوْبُوْنَ مَحَاسِيْبُ وَمُحَيْسِيْبٌ مَحْسُوْبَةٌ مَحْسُوْبَتَانِ

مَحْسُوْبَاتٌ مَحَاسِيْبُ وَمُحَيْسِيْبَةٌ **صرف کبیر فعل جحد معروف**

لَمْ يَحْسِبْ لَمْ يَحْسِبَا لَمْ يَحْسِبُوْا لَمْ تَحْسِبْ لَمْ تَحْسِبَا

لَمْ يَحْسِبْنَ لَمْ تَحْسِبْ لَمْ تَحْسِبَا لَمْ تَحْسِبُوْا لَمْ تَحْسِبِيْ

لَمْ تَحْسِبَا لَمْ تَحْسِبْنَ لَمْ أَحْسِبْ لَمْ نَحْسِبْ **صرف کبیر فعل جحد مجہول**

لَمْ يُحْسَبْ لَمْ يُحْسَبَا لَمْ يُحْسَبُوْا لَمْ تُحْسَبْ لَمْ تُحْسَبَا لَمْ يُحْسَبْنَ

لَمْ تُحْسَبْ لَمْ تُحْسَبَا لَمْ تُحْسَبُوْا لَمْ تُحْسَبِيْ لَمْ تُحْسَبَا لَمْ تُحْسَبْنَ

لَمْ اُحْسَبْ لَمْ نُحْسَبْ **صرف کبیر فعل نفی معروف**

لَا يَحْسِبُ لَا يَحْسِبَانِ لَا يَحْسِبُوْنَ لَا تَحْسِبُ لَا تَحْسِبَانِ

لَا يَحْسِبْنَ لَا تَحْسِبُ لَا تَحْسِبَانِ لَا تَحْسِبُوْنَ لَا تَحْسِبِيْنَ

لَا تَحْسِبَانِ لَا تَحْسِبْنَ لَا اَحْسِبُ لَا نَحْسِبُ **صرف کبیر فعل نفی مجہول**

لَا يُحْسَبُ لَا يُحْسَبَانِ لَا يُحْسَبُوْنَ لَا تُحْسَبُ لَا تُحْسَبَانِ لَا يُحْسَبْنَ

لَا تُحْسَبُ لَا تُحْسَبَانِ لَا تُحْسَبُوْنَ لَا تُحْسَبِيْنَ لَا تُحْسَبَانِ

لَا تُحْسَبْنَ لَا اُحْسَبُ لَا نُحْسَبُ **صرف کبیر فعل نفی موکد معروف**

لَنْ يَحْسِبَ لَنْ يَحْسِبَا لَنْ يَحْسِبُوْا لَنْ تَحْسِبَ لَنْ تَحْسِبَا

لَنْ يَحْسِبْنَ لَنْ تَحْسِبَ لَنْ تَحْسِبَا لَنْ تَحْسِبُوْا لَنْ تَحْسِبِيْ

لَنْ تَحْسِبَا لَنْ تَحْسِبْنَ لَنْ اَحْسِبَ لَنْ نَحْسِبَ —

صرف کبیر فعل نفی موکد مجہول لَنْ يُحْسَبَ لَنْ يُحْسَبَا

لَنْ يُحْسَبُوْا لَنْ تُحْسَبَ لَنْ تُحْسَبَا لَنْ يُحْسَبْنَ لَنْ تُحْسَبَ

لَنْ تُحْسَبَا لَنْ تُحْسَبُوْا لَنْ تُحْسَبِيْ لَنْ تُحْسَبَا لَنْ تُحْسَبْنَ

لَنْ اُحْسَبَ لَنْ نُحْسَبَ صرف کبیر فعل مضارع معروف با نون ثقیلہ

لَيَحْسِبَنَّ لَيَحْسِبَانِّ لَيَحْسِبُنَّ لَتَحْسِبَنَّ لَتَحْسِبَانِّ لَيَحْسِبْنَانِّ

لَتَحْسِبَنَّ لَتَحْسِبَانِّ لَتَحْسِبُنَّ لَتَحْسِبِنَّ لَتَحْسِبَانِّ لَتَحْسِبْنَانِّ

لَاَحْسِبَنَّ لَنَحْسِبَنَّ فعل مضارع معروف با نون خفیفہ

لَيَحْسِبَنْ لَيَحْسِبُنْ لَتَحْسِبَنْ لَتَحْسِبُنْ لَتَحْسِبِنْ

لَاَحْسِبَنْ لَنَحْسِبَنْ صرف کبیر فعل مضارع مجہول با نون ثقیلہ

لَيُحْسَبَنَّ لَيُحْسَبَانِّ لَيُحْسَبُنَّ لَتُحْسَبَنَّ لَتُحْسَبَانِّ

لَيُحْسَبْنَانِّ لَتُحْسَبَنَّ لَتُحْسَبَانِّ لَتُحْسَبُنَّ لَتُحْسَبِنَّ لَتُحْسَبَانِّ

لَتُحْسَبْنَانِّ لَاُحْسَبَنَّ لَنُحْسَبَنَّ فعل مضارع مجہول با نون خفیفہ

لَيُحْسَبَنْ لَيُحْسَبُنْ لَتُحْسَبَنْ لَتُحْسَبُنْ لَتُحْسَبِنْ

لَاُحْسَبَنْ لَنُحْسَبَنْ صرف کبیر امر حاضر معروف

اِحْسِبْ اِحْسِبَا اِحْسِبُوْا اِحْسِبِيْ اِحْسِبَا اِحْسِبْنَ

با نون ثقیلہ اِحْسِبَنَّ اِحْسِبَانِّ اِحْسِبُنَّ اِحْسِبِنَّ

اِحْسِبَانِّ اِحْسِبْنَانِّ با نون خفیفہ اِحْسِبَنْ اِحْسِبُنْ

اِحْسِبِنْ صرف کبیر امر حاضر مجہول لِتُحْسَبْ لِتُحْسَبَا

لِتُحْسَبُوْا لِتُحْسَبِیْ لِتُحْسَبَا لِتُحْسَبْنَ **با نون ثقیلہ** لِتُحْسَبَنَّ
لِتُحْسَبَانِّ لِتُحْسَبُنَّ لِتُحْسَبِنَّ لِتُحْسَبَانِّ لِتُحْسَبْنَانِّ
با نون خفیفہ لِتُحْسَبَنْ لِتُحْسَبُنْ لِتُحْسَبِنْ **امر غائب معروف**
لِیَحْسِبْ لِیَحْسِبَا لِیَحْسِبُوْا لِتَحْسِبْ لِتَحْسِبَا لِیَحْسِبْنَ لِاَحْسِبْ
لِنَحْسِبْ **با نون ثقیلہ** لِیَحْسِبَنَّ لِیَحْسِبَانِّ لِیَحْسِبُنَّ لِتَحْسِبَنَّ
لِتَحْسِبَانِّ لِیَحْسِبْنَانِّ لِاَحْسِبَنَّ لِنَحْسِبَنَّ **با نون خفیفہ**
لِیَحْسِبَنْ لِیَحْسِبُنْ لِتَحْسِبَنْ لِاَحْسِبَنْ لِنَحْسِبَنْ **امر غائب مجہول**
لِیُحْسَبْ لِیُحْسَبَا لِیُحْسَبُوْا لِتُحْسَبْ لِتُحْسَبَا لِیُحْسَبْنَ لِاُحْسَبْ
لِنُحْسَبْ **با نون ثقیلہ** لِیُحْسَبَنَّ لِیُحْسَبَانِّ لِیُحْسَبُنَّ
لِتُحْسَبَنَّ لِتُحْسَبَانِّ لِیُحْسَبْنَانِّ لِاُحْسَبَنَّ لِنُحْسَبَنَّ **با نون خفیفہ**
لِیُحْسَبَنْ لِیُحْسَبُنْ لِتُحْسَبَنْ لِاُحْسَبَنْ لِنُحْسَبَنْ **صرف کبیر**
فعل نہی حاضر معروف لَاتَحْسِبْ لَاتَحْسِبَا لَاتَحْسِبُوْا
لَاتَحْسِبِیْ لَاتَحْسِبَا لَاتَحْسِبْنَ **با نون ثقیلہ** لَاتَحْسِبَنَّ
لَاتَحْسِبَانِّ لَاتَحْسِبُنَّ لَاتَحْسِبِنَّ لَاتَحْسِبَانِّ لَاتَحْسِبْنَانِّ
با نون خفیفہ لَاتَحْسِبَنْ لَاتَحْسِبُنْ لَاتَحْسِبِنْ **نہی حاضر مجہول**

لَا تُحْسَبْ لَا تُحْسَبَا لَا تُحْسَبُوْا لَا تُحْسَبِیْ لَا تُحْسَبَا لَا تُحْسَبْنَ

با نون ثقیلہ لَا تُحْسَبَنَّ لَا تُحْسَبَانِّ لَا تُحْسَبُنَّ لَا تُحْسَبِنَّ

لَا تُحْسَبَانِّ لَا تُحْسَبْنَانِّ **با نون خفیفہ** لَا تُحْسَبَنْ لَا تُحْسَبُنْ

لَا تُحْسَبِنْ **صرف کبیر فعل نہی غائب معروف**

لَا یَحْسِبْ لَا یَحْسِبَا لَا یَحْسِبُوْا لَا تَحْسِبْ لَا تَحْسِبَا لَا یَحْسِبْنَ

لَا اَحْسِبْ لَا نَحْسِبْ **با نون ثقیلہ** لَا یَحْسِبَنَّ لَا یَحْسِبَانِّ

لَا یَحْسِبُنَّ لَا تَحْسِبَنَّ لَا تَحْسِبَانِّ لَا یَحْسِبْنَانِّ لَا اَحْسِبَنَّ

لَا نَحْسِبَنَّ **با نون خفیفہ** لَا یَحْسِبَنْ لَا یَحْسِبُنْ لَا تَحْسِبَنْ

لَا اَحْسِبَنْ لَا نَحْسِبَنْ **صرف کبیر نہی غائب مجہول**

لَا یُحْسَبْ لَا یُحْسَبَا لَا یُحْسَبُوْا لَا تُحْسَبْ لَا تُحْسَبَا لَا یُحْسَبْنَ

لَا اُحْسَبْ لَا نُحْسَبْ **با نون ثقیلہ** لَا یُحْسَبَنَّ لَا یُحْسَبَانِّ

لَا یُحْسَبُنَّ لَا تُحْسَبَنَّ لَا تُحْسَبَانِّ لَا یُحْسَبْنَانِّ لَا اُحْسَبَنَّ

لَا نُحْسَبَنَّ **با نون خفیفہ** لَا یُحْسَبَنْ لَا یُحْسَبُنْ

لَا تُحْسَبَنْ لَا اُحْسَبَنْ لَا نُحْسَبَنْ **صرف صغیر ثلاثی**

مجرد صحیح از باب فَعُلَ یَفْعُلُ چون اَلشَّرَفُ بزرگ شدن

شَرُفَ يَشْرُفُ شَرْفًا شَرَفًا شِرْفَةً مَشْرَفًا مَشْرِفًا
فَهُوَ شَرِيْفٌ وَشُرِفَ بِهٖ يُشْرَفُ بِهٖ شَرْفًا بِهٖ شَرْفَةً بِهٖ
شِرْفَةً بِهٖ مَشْرَفًا بِهٖ مَشْرِفًا بِهٖ فَذَاكَ مَشْرُوْفٌ بِهٖ
لَمْ يَشْرُفْ لَمْ يُشْرَفْ بِهٖ لَا يَشْرُفُ لَا يُشْرَفُ بِهٖ
لَنْ يَشْرُفَ لَنْ يُشْرَفَ بِهٖ الامر منه لِيَشْرُفْ اُشْرُفْ
لِتُشْرَفْ بِكَ لِيُشْرَفْ لِيُشْرَفْ بِهٖ والنهی عنه لَا تَشْرُفْ
لَا تُشْرَفْ بِكَ لَا يَشْرُفْ لَا يُشْرَفْ بِهٖ والظرف منه مَشْرَفٌ
مَشْرَفَانِ مَشَارِفُ وَمُشَيْرِفٌ والآلة منه مِشْرَفٌ
مِشْرَفَانِ مَشَارِفُ وَمُشَيْرِفٌ مِشْرَفَةٌ مِشْرَفَتَانِ
مَشَارِفُ وَمُشَيْرِفَةٌ مِشْرَافٌ مِشْرَافَانِ مَشَارِيْفُ وَ
مُشَيْرِيْفٌ افعل التفضيل منه اَشْرَفُ اَشْرَفَانِ اَشْرَفُوْنَ
اَشَارِفُ وَاُشَيْرِفٌ والمؤنث منه شُرْفٰی شُرْفَيَانِ
شُرْفَيَاتٌ شُرَفٌ وَشُرَيْفٰی والتعجب منه مَا اَشْرَفَهٗ
وَاَشْرِفْ بِهٖ **صرف کبیر فعل ماضی معروف** شَرُفَ
شَرُفَا شَرُفُوْا شَرُفَتْ شَرُفَتَا شَرُفْنَ شَرُفْتَ شَرُفْتُمَا

شَرُفْتُمْ شَرُفْتِ شَرُفْتُمَا شَرُفْتُنَّ شَرُفْتُ شَرُفْنَا

صرف کبیر فعل ماضی مجہول شُرِفَ بِہٖ شُرِفَ بِھِمَا

شُرِفَ بِھِمْ شُرِفَ بِھَا شُرِفَ بِھِمَا شُرِفَ بِھِنَّ شُرِفَ بِکَ

شُرِفَ بِکُمَا شُرِفَ بِکُمْ شُرِفَ بِکِ شُرِفَ بِکُمَا شُرِفَ بِکُنَّ

شُرِفَ بِیْ شُرِفَ بِنَا **فعل مضارع معروف** یَشْرُفُ

یَشْرُفَانِ یَشْرُفُوْنَ تَشْرُفُ تَشْرُفَانِ یَشْرُفْنَ تَشْرُفُ

تَشْرُفَانِ تَشْرُفُوْنَ تَشْرُفِیْنَ تَشْرُفَانِ تَشْرُفْنَ اَشْرُفُ

نَشْرُفُ **فعل مضارع مجہول** یُشْرَفُ بِہٖ یُشْرَفُ بِھِمَا

یُشْرَفُ بِھِمْ یُشْرَفُ بِھَا یُشْرَفُ بِھِمَا یُشْرَفُ بِھِنَّ یُشْرَفُ

بِکَ یُشْرَفُ بِکُمَا یُشْرَفُ بِکُمْ یُشْرَفُ بِکِ یُشْرَفُ بِکُمَا

یُشْرَفُ بِکُنَّ یُشْرَفُ بِیْ یُشْرَفُ بِنَا **صرف کبیر صفت مشبہ**

شَرِیْفٌ شَرِیْفَانِ شَرِیْفُوْنَ شُرَفَاءُ شِرَافٌ شُرُفٌ

شُرْفَانٌ شُرَفَانٌ اَشْرَافٌ اَشْرِفَاءُ اَشْرِفَۃٌ شُرُوْفٌ

شَرِیْفَۃٌ شَرِیْفَتَانِ شَرِیْفَاتٌ شَرَائِفُ شُرَّفٌ

شَرِیْفَۃٌ **اسم فاعل صیغہ مبالغہ** شَرِفٌ شَرِیْفٌ شُرُوْفٌ

شُرُوْفٌ شَرُوْفٌ شُرَافٌ شِرَافٌ شُرَّافٌ شَرَّافٌ

شِرِّيْفٌ شُرَفٌ شَارُوْفٌ شَرْفَانٌ مِشْرَفٌ مِشْرَافٌ

مِشْرِيْفٌ مِشْرَافَةٌ شَارِفَةٌ شُرَفَةٌ شَرَّافَةٌ شَرُوْفَةٌ

اسم مفعول مَشْرُوْفٌ بِهٖ مَشْرُوْفٌ بِهِمَا مَشْرُوْفٌ بِهِمْ

مَشْرُوْفٌ بِهَا مَشْرُوْفٌ بِهِمَا مَشْرُوْفٌ بِهِنَّ **صرف کبیر** فعل جحد معروف

لَمْ يَشْرُفْ لَمْ يَشْرُفَا لَمْ يَشْرُفُوْا لَمْ تَشْرُفْ لَمْ تَشْرُفَا

لَمْ يَشْرُفْنَ لَمْ تَشْرُفْ لَمْ تَشْرُفَا لَمْ تَشْرُفُوْا لَمْ تَشْرُفِيْ

لَمْ تَشْرُفَا لَمْ تَشْرُفْنَ لَمْ اَشْرُفْ لَمْ نَشْرُفْ **جحد مجہول**

لَمْ يُشْرَفْ بِهٖ لَمْ يُشْرَفْ بِهِمَا لَمْ يُشْرَفْ بِهِمْ لَمْ يُشْرَفْ بِهَا

لَمْ يُشْرَفْ بِهِمَا لَمْ يُشْرَفْ بِهِنَّ لَمْ يُشْرَفْ بِكَ لَمْ يُشْرَفْ

بِكُمَا لَمْ يُشْرَفْ بِكُمْ لَمْ يُشْرَفْ بِكِ لَمْ يُشْرَفْ بِكُمَا

لَمْ يُشْرَفْ بِكُنَّ لَمْ يُشْرَفْ بِيْ لَمْ يُشْرَفْ بِنَا **صرف کبیر**

فعل نفی معروف لَا يَشْرُفُ لَا يَشْرُفَانِ لَا يَشْرُفُوْنَ

لَا تَشْرُفُ لَا تَشْرُفَانِ لَا يَشْرُفْنَ لَا تَشْرُفَانِ لَا تَشْرُفُوْنَ

لَا تَشْرُفِيْنَ لَا تَشْرُفَانِ لَا تَشْرُفْنَ لَا اَشْرُفُ لَا نَشْرُفُ

صرف کبیر فعل نفی مجہول لَا یُشْرَفُ بِہٖ لَا یُشْرَفُ بِھِمَا لَا یُشْرَفُ بِھِمْ لَا یُشْرَفُ بِھَا لَا یُشْرَفُ بِھِمَا لَا یُشْرَفُ بِھِنَّ لَا یُشْرَفُ بِكَ لَا یُشْرَفُ بِكُمَا لَا یُشْرَفُ بِكُمْ لَا یُشْرَفُ بِكِ لَا یُشْرَفُ بِكُمَا لَا یُشْرَفُ بِكُنَّ لَا یُشْرَفُ بِیْ لَا یُشْرَفُ بِنَا۔

نفی مؤکد معروف لَنْ یَشْرُفَ لَنْ یَشْرُفَا لَنْ یَشْرُفُوْا لَنْ تَشْرُفَ لَنْ تَشْرُفَا لَنْ یَشْرُفْنَ لَنْ تَشْرُفَ لَنْ تَشْرُفَا لَنْ تَشْرُفُوْا لَنْ تَشْرُفِیْ لَنْ تَشْرُفَا لَنْ تَشْرُفْنَ لَنْ اَشْرُفَ لَنْ نَشْرُفَ **نفی مؤکد مجہول** لَنْ یُشْرَفَ بِہٖ لَنْ یُشْرَفَ بِھِمَا لَنْ یُشْرَفَ بِھِمْ لَنْ یُشْرَفَ بِھَا لَنْ یُشْرَفَ بِھِمَا لَنْ یُشْرَفَ بِھِنَّ لَنْ یُشْرَفَ بِكَ لَنْ یُشْرَفَ بِكُمَا لَنْ یُشْرَفَ بِكُمْ لَنْ یُشْرَفَ بِكِ لَنْ یُشْرَفَ بِكُمَا لَنْ یُشْرَفَ بِكُنَّ لَنْ یُشْرَفَ بِیْ لَنْ یُشْرَفَ بِنَا **صرف کبیر مضارع معروف با نون ثقیلہ** لَیَشْرُفَنَّ لَیَشْرُفَانِّ لَیَشْرُفُنَّ لَتَشْرُفَنَّ لَتَشْرُفَانِّ لَیَشْرُفْنَانِّ لَتَشْرُفَنَّ لَتَشْرُفَانِّ لَتَشْرُفُنَّ لَتَشْرُفِنَّ لَتَشْرُفَانِّ لَتَشْرُفْنَانِّ لَاَشْرُفَنَّ لَنَشْرُفَنَّ۔

صرف کبیر فعل مضارع معروف با نون خفیفہ

لَيَشْرُفَنْ لَيَشْرُفُنْ لَتَشْرُفَنْ لَتَشْرُفُنْ لَتَشْرُفِنْ لَأَشْرُفَنْ لَنَشْرُفَنْ

صرف کبیر مضارع مجہول با نون ثقیلہ

لَيُشْرَفَنَّ بِهِ لَيُشْرَفَنَّ بِهِمَا لَيُشْرَفَنَّ بِهِمْ لَيُشْرَفَنَّ بِهَا لَيُشْرَفَنَّ بِهِمَا لَيُشْرَفَنَّ بِهِنَّ لَيُشْرَفَنَّ بِكَ لَيُشْرَفَنَّ بِكُمَا لَيُشْرَفَنَّ بِكُمْ لَيُشْرَفَنَّ بِكِ لَيُشْرَفَنَّ بِكُمَا لَيُشْرَفَنَّ بِكُنَّ لَيُشْرَفَنَّ بِي لَيُشْرَفَنَّ بِنَا

مضارع مجہول با نون خفیفہ

لَيُشْرَفَنْ بِهِ لَيُشْرَفَنْ بِهِمْ لَيُشْرَفَنْ بِهَا لَيُشْرَفَنْ بِكَ لَيُشْرَفَنْ بِكُمْ لَيُشْرَفَنْ بِكِ لَيُشْرَفَنْ بِي لَيُشْرَفَنْ بِنَا

صرف کبیر امر حاضر معروف

أُشْرُفْ أُشْرُفَا أُشْرُفُوا أُشْرُفِي أُشْرُفَا أُشْرُفْنَ

با نون ثقیلہ

أُشْرُفَنَّ أُشْرُفَانِّ أُشْرُفُنَّ أُشْرُفِنَّ أُشْرُفَانِّ أُشْرُفْنَانِّ

با نون خفیفہ

أُشْرُفَنْ أُشْرُفُنْ أُشْرُفِنْ

امر حاضر مجہول

لِتُشْرَفْ بِكَ لِتُشْرَفْ بِكُمَا لِتُشْرَفْ بِكُمْ لِتُشْرَفْ بِكِ لِتُشْرَفْ بِكُمَا لِتُشْرَفْ بِكُنَّ

با نون ثقیلہ

لِتُشْرَفَنَّ بِكَ لِتُشْرَفَنَّ بِكُمَا

لَتُشْرِفُنَّ بِكُمْ لَتُشْرِفُنَّ بِكِ لَتُشْرِفُنَّ بِكُمَا لَتُشْرِفُنَّ بِكُنَّ
با نون خفیفہ لَتُشْرِفُنْ بِكَ لَتُشْرِفُنْ بِكُمْ لَتُشْرِفُنْ بِكِ
صرف کبیر امر غائب معروف لِيُشْرِفْ لِيُشْرِفَا
لِيُشْرِفُوا لِتُشْرِفْ لِتُشْرِفَا لِيُشْرِفْنَ لِأُشْرِفْ لِنُشْرِفْ
با نون ثقیلہ لِيُشْرِفَنَّ لِيُشْرِفَانِّ لِيُشْرِفُنَّ
لِيُشْرِفْنَّ لِتُشْرِفَانِّ لِيُشْرِفْنَانِّ لِأُشْرِفَنَّ لِنُشْرِفَنَّ **با نون خفیفہ**
لِيُشْرِفَنْ لِيُشْرِفُنْ لِتُشْرِفَنْ لِأُشْرِفَنْ لِنُشْرِفَنْ
صرف کبیر امر غائب مجہول لِيُشْرَفْ بِهِ لِيُشْرَفْ بِهِمَا
لِيُشْرَفْ بِهِمْ لِيُشْرَفْ بِهَا لِيُشْرَفْ بِهِمَا لِيُشْرَفْ بِهِنَّ
لِيُشْرَفْ بِي لِيُشْرَفْ بِنَا **با نون ثقیلہ** لِيُشْرَفَنَّ بِهِ
لِيُشْرَفَنَّ بِهِمَا لِيُشْرَفَنَّ بِهِمْ لِيُشْرَفَنَّ بِهَا لِيُشْرَفَنَّ بِهِمَا لِيُشْرَفَنَّ بِهِنَّ لِيُشْرَفَنَّ بِي
لِيُشْرَفَنَّ بِنَا **با نون خفیفہ** لِيُشْرَفَنْ بِهِ لِيُشْرَفَنْ بِهِمْ
لِيُشْرَفَنْ بِهَا لِيُشْرَفَنْ بِي لِيُشْرَفَنْ بِنَا **صرف کبیر**
فعل نہی حاضر معروف لَا تُشْرِفْ لَا تُشْرِفَا لَا تُشْرِفُوا
لَا تُشْرِفِي لَا تُشْرِفَا لَا تُشْرِفْنَ **با نون ثقیلہ**

لَا تَشْرُفْنَ لَا تَشْرُفَانِّ لَا تَشْرُفُنَّ لَا تَشْرُفِنَّ لَا تَشْرُفَانِّ
لَا تَشْرُفْنَانِّ بانون خفیفه لَا تَشْرُفَنْ لَا تَشْرُفُنْ
لَا تَشْرُفِنْ صرف کبیر نہی حاضر مجہول لَا تُشْرَفْ بِكَ
لَا تُشْرَفْ بِكُمَا لَا تُشْرَفْ بِكُمْ لَا تُشْرَفْ بِكِ لَا تُشْرَفْ
بِكُمَا لَا تُشْرَفْ بِكُنَّ بانون ثقیلہ لَا تُشْرَفَنَّ بِكَ
لَا تُشْرَفَنَّ بِكُمَا لَا تُشْرَفَنَّ بِكُمْ لَا تُشْرَفَنَّ بِكِ
لَا تُشْرَفَنَّ بِكُمَا لَا تُشْرَفَنَّ بِكُنَّ بانون خفیفه
لَا تُشْرَفَنْ بِكَ لَا تُشْرَفَنْ بِكُمْ لَا تُشْرَفَنْ بِكِ
صرف کبیر نہی غائب معروف لَا يَشْرُفْ
لَا يَشْرُفَا لَا يَشْرُفُوا لَا تَشْرُفْ لَا تَشْرُفَا لَا يَشْرُفْنَ
لَا اَشْرُفْ لَا نَشْرُفْ بانون ثقیلہ لَا يَشْرُفَنَّ
لَا يَشْرُفَانِّ لَا يَشْرُفُنَّ لَا تَشْرُفَنَّ لَا تَشْرُفَانِّ
لَا يَشْرُفْنَانِّ لَا اَشْرُفَنَّ لَا نَشْرُفَنَّ بانون خفیفه
لَا يَشْرُفَنْ لَا يَشْرُفُنْ لَا تَشْرُفَنْ لَا اَشْرُفَنْ
لَا نَشْرُفَنْ صرف کبیر نہی غائب مجہول

لَا یُشْرَفُ بِهٖ لَا یُشْرَفُ بِهِمَا لَا یُشْرَفُ بِهِمْ
لَا یُشْرَفُ بِهَا لَا یُشْرَفُ بِهِمَا لَا یُشْرَفُ بِهِنَّ
لَا یُشْرَفُ بِیْ لَا یُشْرَفُ بِنَا بانون ثقیله لَا یُشْرَفَنَّ بِهٖ
لَا یُشْرَفَنَّ بِهِمَا لَا یُشْرَفَنَّ بِهِمْ لَا یُشْرَفَنَّ بِهَا لَا یُشْرَفَنَّ بِهِمَا
لَا یُشْرَفَنَّ بِهِنَّ لَا یُشْرَفَنَّ بِیْ لَا یُشْرَفَنَّ بِنَا بانون خفیفه
لَا یُشْرَفَنْ بِهٖ لَا یُشْرَفَنْ بِهِمْ لَا یُشْرَفَنْ بِهَا لَا یُشْرَفَنْ بِیْ
لَا یُشْرَفَنْ بِنَا بدان که تسکین عین فَعِلَ وفَعُلَ رواست
ودر شَهِدَ شَهْدَ بفتح فا وسکون عین وشِهْدَ بکسر فا
وسکون عین وبرین قیاس نِعْمَ وبِئْسَ وشِهِدَ بکسر فا
وعین وبجاے عین یا لام کلمه فتح یفتح بودن حرف
حلق شرطست اَبٰی یَابٰی ودَ ذَرَ یَذَرُ شاذست بیت
حرف حلقی شش بود ای نور عین همزه ها وحا وخا وعین وغین
ولام امر مکسور باشد۔ ونزد بعض لام امر را فتحه ومند

صرف صغیر ثلاثی مزید فی صحیح از باب افعال چون

اَلْاِکْرَامُ گرامی کردن اَکْرَمَ یُکْرِمُ اِکْرَامًا فهو مُکْرِمٌ

وَاَكْرِمَ يُكْرَمُ اِكْرَامًا فَذَاكَ مُكْرَمٌ لَمْ يُكْرَمْ لَمْ يُكْرَمْ
لَا يُكْرَمُ لَا يُكْرَمُ لَنْ يُكْرَمَ لَنْ يُكْرَمَ الامرمنہ
اُكْرِمَ لِتُكْرَمْ لِيُكْرَمْ لِيُكْرَمْ والنہی عنہ
لَا تُكْرَمْ لَا تُكْرَمْ لَا يُكْرَمْ لَا يُكْرَمْ والظرف منہ
مُكْرَمٌ مُكْرَمَانِ مُكْرَمَاتٌ **صرف کبیر فعل ماضی معروف**
اَكْرَمَ اَكْرَمَا اَكْرَمُوْا اَكْرَمَتْ اَكْرَمَتَا اَكْرَمْنَ
اَكْرَمْتَ اَكْرَمْتُمَا اَكْرَمْتُمْ اَكْرَمْتِ اَكْرَمْتُمَا
اَكْرَمْتُنَّ اَكْرَمْتُ اَكْرَمْنَا **صرف کبیر فعل ماضی مجہول**
اُكْرِمَ اُكْرِمَا اُكْرِمُوْا اُكْرِمَتْ اُكْرِمَتَا اُكْرِمْنَ اُكْرِمْتَ
اُكْرِمْتُمَا اُكْرِمْتُمْ اُكْرِمْتِ اُكْرِمْتُمَا اُكْرِمْتُنَّ اُكْرِمْتُ اُكْرِمْنَا
صرف کبیر فعل مضارع معروف يُكْرِمُ يُكْرِمَانِ
يُكْرِمُوْنَ تُكْرِمُ تُكْرِمَانِ يُكْرِمْنَ تُكْرِمُ تُكْرِمَانِ
تُكْرِمُوْنَ تُكْرِمِيْنَ تُكْرِمَانِ تُكْرِمْنَ اُكْرِمُ نُكْرِمُ
صرف کبیر فعل مضارع مجہول يُكْرَمُ يُكْرَمَانِ
يُكْرَمُوْنَ تُكْرَمُ تُكْرَمَانِ يُكْرَمْنَ تُكْرَمُ تُكْرَمَانِ

تُكْرِمُوْنَ تُكْرِمِيْنَ تُكْرِمَانِ تُكْرِمْنَ اُكْرِمُ نُكْرِمُ

صرف کبیر اسم فاعل مُكْرِمٌ مُكْرِمَانِ مُكْرِمُوْنَ

مُكْرِمَةٌ مُكْرِمَتَانِ مُكْرِمَاتٌ **صرف کبیر اسم مفعول**

مُكْرَمٌ مُكْرَمَانِ مُكْرَمُوْنَ مُكْرَمَةٌ مُكْرَمَتَانِ

مُكْرَمَاتٌ **صرف کبیر فعل جحد معروف** لَمْ يُكْرِمْ

لَمْ يُكْرِمَا لَمْ يُكْرِمُوْا لَمْ تُكْرِمْ لَمْ تُكْرِمَا لَمْ يُكْرِمْنَ

لَمْ تُكْرِمْ لَمْ تُكْرِمَا لَمْ تُكْرِمُوْا لَمْ تُكْرِمِيْ لَمْ تُكْرِمَا

لَمْ تُكْرِمْنَ لَمْ اُكْرِمْ لَمْ نُكْرِمْ **فعل جحد مجہول**

لَمْ يُكْرَمْ لَمْ يُكْرَمَا لَمْ يُكْرَمُوْا لَمْ تُكْرَمْ لَمْ تُكْرَمَا

لَمْ يُكْرَمْنَ لَمْ تُكْرَمْ لَمْ تُكْرَمَا لَمْ تُكْرَمُوْا لَمْ تُكْرَمِيْ

لَمْ تُكْرَمَا لَمْ تُكْرَمْنَ لَمْ اُكْرَمْ لَمْ نُكْرَمْ **صرف کبیر نفی معروف**

لَا يُكْرِمُ لَا يُكْرِمَانِ لَا يُكْرِمُوْنَ لَا تُكْرِمُ لَا تُكْرِمَانِ

لَا يُكْرِمْنَ لَا تُكْرِمُ لَا تُكْرِمَانِ لَا تُكْرِمُوْنَ لَا تُكْرِمِيْنَ

لَا تُكْرِمَانِ لَا تُكْرِمْنَ لَا اُكْرِمُ لَا نُكْرِمُ **صرف کبیر**

نفی مجہول لَا يُكْرَمُ لَا يُكْرَمَانِ لَا يُكْرَمُوْنَ لَا تُكْرَمُ

لَا تُكْرِمَانِ لَا يُكْرِمْنَ لَا تُكْرِمْ لَا تُكْرِمَانِ لَا تُكْرِمُوْنَ
لَا تُكْرِمِيْنَ لَا تُكْرِمَانِ لَا تُكْرِمْنَ لَا اُكْرِمْ لَا نُكْرِمْ

صرف کبیر فعل نفی موکد معروف لَنْ يُكْرِمَ
لَنْ يُكْرِمَا لَنْ يُكْرِمُوْا لَنْ تُكْرِمَ لَنْ تُكْرِمَا لَنْ يُكْرِمْنَ
لَنْ تُكْرِمَ لَنْ تُكْرِمَا لَنْ تُكْرِمُوْا لَنْ تُكْرِمِيْ لَنْ تُكْرِمَا
لَنْ تُكْرِمْنَ لَنْ اُكْرِمَ لَنْ نُكْرِمَ **صرف کبیر فعل نفی موکد مجہول**
لَنْ يُكْرَمَ لَنْ يُكْرَمَا لَنْ يُكْرَمُوْا لَنْ تُكْرَمَ لَنْ تُكْرَمَا
لَنْ يُكْرَمْنَ لَنْ تُكْرَمَ لَنْ تُكْرَمَا لَنْ تُكْرَمُوْا لَنْ تُكْرَمِيْ
لَنْ تُكْرَمَا لَنْ تُكْرَمْنَ لَنْ اُكْرَمَ لَنْ نُكْرَمَ

صرف کبیر فعل مضارع معروف با نون ثقیلہ
لَيُكْرِمَنَّ لَيُكْرِمَانِّ لَيُكْرِمُنَّ لَتُكْرِمَنَّ لَتُكْرِمَانِّ لَيُكْرِمْنَانِّ
لَتُكْرِمَنَّ لَتُكْرِمَانِّ لَتُكْرِمُنَّ لَتُكْرِمِنَّ لَتُكْرِمَانِّ
لَتُكْرِمْنَانِّ لَاُكْرِمَنَّ لَنُكْرِمَنَّ **مضارع معروف با نون خفیفہ**
لَيُكْرِمَنْ لَيُكْرِمُنْ لَتُكْرِمَنْ لَتُكْرِمُنْ لَتُكْرِمِنْ لَتُكْرِمَنْ
لَاُكْرِمَنْ لَنُكْرِمَنْ **مضارع مجہول با نون ثقیلہ**

لَیُکْرِمَنَّ لَیُکْرِمَانِّ لَیُکْرِمُنَّ لَتُکْرِمَنَّ لَتُکْرِمَانِّ

لَیُکْرِمْنَانِّ لَتُکْرِمَنَّ لَتُکْرِمَانِّ لَتُکْرِمُنَّ لَتُکْرِمِنَّ

لَتُکْرِمَانِّ لَتُکْرِمْنَانِّ لَاُکْرِمَنَّ لَنُکْرِمَنَّ **مضارع معروف**

بانون خفیفہ لَیُکْرِمَنْ لَیُکْرِمُنْ لَتُکْرِمَنْ لَتُکْرِمَنْ

لَتُکْرِمُنْ لَتُکْرِمِنْ لَاُکْرِمَنْ لَنُکْرِمَنْ **امر حاضر معروف**

اَکْرِمْ اَکْرِمَا اَکْرِمُوْا اَکْرِمِیْ اَکْرِمَا اَکْرِمْنَ

بانون ثقیلہ اَکْرِمَنَّ اَکْرِمَانِّ اَکْرِمُنَّ اَکْرِمِنَّ

اَکْرِمَانِّ اَکْرِمْنَانِّ **بانون خفیفہ** اَکْرِمَنْ اَکْرِمُنْ اَکْرِمِنْ

امر حاضر مجہول لِتُکْرَمْ لِتُکْرَمَا لِتُکْرَمُوْا لِتُکْرَمِیْ

لِتُکْرَمَا لِتُکْرَمْنَ **بانون ثقیلہ** لِتُکْرَمَنَّ لِتُکْرَمَانِّ

لِتُکْرَمُنَّ لِتُکْرَمِنَّ لِتُکْرَمَانِّ لِتُکْرَمْنَانِّ **بانون خفیفہ**

لِتُکْرَمَنْ لِتُکْرَمُنْ لِتُکْرَمِنْ **امر غائب معروف**

لِیُکْرِمْ لِیُکْرِمَا لِیُکْرِمُوْا لِتُکْرِمْ لِتُکْرِمَا لِیُکْرِمْنَ لِاُکْرِمْ

لِنُکْرِمْ **بانون ثقیلہ** لِیُکْرِمَنَّ لِیُکْرِمَانِّ لِیُکْرِمُنَّ

لِتُکْرِمَنَّ لِتُکْرِمَانِّ لِیُکْرِمْنَانِّ لِاُکْرِمَنَّ لِنُکْرِمَنَّ

با نون خفیفہ لِیُکْرِمَنْ لِیُکْرِمُنْ لِتُکْرِمُنْ لِاُکْرِمَنْ
لِنُکْرِمَنْ **امر حاضر مجہول** لِیُکْرَمْ لِیُکْرَمَا لِیُکْرَمُوْا
لِتُکْرَمْ لِتُکْرَمَا لِیُکْرَمْنَ لِاُکْرَمْ لِنُکْرَمْ **با نون ثقیلہ**
لِیُکْرَمَنَّ لِیُکْرَمَانِّ لِیُکْرَمُنَّ لِتُکْرَمَنَّ لِتُکْرَمَانِّ لِیُکْرَمْنَانِّ
لِاُکْرَمَنَّ لِنُکْرَمَنَّ **با نون خفیفہ** لِیُکْرَمَنْ لِیُکْرَمُنْ
لِتُکْرَمَنْ لِاُکْرَمَنْ لِنُکْرَمَنْ **نہی حاضر معروف**
لَا تُکْرِمْ لَا تُکْرِمَا لَا تُکْرِمُوْا لَا تُکْرِمِیْ لَا تُکْرِمَا لَا تُکْرِمْنَ
با نون ثقیلہ لَا تُکْرِمَنَّ لَا تُکْرِمَانِّ لَا تُکْرِمُنَّ لَا تُکْرِمِنَّ
لَا تُکْرِمَانِّ لَا تُکْرِمْنَانِّ **با نون خفیفہ** لَا تُکْرِمَنْ لَا تُکْرِمُنْ
لَا تُکْرِمِنْ **نہی حاضر مجہول** لَا تُکْرَمْ لَا تُکْرَمَا لَا تُکْرَمُوْا
لَا تُکْرَمِیْ لَا تُکْرَمَا لَا تُکْرَمَنْ **با نون ثقیلہ** لَا تُکْرَمَنَّ لَا تُکْرَمَا
لَا تُکْرَمُنَّ لَا تُکْرَمِنَّ لَا تُکْرَمَانِّ لَا تُکْرَمْنَانِّ **با نون خفیفہ**
لَا تُکْرَمَنْ لَا تُکْرَمُنْ لَا تُکْرَمِنْ **نہی غائب معروف**
لَا یُکْرِمْ لَا یُکْرِمَا لَا یُکْرِمُوْا لَا تُکْرِمْ لَا تُکْرِمَا لَا یُکْرِمْنَ
لَا اُکْرِمْ لَا نُکْرِمْ **با نون ثقیلہ** لَا یُکْرِمَنَّ لَا یُکْرِمَانِّ

لَا یُکْرِمُنَّ لَا تُکْرِمَنَّ لَا تُکْرِمَانِّ لَا یُکْرِمْنَانِّ لَا اُکْرِمَنَّ
لَا نُکْرِمَنَّ **با نون خفیفہ** لَا یُکْرِمَنْ لَا یُکْرِمُنْ
لَا تُکْرِمَنْ لَا اُکْرِمَنْ لَا نُکْرِمَنْ **نہی غائب مجہول**
لَا یُکْرَمْ لَا یُکْرَمَا لَا یُکْرَمُوْا لَا تُکْرَمْ لَا تُکْرَمَا لَا یُکْرَمْنَ
لَا اُکْرَمْ لَا نُکْرَمْ **با نون ثقیلہ** لَا یُکْرَمَنَّ لَا یُکْرَمَانِّ
لَا یُکْرَمُنَّ لَا تُکْرَمَنَّ لَا تُکْرَمَانِّ لَا یُکْرَمْنَانِّ لَا اُکْرَمَنَّ
لَا نُکْرَمَنَّ **با نون خفیفہ** لَا یُکْرَمَنْ لَا یُکْرَمُنْ لَا تُکْرَمَنْ
لَا اُکْرَمَنْ لَا نُکْرَمَنْ **صرف صغیر ثلاثی مزید فیہ**
از باب تفعیل چون التصریف گردانیدن صَرَّفَ یُصَرِّفُ
تَصْرِیْفًا فھو مُصَرِّفٌ و صُرِّفَ یُصَرَّفُ تَصْرِیْفًا وذاک
مُصَرَّفٌ لَمْ یُصَرِّفْ لَمْ یُصَرَّفْ لَا یُصَرِّفُ لَا یُصَرَّفُ لَنْ یُصَرِّفَ
لَنْ یُصَرَّفَ الامر منہ صَرِّفْ لِتُصَرَّفْ لِیُصَرِّفْ لِیُصَرَّفْ
والنھی عنہ لَا تُصَرِّفْ لَا تُصَرَّفْ لَا یُصَرِّفْ لَا یُصَرَّفْ
والظرف منہ مُصَرَّفٌ مُصَرَّفَانِ مُصَرَّفَاتٌ ۔
صرف کبیر فعل ماضی معروف صَرَّفَ صَرَّفَا

صَرَّفُوا صَرَّفَتْ صَرَّفَتَا صَرَّفْنَ صَرَّفْتَ صَرَّفْتُمَا
صَرَّفْتُمْ صَرَّفْتِ صَرَّفْتُمَا صَرَّفْتُنَّ صَرَّفْتُ صَرَّفْنَا

صرف کبیر فعل ماضی مجہول صُرِّفَ صُرِّفُوا صُرِّفَتْ
صُرِّفَتَا صُرِّفْنَ صُرِّفْتَ صُرِّفْتُمَا صُرِّفْتُمْ صُرِّفْتِ
صُرِّفْتُمَا صُرِّفْتُنَّ صُرِّفْتُ صُرِّفْنَا **صرف کبیر فعل**
مضارع معروف يُصَرِّفُ يُصَرِّفَانِ يُصَرِّفُونَ
تُصَرِّفُ تُصَرِّفَانِ يُصَرِّفْنَ تُصَرِّفُ تُصَرِّفَانِ
تُصَرِّفُونَ تُصَرِّفِيْنَ تُصَرِّفَانِ تُصَرِّفْنَ أُصَرِّفُ
نُصَرِّفُ **صرف کبیر فعل مضارع مجہول** يُصَرَّفُ
يصرفان يصرفون تصرف تُصَرَّفَانِ يُصَرَّفْنَ
تُصَرَّفُ تُصَرَّفَانِ تُصَرَّفُوْنَ تُصَرَّفِيْنَ تُصَرَّفَانِ
تُصَرَّفْنَ أُصَرَّفُ نُصَرَّفُ **صرف کبیر اسم فاعل**
مُصَرِّفٌ مُصَرِّفَانِ مُصَرِّفُوْنَ مُصَرِّفَةٌ مُصَرِّفَتَانِ
مُصَرِّفَاتٌ **صرف کبیر اسم مفعول** مُصَرَّفٌ مُصَرَّفَانِ
مُصَرَّفُوْنَ مُصَرَّفَةٌ مُصَرَّفَتَانِ مُصَرَّفَاتٌ ۔

صرف کبیر فعل جحد معروف لَمْ يُصَرِّفْ لَمْ يُصَرِّفَا
لَمْ يُصَرِّفُوْا لَمْ تُصَرِّفْ لَمْ تُصَرِّفَا لَمْ يُصَرِّفْنَ لَمْ تُصَرِّفْ
لَمْ تُصَرِّفَا لَمْ تُصَرِّفُوْا لَمْ تُصَرِّفِيْ لَمْ تُصَرِّفَا لَمْ تُصَرِّفْنَ
لَمْ أُصَرِّفْ لَمْ نُصَرِّفْ **فعل جحد مجہول** لَمْ يُصَرَّفْ
لَمْ يُصَرَّفَا لَمْ يُصَرَّفُوْا لَمْ تُصَرَّفْ لَمْ تُصَرَّفَا لَمْ يُصَرَّفْنَ
لَمْ تُصَرَّفْ لَمْ تُصَرَّفَا لَمْ تُصَرَّفُوْا لَمْ تُصَرَّفِيْ لَمْ تُصَرَّفَا
لَمْ تُصَرَّفْنَ لَمْ أُصَرَّفْ لَمْ نُصَرَّفْ **نفی معروف**
لَا يُصَرِّفُ لَا يُصَرِّفَانِ لَا يُصَرِّفُوْنَ لَا تُصَرِّفُ لَا تُصَرِّفَانِ
لَا يُصَرِّفْنَ لَا تُصَرِّفُ لَا تُصَرِّفَانِ لَا تُصَرِّفُوْنَ لَا تُصَرِّفِيْنَ
لَا تُصَرِّفَانِ لَا تُصَرِّفْنَ لَا أُصَرِّفُ لَا نُصَرِّفُ **نفی مجہول**
لَا يُصَرَّفُ لَا يُصَرَّفَانِ لَا يُصَرَّفُوْنَ لَا تُصَرَّفُ لَا تُصَرَّفَانِ
لَا تُصَرَّفُوْنَ لَا تُصَرَّفِيْنَ لَا تُصَرَّفَانِ لَا تُصَرَّفْنَ لَا أُصَرَّفُ
لَا نُصَرَّفُ **فعل نفی مؤکد معروف** لَنْ يُصَرِّفَ
لَنْ يُصَرِّفَا لَنْ يُصَرِّفُوْا لَنْ تُصَرِّفَ لَنْ تُصَرِّفَا لَنْ يُصَرِّفْنَ
لَنْ تُصَرِّفَ لَنْ تُصَرِّفَا لَنْ تُصَرِّفُوْا لَنْ تُصَرِّفِيْ لَنْ تُصَرِّفَا

لَنْ تُصْرَفْنَ لَنْ اُصْرَفَ لَنْ نُصْرَفَ **نفی مؤکد مجہول** لَنْ يُصْرَفَ لَنْ يُصْرَفَا لَنْ يُصْرَفُوْا لَنْ تُصْرَفَ لَنْ تُصْرَفَا لَنْ يُصْرَفْنَ لَنْ تُصْرَفَ لَنْ تُصْرَفَا لَنْ تُصْرَفُوْا لَنْ تُصْرَفِیْ لَنْ تُصْرَفَا لَنْ تُصْرَفْنَ لَنْ اُصْرَفَ لَنْ نُصْرَفَ ۔

مضارع معروف با نون ثقیلہ لَيَصْرِفَنَّ لَيَصْرِفَانِّ لَيَصْرِفُنَّ لَتَصْرِفَنَّ لَتَصْرِفَانِّ لَيَصْرِفْنَانِّ لَتَصْرِفَنَّ لَتَصْرِفَانِّ لَتَصْرِفُنَّ لَتَصْرِفِنَّ لَتَصْرِفَانِّ لَتَصْرِفْنَانِّ لَاَصْرِفَنَّ لَنَصْرِفَنَّ **مضارع معروف با نون خفیفہ** لَيَصْرِفَنْ لَيَصْرِفُنْ لَتَصْرِفَنْ لَتَصْرِفُنْ لَتَصْرِفِنْ لَاَصْرِفَنْ لَنَصْرِفَنْ **مضارع مجہول با نون ثقیلہ** لَيُصْرَفَنَّ لَيُصْرَفَانِّ لَيُصْرَفُنَّ لَتُصْرَفَنَّ لَتُصْرَفَانِّ لَيُصْرَفْنَانِّ لَتُصْرَفَنَّ لَتُصْرَفَانِّ لَتُصْرَفُنَّ لَتُصْرَفِنَّ لَتُصْرَفَانِّ لَتُصْرَفْنَانِّ لَاُصْرَفَنَّ لَنُصْرَفَنَّ **مضارع مجہول با نون خفیفہ** لَيُصْرَفَنْ لَيُصْرَفُنْ لَتُصْرَفَنْ لَتُصْرَفُنْ لَتُصْرَفِنْ لَاُصْرَفَنْ لَنُصْرَفَنْ **امر حاضر معروف**

صَرِّفْ صَرِّفَا صَرِّفُوْا صَرِّفِيْ صَرِّفَا صَرِّفْنَ

با نون ثقیلہ صَرِّفَنَّ صَرِّفَانِّ صَرِّفُنَّ صَرِّفِنَّ

صَرِّفَانِّ صَرِّفْنَانِّ **با نون خفیفہ** صَرِّفَنْ صَرِّفُنْ

صَرِّفِنْ **امر حاضر مجہول** لِتُصَرَّفْ لِتُصَرَّفَا لِتُصَرَّفُوْا

لِتُصَرَّفِيْ لِتُصَرَّفَا لِتُصَرَّفْنَ **با نون ثقیلہ** لِتُصَرَّفَنَّ

لِتُصَرَّفَانِّ لِتُصَرَّفُنَّ لِتُصَرَّفِنَّ لِتُصَرَّفَانِّ لِتُصَرَّفْنَانِّ

با نون خفیفہ لِتُصَرَّفَنْ لِتُصَرَّفُنْ لِتُصَرَّفِنْ **امر**

غائب معروف لِيُصَرِّفْ لِيُصَرِّفَا لِيُصَرِّفُوْا لِتُصَرِّفْ

لِتُصَرِّفَا لِيُصَرِّفْنَ لِأُصَرِّفْ لِنُصَرِّفْ **با نون ثقیلہ**

لِيُصَرِّفَنَّ لِيُصَرِّفَانِّ لِيُصَرِّفُنَّ لِتُصَرِّفَنَّ لِتُصَرِّفَانِّ

لِيُصَرِّفْنَانِّ لِأُصَرِّفَنَّ لِنُصَرِّفَنَّ **با نون خفیفہ**

لِيُصَرِّفَنْ لِيُصَرِّفُنْ لِيُصَرِّفِنْ **امر غائب مجہول**

لِيُصَرَّفْ لِيُصَرَّفَا لِيُصَرَّفُوْا لِتُصَرَّفْ لِتُصَرَّفَا

لِيُصَرَّفْنَ لِأُصَرَّفْ لِنُصَرَّفْ **با نون ثقیلہ** لِيُصَرَّفَنَّ

لِيُصَرَّفَانِّ لِيُصَرَّفُنَّ لِتُصَرَّفَنَّ لِتُصَرَّفَانِّ لِيُصَرَّفْنَانِّ

لَاُصَرِّفَنَّ لِنُصَرِّفَنَّ بانون خفيفه لِيُصَرِّفَنْ لِيُصَرِّفُنْ

لِيُصَرِّفِنْ نہی حاضر معروف لَاتُصَرِّفْ لَاتُصَرِّفَا

لَاتُصَرِّفُوْا لَاتُصَرِّفِیْ لَاتُصَرِّفَا لَاتُصَرِّفْنَ بانون ثقیلہ

لَاتُصَرِّفَنَّ لَاتُصَرِّفَانِّ لَاتُصَرِّفُنَّ لَاتُصَرِّفِنَّ لَاتُصَرِّفَانِّ

لَاتُصَرِّفْنَانِّ بانون خفیفہ لَاتُصَرِّفَنْ لَاتُصَرِّفُنْ

لَاتُصَرِّفِنْ نہی حاضر مجہول لَاتُصَرَّفْ لَاتُصَرَّفَا

لَاتُصَرَّفُوْا لَاتُصَرَّفِیْ لَاتُصَرَّفَا لَاتُصَرَّفْنَ بانون ثقیلہ

لَاتُصَرَّفَنَّ لَاتُصَرَّفَانِّ لَاتُصَرَّفُنَّ لَاتُصَرَّفِنَّ

لَاتُصَرَّفَانِّ لَاتُصَرَّفْنَانِّ بانون خفیفہ لَاتُصَرَّفَنْ

لَاتُصَرَّفُنْ لَاتُصَرَّفِنْ نہی غائب معروف لَايُصَرِّفْ

لَايُصَرِّفَا لَايُصَرِّفُوْا لَاتُصَرِّفْ لَاتُصَرِّفَا لَايُصَرِّفْنَ

لَااُصَرِّفْ لَانُصَرِّفْ بانون ثقیلہ لَايُصَرِّفَنَّ

لَايُصَرِّفَانِّ لَايُصَرِّفُنَّ لَاتُصَرِّفَنَّ لَاتُصَرِّفَانِّ لَايُصَرِّفْنَانِّ

لَااُصَرِّفَنَّ لَانُصَرِّفَنَّ بانون خفیفہ لَايُصَرِّفَنْ

لَايُصَرِّفُنْ لَاتُصَرِّفَنْ لَااُصَرِّفَنْ لَانُصَرِّفَنْ

نهی غائب مجهول لَا یُصَرَّفْ لَا یُصَرَّفَا لَا یُصَرَّفُوْا
لَا تُصَرَّفْ لَا تُصَرَّفَا لَا یُصَرَّفْنَ لَا اُصَرَّفْ لَا نُصَرَّفْ
بانون ثقیله لَا یُصَرَّفَنَّ لَا یُصَرَّفَانِّ لَا یُصَرَّفُنَّ
لَا تُصَرَّفَنَّ لَا تُصَرَّفَانِّ لَا یُصَرَّفْنَانِّ لَا اُصَرَّفَنَّ
لَا نُصَرَّفَنَّ بانون خفیفه لَا یُصَرَّفَنْ لَا یُصَرَّفُنْ
لَا تُصَرَّفَنْ لَا اُصَرَّفَنْ لَا نُصَرَّفَنْ ومصدر این باب
بروزن تَفْعِیْلٌ و فِعَالٌ و فَعَالٌ و فِعَّالٌ و تَفْعَالٌ
مے آید صرف صغیر ثلاثی مزید فیه صحیح از باب
مفاعلة چون اَلْمُضَارِبَةُ بایکدیگر زدن ضَارَبَ یُضَارِبُ
مُضَارَبَةً فهو مُضَارِبٌ و ضُوْرِبَ یُضَارَبُ مُضَارَبَةً
فذاک مُضَارَبٌ لَمْ یُضَارِبْ لَمْ یُضَارَبْ لَا یُضَارِبُ
لَا یُضَارَبُ لَنْ یُضَارِبَ لَنْ یُضَارَبَ الامر منه
ضَارِبْ لِتُضَارَبْ لِیُضَارِبْ لِیُضَارَبْ والنهی عنه
لَا تُضَارِبْ لَا تُضَارَبْ لَا یُضَارِبْ لَا یُضَارَبْ
الظرف منه مُضَارَبٌ مُضَارَبَانِ مُضَارَبَاتٌ

فعل ماضی معروف ضَارَبَ ضَارَبَا ضَارَبُوْا
ضَارَبَتْ ضَارَبَتَا ضَارَبْنَ ضَارَبْتَ ضَارَبْتُمَا
ضَارَبْتُمْ ضَارَبْتِ ضَارَبْتُمَا ضَارَبْتُنَّ ضَارَبْتُ
ضَارَبْنَا فعل ماضی مجہول ضُوْرِبَ ضُوْرِبَا
ضُوْرِبُوْا ضُوْرِبَتْ ضُوْرِبَتَا ضُوْرِبْنَ ضُوْرِبْتَ
ضُوْرِبْتُمَا ضُوْرِبْتُمْ ضُوْرِبْتِ ضُوْرِبْتُمَا
ضُوْرِبْتُنَّ ضُوْرِبْتُ ضُوْرِبْنَا فعل مضارع معروف
يُضَارِبُ يُضَارِبَانِ يُضَارِبُوْنَ تُضَارِبُ تُضَارِبَانِ
يُضَارِبْنَ تُضَارِبُ تُضَارِبَانِ تُضَارِبُوْنَ تُضَارِبِيْنَ
تُضَارِبَانِ تُضَارِبْنَ اُضَارِبُ نُضَارِبُ مضارع
مجہول يُضَارَبُ يُضَارَبَانِ يُضَارَبُوْنَ تُضَارَبُ
تُضَارَبَانِ يُضَارَبْنَ تُضَارَبُ تُضَارَبَانِ تُضَارَبُوْنَ
تُضَارَبِيْنَ تُضَارَبَانِ تُضَارَبْنَ اُضَارَبُ نُضَارَبُ
اسم فاعل مُضَارِبٌ مُضَارِبَانِ مُضَارِبُوْنَ
مُضَارِبَةٌ مُضَارِبَتَانِ مُضَارِبَاتٌ اسم مفعول

مُضَارِبٌ مُضَارِبَانِ مُضَارِبُوْنَ مُضَارِبَةٌ

مُضَارِبَتَانِ مُضَارِبَاتٌ **فعل جحد معروف** لَمْ يُضَارِبْ

لَمْ يُضَارِبَا لَمْ يُضَارِبُوْا لَمْ تُضَارِبْ لَمْ تُضَارِبَا

لَمْ يُضَارِبْنَ لَمْ تُضَارِبْ لَمْ تُضَارِبَا لَمْ تُضَارِبُوْا

لَمْ تُضَارِبِيْ لَمْ تُضَارِبَا لَمْ تُضَارِبْنَ لَمْ اُضَارِبْ

لَمْ نُضَارِبْ **فعل جحد مجهول** لَمْ يُضَارَبْ لَمْ يُضَارَبَا

لَمْ يُضَارَبُوْا لَمْ تُضَارَبْ لَمْ تُضَارَبَا لَمْ يُضَارَبْنَ لَمْ تُضَارَبْ

لَمْ تُضَارَبَا لَمْ تُضَارَبُوْا لَمْ تُضَارَبِيْ لَمْ تُضَارَبَا لَمْ تُضَارَبْنَ

لَمْ اُضَارَبْ لَمْ نُضَارَبْ **فعل نفی معروف** لَا يُضَارِبُ

لَا يُضَارِبَانِ لَا يُضَارِبُوْنَ لَا تُضَارِبُ لَا تُضَارِبَانِ

لَا يُضَارِبْنَ لَا تُضَارِبُ لَا تُضَارِبَانِ لَا تُضَارِبُوْنَ

لَا تُضَارِبِيْنَ لَا تُضَارِبَانِ لَا تُضَارِبْنَ لَا اُضَارِبُ

لَا نُضَارِبُ **نفی مجهول** لَا يُضَارَبُ لَا يُضَارَبَانِ

لَا يُضَارَبُوْنَ لَا تُضَارَبَانِ لَا يُضَارَبْنَ لَا تُضَارَبُ

لَا تُضَارَبَانِ لَا تُضَارَبُوْنَ لَا تُضَارَبِيْنَ لَا تُضَارَبَانِ

لا تضاربن لا اضارب لا نضارب **فعل نفی موکد معروف**
لن یضارب لن یضاربا لن یضاربوا لن تضارب لن تضاربا
لن یضاربن لن تضارب لن تضاربا لن تضاربوا لن تضاربی
لن تضاربا لن تضاربن لن اضارب لن نضارب **فعل نفی**
موکد مجہول لن یضارب لن یضاربا لن یضاربوا لن تضارب لن تضاربا
لن یضاربن لن تضارب لن تضاربا لن تضاربوا لن تضاربی
لن تضاربا لن تضاربن لن اضارب لن نضارب **فعل مضارع**
معروف با نون ثقیلہ لیضاربنّ لیضاربانّ لیضاربنّ
لتضاربنّ لتضاربانّ لیضاربنانّ لتضاربنّ لتضاربانّ لتضا
ربنّ لتضاربنّ لتضاربانّ لتضاربنانّ لاضاربنّ لنضاربنّ **فعل مضارع**
معروف با نون خفیفہ لیضاربن لیضاربن لتضاربن
لتضاربن لتضاربن لتضاربن لاضاربن لنضاربن **فعل**
مضارع مجہول با نون ثقیلہ لیضاربنّ لیضاربانّ
لیضاربنّ لتضاربنّ لتضاربانّ لیضاربنانّ لتضاربنّ
لتضاربانّ لتضاربنّ لتضاربنّ لتضاربانّ لتضاربنانّ

لَا اُضَارَبَنَّ لَنُضَارَبَنَّ **فعل مضارع مجہول با نون خفیفہ**

لَيُضَارَبَنْ لَيُضَارَبُنْ لَتُضَارَبَنْ لَتُضَارَبُنْ لَتُضَارَبَنْ لَتُضَارَبِنْ لَاُضَارَبَنْ

لَنُضَارَبَنْ **امر حاضر معروف** ضَارِبْ ضَارِبَا ضَارِبُوْا ضَارِبِیْ

ضَارِبَا ضَارِبْنَ **با نون ثقیلہ** ضَارِبَنَّ ضَارِبَانِّ ضَارِبُنَّ ضَارِبِنَّ

ضَارِبَانِّ ضَارِبْنَانِّ **با نون خفیفہ** ضَارِبَنْ ضَارِبُنْ ضَارِبِنْ

امر حاضر مجہول لِتُضَارَبْ لِتُضَارَبَا لِتُضَارَبُوْا لِتُضَارَبِیْ لِتُضَارَبَا

با نون ثقیلہ لِتُضَارَبَنَّ لِتُضَارَبَانِّ لِتُضَارَبُنَّ لِتُضَارَبِنَّ لِتُضَارَبَانِّ

لِتُضَارَبْنَانِّ **با نون خفیفہ** لِتُضَارَبَنْ لِتُضَارَبُنْ لِتُضَارَبِنْ

امر غائب معروف لِيُضَارِبْ لِيُضَارِبَا لِيُضَارِبُوْا لِتُضَارِبْ

لِتُضَارِبَا لِيُضَارِبْنَ لِاُضَارِبْ لِنُضَارِبْ **با نون ثقیلہ**

لِيُضَارِبَنَّ لِيُضَارِبَانِّ لِيُضَارِبُنَّ لِتُضَارِبَنَّ لِتُضَارِبَانِّ

لِيُضَارِبْنَانِّ لِاُضَارِبَنَّ لِنُضَارِبَنَّ **با نون خفیفہ** لِيُضَارِبَنْ

لِيُضَارِبُنْ لِتُضَارِبَنْ لِاُضَارِبَنْ لِنُضَارِبَنْ **امر غائب مجہول**

لِيُضَارَبْ لِيُضَارَبَا لِيُضَارَبُوْا لِتُضَارَبْ لِتُضَارَبَا لِيُضَارَبْنَ

لِاُضَارَبْ لِنُضَارَبْ **با نون ثقیلہ** لِيُضَارَبَنَّ لِيُضَارَبَانِّ

لِيُضَارِبُنَّ لِتُضَارِبَنَّ لِتُضَارِبَنَّ لِتُضَارِبَانِّ لِيُضَارِبْنَانِّ لِأُضَارِبَنَّ لِنُضَارِبَنَّ
با نون خفیفہ لِيُضَارِبَنْ لِيُضَارِبُنْ لِتُضَارِبَنْ لِأُضَارِبَنْ
لِنُضَارِبَنْ **نہی حاضر معروف** لَا تُضَارِبْ لَا تُضَارِبَا
لَا تُضَارِبُوْا لَا تُضَارِبِیْ لَا تُضَارِبَا لَا تُضَارِبْنَ **با نون ثقیلہ**
لَا تُضَارِبَنَّ لَا تُضَارِبَانِّ لَا تُضَارِبُنَّ لَا تُضَارِبِنَّ لَا تُضَارِبَانِّ
لَا تُضَارِبْنَانِّ **با نون خفیفہ** لَا تُضَارِبَنْ لَا تُضَارِبُنْ لَا تُضَارِبِنْ
نہی حاضر مجہول لَا تُضَارَبْ لَا تُضَارَبَا لَا تُضَارَبُوْا
لَا تُضَارَبِیْ لَا تُضَارَبَا لَا تُضَارَبْنَ **با نون ثقیلہ** لَا تُضَارَبَنَّ
لَا تُضَارَبَانِّ لَا تُضَارَبُنَّ لَا تُضَارَبِنَّ لَا تُضَارَبَانِّ لَا تُضَارَبْنَانِّ
با نون خفیفہ لَا تُضَارَبَنْ لَا تُضَارَبُنْ لَا تُضَارَبِنْ **نہی غائب**
معروف لَا يُضَارِبْ لَا يُضَارِبَا لَا يُضَارِبُوْا لَا تُضَارِبْ
لَا تُضَارِبَا لَا يُضَارِبْنَ لَا أُضَارِبْ لَا نُضَارِبْ **با نون ثقیلہ**
لَا يُضَارِبَنَّ لَا يُضَارِبَانِّ لَا يُضَارِبُنَّ لَا تُضَارِبَنَّ لَا تُضَارِبَانِّ
لَا يُضَارِبْنَانِّ لَا أُضَارِبَنَّ لَا نُضَارِبَنَّ **با نون خفیفہ**
لَا يُضَارِبَنْ لَا يُضَارِبُنْ لَا تُضَارِبَنْ لَا أُضَارِبَنْ لَا نُضَارِبَنْ

تَضَارُبًا فذاك مُتَضَارِبٌ لم يَتَضَارَبْ لم يُتَضَارَبْ لايَتَضَارَبُ
لايُتَضَارَبُ لن يَتَضَارَبَ لن يُتَضَارَبَ الامر منه تَضَارَبْ
لِيُتَضَارَبْ لِيَتَضَارَبْ لِيُتَضَارَبْ والنهی عنه لاتَتَضَارَبْ
لاتُتَضَارَبْ لايَتَضَارَبْ لايُتَضَارَبْ والظرف منه
مُتَضَارَبٌ مُتَضَارَبَانِ مُتَضَارَبَاتٌ بدانکه در مضارع
باب تفعل و تفاعل دو تا جمع میشوند روا است
که یکی را بیندازند و اگر در فا کلمه تفعل و تفاعل
یکی از ین یعنی تا ثا دال ذال زا سین شین
صاد ضاد طا ظا یازده حرف بیاید روا باشد که
تا را ساکن کنند و از جنس فا گردانند و ادغام کنند
و هر جا که اول ساکن باشد همزه وصل در آید چون
اِطَّهَّرَ یَطَّهَّرُ اِطَّهُّرًا فهو مُطَّهِّرٌ و اُطُّهِّرَ یُطَّهَّرُ اِطَّهُّرًا فذاك مُطَّهَّرٌ
لم یَطَّهَّرْ لم یُطَّهَّرْ لایَطَّهَّرُ لایُطَّهَّرُ لن یَطَّهَّرَ لن یُطَّهَّرَ الامر منه اِطَّهَّرْ
لِیُطَّهَّرْ لِیَطَّهَّرْ لِیُطَّهَّرْ والنهی عنه لاتَطَّهَّرْ لاتُطَّهَّرْ لایَطَّهَّرْ
لایُطَّهَّرْ والظرف منه مُطَّهَّرٌ مُطَّهَّرَانِ

مُتَدَارِکَاتٌ وچون اِدَّارَکَ یَدَّارَکُ اِدَّارُکًا فہو مُدَّارِکٌ
و اُدُّورِکَ یُدَّارَکُ اِدَّارُکًا فذاک مُدَّارَکٌ لم یَدَّارِکْ
لم یُدَّارَکْ لایَدَّارِکُ لایُدَّارَکُ لن یَدَّارِکَ لن یُدَّارَکَ
الامر منہ اِدَّارِکْ لِتُدَّارَکْ لِیَدَّارِکْ لِیُدَّارَکْ والنہی عنہ
لاتَدَّارِکْ لاتُدَّارَکْ لایَدَّارِکْ لایُدَّارَکْ والظرف منہ
مُدَّارَکٌ مُدَّارَکَانِ مُدَّارَکَاتٌ صرف صغیر ثلاثی
مزیدفیہ از باب افعوال چون الاعلواط دست
در گردن شتر انداختہ سوار شدن اِعْلَوَّطَ
یَعْلَوِّطُ اِعْلِوَّاطًا فہو مُعْلَوِّطٌ و اُعْلُوِّطَ یُعْلَوَّطُ اِعْلِوَّاطًا
فذاک مُعْلَوَّطٌ لم یَعْلَوِّطْ لم یُعْلَوَّطْ لایَعْلَوِّطُ لایُعْلَوَّطُ
لن یَعْلَوِّطَ لن یُعْلَوَّطَ الامر منہ اِعْلَوِّطْ لِتُعْلَوَّطْ
لِیَعْلَوِّطْ لِیُعْلَوَّطْ والنہی عنہ لاتَعْلَوِّطْ لاتُعْلَوَّطْ
لایَعْلَوِّطْ لایُعْلَوَّطْ الظرف منہ مُعْلَوَّطٌ مُعْلَوَّطَانِ
مُعْلَوَّطَاتٌ صرف صغیر ثلاثی مزیدفیہ از باب
استفعال چون الاستخراج طلب خروج کردن

اِسْتَخْرَجَ یَسْتَخْرِجُ اِسْتِخْرَاجًا فهو مُسْتَخْرِجٌ و اُسْتُخْرِجَ یُسْتَخْرَجُ
اِسْتِخْرَاجًا فذاک مُسْتَخْرَجٌ لم یَسْتَخْرِجْ لم یُسْتَخْرَجْ لا یَسْتَخْرِجُ
لا یُسْتَخْرَجُ لن یَسْتَخْرِجَ لن یُسْتَخْرَجَ الامر منه اِسْتَخْرِجْ لِتُسْتَخْرَجْ
لِیَسْتَخْرِجْ لِیُسْتَخْرَجْ والنهی عنه لا تَسْتَخْرِجْ لا تُسْتَخْرَجْ
لا یَسْتَخْرِجْ لا یُسْتَخْرَجْ الظرف منه مُسْتَخْرَجٌ مُسْتَخْرَجَانِ
مُسْتَخْرَجَاتٌ صرف صغیر ثلاثی مزید فیه از باب
افعیعال چون الاخشیشان سخت درست شدن
اِخْشَوْشَنَ یَخْشَوْشِنُ اِخْشِیْشَانًا فهو مُخْشَوْشِنٌ و اُخْشُوْشِنَ
یُخْشَوْشَنُ اِخْشِیْشَانًا فذاک مُخْشَوْشَنٌ لم یَخْشَوْشِنْ لم یُخْشَوْشَنْ
لا یَخْشَوْشِنُ لا یُخْشَوْشَنُ لن یَخْشَوْشِنَ لن یُخْشَوْشَنَ الامر منه
اِخْشَوْشِنْ لِتُخْشَوْشَنْ لِیَخْشَوْشِنْ لِیُخْشَوْشَنْ والنهی عنه
لا تَخْشَوْشِنْ لا تُخْشَوْشَنْ لا یَخْشَوْشِنْ لا یُخْشَوْشَنْ والظرف
منه مُخْشَوْشَنٌ مُخْشَوْشَنَانِ مُخْشَوْشَنَاتٌ صرف صغیر
ثلاثی مزید فیه از باب افعلال چون الاحمرار سرخ
شدن اِحْمَرَّ یَحْمَرُّ اِحْمِرَارًا فهو مُحْمَرٌّ و اُحْمُرَّ بِهٖ یُحْمَرُّ بِهٖ

اُحْمُرَّ اِرَّ اِفذاک مُحْمَرٌّ بِہٖ لَمْ يَحْمَرَّ لَمْ يَحْمَرِّ لَمْ يَحْمَرِرْ لَمْ يُحْمَرَّ بِہٖ
لَمْ يُحْمَرِرْ بِہٖ لَمْ يُحْمَرْ بِہٖ لَا يَحْمَرُّ لَا يُحْمَرُّ بِہٖ
لَنْ يَحْمَرَّ لَنْ يُحْمَرَّ بِہٖ الامر منہ اِحْمَرَّ اِحْمَرِّ اِحْمَرِرْ لِيَحْمَرَّ
لِيَحْمَرِّ بِہٖ لِيُحْمَرَّ بِہٖ لِيَحْمَرَّ لِيَحْمَرِّ لِيَحْمَرِرْ لِيُحْمَرَّ بِہٖ لِيُحْمَرِّ بِہٖ
لِيُحْمَرِرْ بِہٖ والنہی عنہ لَا تَحْمَرَّ لَا تَحْمَرِّ لَا تَحْمَرِرْ لَا تُحْمَرَّ بِہٖ
لَا تُحْمَرِّ بِہٖ لَا تُحْمَرِرْ بِہٖ لَا يَحْمَرَّ لَا يَحْمَرِّ لَا يَحْمَرِرْ لَا يُحْمَرَّ
لَا يُحْمَرِّ بِہٖ لَا يُحْمَرِرْ بِہٖ والظرف منہ مُحْمَرٌّ مُحْمَرَّانِ
مُحْمَرَّاتٌ فعل ماضی معروف اِحْمَرَّ اِحْمَرَّا اِحْمَرُّوْا
اِحْمَرَرْتْ اِحْمَرَّتَا اِحْمَرَرْنَ اِحْمَرَرْتَ اِحْمَرَرْتُمَا اِحْمَرَرْتُمْ
اِحْمَرَرْتِ اِحْمَرَرْتُمَا اِحْمَرَرْتُنَّ اِحْمَرَرْتُ اِحْمَرَرْنَا اِحْمَرَّ
دراصل اِحْمَرَرَ بود دو حرف از یکجنس بہم آمدند
ہر دو متحرک اول را ساکن کردہ در دوم ادغام کردند اِحْمَرَّ
فعل ماضی مجہول اُحْمُرَّ اُحْمُرَّا اُحْمُرُّوْا اُحْمُرَّتْ
اُحْمُرَّتَا اُحْمُرِرْنَ اُحْمُرِرْتَ اُحْمُرِرْتُمَا اُحْمُرِرْتُمْ اُحْمُرِرْتِ
اُحْمُرِرْتُمَا اُحْمُرِرْتُنَّ اُحْمُرِرْتُ اُحْمُرِرْنَا فعل مضارع

معروف یَحْمَارُّ یَحْمَارَّانِ یَحْمَارُّوْنَ تَحْمَارُّ تَحْمَارَّانِ یَحْمَارِرْنَ
تَحْمَارُّ تَحْمَارَّانِ تَحْمَارُّوْنَ تَحْمَارِّیْنَ تَحْمَارَّانِ تَحْمَارِرْنَ
اَحْمَارُّ نَحْمَارُّ **فعل مضارع مجہول** یُحْمَارُّ یُحْمَارَّانِ
یُحْمَارُّوْنَ تُحْمَارُّ تُحْمَارَّانِ یُحْمَارَرْنَ تُحْمَارُّ تُحْمَارَّانِ تُحْمَارُّوْنَ
تُحْمَارِّیْنَ تُحْمَارَّانِ تُحْمَارَرْنَ اُحْمَارُّ نُحْمَارُّ **اسم فاعل** مُحْمَارٌّ
مُحْمَارَّانِ مُحْمَارُّوْنَ مُحْمَارَّةٌ مُحْمَارَّتَانِ مُحْمَارَّاتٌ **اسم
مفعول** برقیاس اسم فاعل **فعل جحد معروف**
لَمْ یَحْمَارَّ لَمْ یَحْمَارِّ لَمْ یَحْمَارِرْ لَمْ یَحْمَارَّا لَمْ یَحْمَارُّوْا لَمْ تَحْمَارَّ
لَمْ تَحْمَارِّ لَمْ تَحْمَارِرْ لَمْ تَحْمَارَّا لَمْ یَحْمَارِرْنَ لَمْ تَحْمَارَّ لَمْ تَحْمَارِّ
لَمْ تَحْمَارِرْ لَمْ تَحْمَارَّا لَمْ تَحْمَارُّوْا لَمْ تَحْمَارِّیْ لَمْ تَحْمَارَّا لَمْ تَحْمَارِرْنَ
لَمْ اَحْمَارَّ لَمْ اَحْمَارِّ لَمْ اَحْمَارِرْ لَمْ نَحْمَارَّ لَمْ نَحْمَارِّ لَمْ نَحْمَارِرْ
فعل جحد مجہول لَمْ یُحْمَارَّ بِهٖ لَمْ یُحْمَارَّ بِهِمَا
لَمْ یُحْمَارَّ بِهِمْ اِلٰی اٰخِرِهٖ **فعل نفی معلوم**
لَا یَحْمَارُّ لَا یَحْمَارَّانِ لَا یَحْمَارُّوْنَ لَا تَحْمَارُّ لَا تَحْمَارَّانِ
لَا یَحْمَارِرْنَ لَا تَحْمَارُّ لَا تَحْمَارَّانِ لَا تَحْمَارُّوْنَ لَا تَحْمَارِّیْنَ

لاتَحْمَرَّانِ لاتَحْمَرِرْنَ لااَحْمَرُّ لانَحْمَرُّ **نفی فعل مضارع مجہول** لايُحْمَرُّ لايُحْمَرَّانِ لايُحْمَرُّوْنَ الی اخرہ **نفی موکد معلوم** لَنْ يَحْمَرَّ لَنْ يَحْمَرَّا لَنْ يَحْمَرُّوْا لَنْ تَحْمَرَّ لَنْ تَحْمَرَّا لَنْ يَحْمَرِرْنَ لَنْ تَحْمَرَّ لَنْ تَحْمَرَّا لَنْ تَحْمَرُّوْا لَنْ تَحْمَرِّیْ لَنْ تَحْمَرَّا لَنْ تَحْمَرِرْنَ لَنْ اَحْمَرَّ لَنْ نَحْمَرَّ **نفی موکد مجہول** لَنْ يُحْمَرَّ لَنْ يُحْمَرَّا لَنْ يُحْمَرُّوْا اِلی آخِرِہٖ **فعل مضارع معلوم بانون ثقیلہ** لَيَحْمَرَّنَّ لَيَحْمَرَّانِّ لَيَحْمَرُّنَّ لَتَحْمَرَّنَّ لَتَحْمَرَّانِّ لَيَحْمَرِرْنَانِّ لَتَحْمَرَّنَّ لَتَحْمَرَّانِّ لَتَحْمَرُّنَّ لَتَحْمَرِنَّ لَتَحْمَرَّانِّ لَتَحْمَرِرْنَانِّ لَاَحْمَرَّنَّ لَنَحْمَرَّنَّ **بانون خفیفہ** لَيَحْمَرَّنْ لَيَحْمَرُّنْ لَتَحْمَرَّنْ لَتَحْمَرُّنْ لَتَحْمَرِنْ لَاَحْمَرَّنْ لَنَحْمَرَّنْ **فعل مضارع مجہول بانون ثقیلہ** لَيُحْمَرَّنَّ لَيُحْمَرَّانِّ لَيُحْمَرُّنَّ الی اخرہ **بانون خفیفہ مجہول** لَيُحْمَرَّنْ اِلی اخرہ **امر حاضر معروف** اِحْمَرَّ اِحْمَرِّ اِحْمَرِرْ اِحْمَرَّا اِحْمَرُّوْا

اِحْمَرِّیْ اِحْمَرَّا اِحْمَرِرْنَ بانون ثقیله اِحْمَرَّنَّ
اِحْمَرَّانِّ اِحْمَرُّنَّ اِحْمَرِّنَّ اِحْمَرَّانِّ اِحْمَرِرْنَانِّ
بانون خفیفه اِحْمَرَّنْ اِحْمَرُّنْ اِحْمَرِّنْ امر حاضر
مجهول لِتُحْمَرَّ لِتُحْمَرِّ لِتُحْمَرَرْ لِتُحْمَرَّا لِتُحْمَرُّوْا
لِتُحْمَرِّیْ لِتُحْمَرَّا لِتُحْمَرِرْنَ بانون ثقیله لِتُحْمَرَّنَّ
لِتُحْمَرَّانِّ لِتُحْمَرُّنَّ لِتُحْمَرِّنَّ لِتُحْمَرَّانِّ لِتُحْمَرِرْنَانِّ
بانون خفیفه لِتُحْمَرَّنْ لِتُحْمَرُّنْ لِتُحْمَرِّنْ امر غائب
معروف لِيَحْمَرَّ لِيَحْمَرِّ لِيَحْمَرِرْ لِيَحْمَرَّا لِيَحْمَرُّوْا
لِتَحْمَرَّ لِتَحْمَرَّا لِيَحْمَرِرْنَ لِاَحْمَرَّ لِاَحْمَرِّ لِاَحْمَرِرْ
لِنَحْمَرَّ لِنَحْمَرِّ لِنَحْمَرِرْ بانون ثقیله لِيَحْمَرَّنَّ لِيَحْمَرَّانِّ
لِيَحْمَرُّنَّ لِتَحْمَرَّنَّ لِتَحْمَرَّانِّ لِيَحْمَرِرْنَانِّ لِاَحْمَرَّنَّ
لِنَحْمَرَّنَّ بانون خفیفه لِيَحْمَرَّنْ لِيَحْمَرُّنْ لِتَحْمَرَّنْ
لِاَحْمَرَّنْ لِنَحْمَرَّنْ امر غائب مجهول لِيُحْمَرَّ بعه الی آخره
نهی حاضر معروف لَا تَحْمَرَّ لَا تَحْمَرِّ لَا تَحْمَرِرْ لَا
تَحْمَرَّا لَا تَحْمَرُّوْا لَا تَحْمَرِّیْ لَا تَحْمَرَّا لَا تَحْمَرِرْنَ

بانون ثقیله لاتَحمَرَّنَّ لاتَحمَرّانِّ لاتَحمَرُّنَّ لاتَحمَرِّنَّ

لاتَحمَرّانِّ لاتَحمَرِرنانِّ بانون خفیفه لاتَحمَرَّن

لاتَحمَرُّن لاتَحمَرِّن نهی حاضر مجهول لاتُحمَرَرْ بِكَ

لاتُحمَرَّ بِكِ لاتُحمَرَرْ بِكَ اِلی آخِرِهٖ نهی غائب معروف

لایَحمَرَّ لایَحمَرِّ لایَحمَرِرْ لایَحمَرّا لایَحمَرُّوا لاتَحمَرَّ

لاتَحمَرِّ لاتَحمَرِرْ لاتَحمَرّا لایَحمَرِرْنَ لااَحمَرَّ لااَحمَرِّ

لااَحمَرِرْ لانَحمَرَّ لانَحمَرِّ لانَحمَرِرْ بانون ثقیله

لایَحمَرَّنَّ لایَحمَرّانِّ لایَحمَرُّنَّ لاتَحمَرَّنَّ لاتَحمَرّانِّ

لاتَحمَرِرْنانِّ لااَحمَرَّنَّ لانَحمَرَّنَّ بانون خفیفه

لایَحمَرَّن لایَحمَرُّن لاتَحمَرَّن لااَحمَرَّن لانَحمَرَّن

نهی غائب مجهول لایُحمَرَرْ بِهٖ اِلی آخِرِهٖ صرف صغیر

ثلاثی مزید فیه از باب افعیلال چون الاحمیرار سرخ شدن

اِحمارَّ یَحمارُّ اِحمیرارًا فهو مُحمارٌّ واُحمُورَّ یُحمارُّ

اِحمیرارًا فذاك مُحمارٌّ لم یَحمارَّ لم یَحمارِّ لم یَحمارِرْ

لم یُحمارَّ لم یُحمارِّ لم یُحمارِرْ لایَحمارُّ لایُحمارُّ لن یَحمارَّ

لن یحمارّ الامر منہ احمارّ احمارِّ احمارِرْ . لیحمارّ

لتحمارّ لتحمارِرْ لیحمارّ لیحمارِّ لیحمارِرْ لیحمارّ

لیحمارِّ لیحمارِرْ والنہی عنہ لاتحمارّ لاتحمارِّ

لاتحمارِرْ لاتحمارّ لاتحمارّ لاتحمارِّ لاتحمارِرْ لایحمارّ

لایحمارِّ لایحمارِرْ لایحمارّ لایحمارِّ لایحمارِرْ لایحما

والظرف منہ محمارٌّ محمارّان محمارّات ماضی

معروف احمارّ احمارّا احمارّوا احمارّت

احمارّتا احمارِرْنَ احمارَرْتَ احمارَرْتُما

احمارَرْتُم احمارَرْتِ احمارَرْتُما احمارَرْتُنَّ

احمارَرْتُ احمارَرْنا ماضی مجہول احمُورَّ رہ

الیٰ آخرہٖ مضارع معروف یحمارّ یحمارّان

یحمارّون تحمارّ تحمارّان یحمارِرْنَ تحمارّ

تحمارّان تحمارّون تحمارّین تحمارّان تحمارِرْنَ

احمارّ نحمارّ مضارع مجہول یُحمارّ بہٖ

یُحمارّ بہما یُحمارّ بہم الی آخرہٖ اسم فاعل

مُحمارٌّ مُحمارّانِ مُحمارّونَ مُحمارّةٌ مُحمارّتانِ
مُحمارّاتٌ اسم مفعول ہمچو اسم فاعل مگر در
اسم فاعل را اول مکسور و در مفعول را
اول مفتوح **جحد معروف** لم یحمارَّ لم یحمارِّ
لم یحمارِرْ لم یحمارّا لم یحمارّوا لم تحمارَّ
لم تحمارِّ لم تحمارِرْ لم تحمارّا لم یحمارِرْنَ
لم تحمارَّ لم تحمارِّ لم تحمارِرْ لم تحمارّا لم تحمارّوا
لم تحمارّی لم تحمارّا لم تحمارِرْنَ لم احمارَّ لم احمارِّ
لم احمارِرْ لم نحمارَّ لم نحمارِّ لم نحمارِرْ **جحد
مجهول** لم یُحمارَّ بہ الی آخرہ **نفی معروف**
لا یحمارُّ لا یحمارّانِ لا یحمارّونَ الی آخرہ **نفی
مجهول** لا یُحمارُّ بہ الی آخرہ **نفی موکد معروف**
لن یحمارَّ لن یحمارّا لن یحمارّوا الی آخرہ **نفی
موکد مجهول** لن یُحمارَّ بہ الی آخرہ **مضارع
معروف با نون ثقیلہ** لیحمارَّنَّ لیحمارّانِّ

لَيَحْمَارُّنَّ لَتَحْمَارَّنَّ لَتَحْمَارَّانِّ لَيَحْمَارِرْنَانِّ لَتَحْمَارَّنَّ
لَتَحْمَارَّانِّ لَتَحْمَارُّنَّ لَتَحْمَارِنَّ لَتَحْمَارَّانِّ لَتَحْمَارِرْنَانِّ
لَاَحْمَارَّنَّ لَنَحْمَارَّنَّ **مضارع معروف بانون**
خفیفہ لَيَحْمَارَّنْ لَيَحْمَارُّنْ لَتَحْمَارَّنْ لَتَحْمَارَّنْ
لَتَحْمَارُّنْ لَتَحْمَارِنْ لَاَحْمَارَّنْ لَنَحْمَارَّنْ **مضارع**
مجہول بانون خفیفہ لَيُحْمَارَّنْ بِہٖ الیٰ اخرہ **امر حاضر**
معروف اِحْمَارَّ اِحْمَارِّ اِحْمَارِرْ اِحْمَارَّا اِحْمَارُّوْا
اِحْمَارِّيْ اِحْمَارَّا اِحْمَارِرْنَ **بانون ثقیلہ**
اِحْمَارَّنَّ اِحْمَارَّانِّ اِحْمَارُّنَّ اِحْمَارِنَّ اِحْمَارَّنَّ
اِحْمَارَّانِّ اِحْمَارِرْنَانِّ **بانون خفیفہ** اِحْمَارَّنْ
اِحْمَارُّنْ اِحْمَارِنْ **امر حاضر مجہول** لِتُحْمَارَّ بِكَ
الیٰ اخرہٖ **بانون ثقیلہ** لِتُحْمَارَّنَّ بِكَ الیٰ اخرہ **بانون**
خفیفہ لِتُحْمَارَّنْ بِكَ الیٰ اخرہٖ **امر غائب معروف**
لِيَحْمَارَّ لِيَحْمَارِّ لِيَحْمَارِرْ لِيَحْمَارَّا لِيَحْمَارُّوْا لِتَحْمَارَّ
لِتَحْمَارِّ لِتَحْمَارِرْ لِتَحْمَارَّا لِيَحْمَارِرْنَ لِاَحْمَارَّ

لااحمارِّ لااحمارِرْ لنحمارَّ لنحمارِرْ بانون

ليحمارَّنَّ ليحمارّانِّ ليحمارُّنَّ لتحمارَّنَّ لتحمارّانِّ

لتحمارِرْنانِّ لاحمارَّنَّ لنحمارَّنَّ بانون خفيفه

ليحمارَّنْ ليحمارُّنْ لتحمارَّنْ لاحمارَّنْ لنحمارَّنْ

امر غائب مجهول ليُحمارَّ بهٖ الى آخره بانون ثقيله

ليُحمارَّنَّ بهٖ الى آخره بانون خفيفه ليُحمارَّنْ بهٖ

الى آخره نهى حاضر معروف لاتحمارَّ لاتحمارِّ

لاتحمارِرْ لاتحمارّا لاتحمارُّوا لاتحمارِّي لاتحما

لاتحمارِرْنَ بانون ثقيله لاتحمارَّنَّ لاتحمارّانِّ

لاتحمارُّنَّ لاتحمارِنَّ لاتحمارّانِّ لاتحمارِرْنانِّ

بانون خفيفه لاتحمارَّنْ لاتحمارُّنْ لاتحمارِنْ

نهى حاضر مجهول لاتُحمارَّ بِكَ الى آخره نهى غائب

معروف لايحمارَّ لايحمارِّ لايحمارِرْ لايحمارّا

لايحمارُّوا لاتحمارَّ لاتحمارِّ لاتحمارِرْ لاتحمارّا

لايحمارِرْنَ لااحمارَّ لااحمارِّ لااحمارِرْ لنحمارَّ

لایحمارن لنحمارن بانون ثقیلہ لایحمارّنّ لایحمارّنّ
لایحمارُنّ لاتحمارّنّ لاتحمارّانِّ لاتحمارنانِّ
لااحمارّنّ لااحمارّنّ بانون خفیفہ لایحمارّنْ
لایحمارُنْ لاتحمارّنْ لااحمارّنْ لانحمارّنْ نہی
غائب مجہول لایحمارّ الی آخرہ بانون ثقیلہ
لیحمارّنّ الی آخرہ بانون خفیفہ لیحمارّنْ الی آخرہ
صرف صغیر رباعی مجرد از باب فعللۃ چون الدحرجۃ
سنگ غلطانیدن دحرج یدحرج دحرجۃ فھو
مدحرج ودحرج یدحرج دحرجۃ فذاک مدحرج
لم یدحرج لم یدحرج لا یدحرج لا یدحرج لن یدحرج
لن یدحرج الامر منہ دحرج لتدحرج لیدحرج لیدحرج
والنہی عنہ لاتدحرج لاتدحرج لایدحرج لایدحرج
والظرف منہ مدحرج مدحرجان مدحرجات
ماضی معروف دحرج دحرجا دحرجوا دحرجت
دحرجتا دحرجن دحرجت دحرجتما دحرجتم دحرجت

فعل ماضی مجہول دُحْرِجَ دُحْرِجَا دُحْرِجُوْا دُحْرِجَتْ دُحْرِجَتَا دُحْرِجْنَ دُحْرِجْتَ دُحْرِجْتُمَا دُحْرِجْتُمْ دُحْرِجْتِ دُحْرِجْتُمَا دُحْرِجْتُنَّ دُحْرِجْتُ دُحْرِجْنَا

مضارع معروف يُدَحْرِجُ يُدَحْرِجَانِ يُدَحْرِجُوْنَ تُدَحْرِجُ تُدَحْرِجَانِ يُدَحْرِجْنَ تُدَحْرِجُ تُدَحْرِجَانِ تُدَحْرِجُوْنَ تُدَحْرِجِيْنَ تُدَحْرِجَانِ تُدَحْرِجْنَ اُدَحْرِجُ نُدَحْرِجُ

مضارع مجہول يُدَحْرَجُ يُدَحْرَجَانِ يُدَحْرَجُوْنَ تُدَحْرَجُ تُدَحْرَجَانِ يُدَحْرَجْنَ تُدَحْرَجُ تُدَحْرَجَانِ تُدَحْرَجُوْنَ تُدَحْرَجِيْنَ تُدَحْرَجَانِ تُدَحْرَجْنَ اُدَحْرَجُ نُدَحْرَجُ

اسم فاعل مُدَحْرِجٌ مُدَحْرِجَانِ مُدَحْرِجُوْنَ مُدَحْرِجَةٌ مُدَحْرِجَتَانِ مُدَحْرِجَاتٌ

واسم مفعول مُدَحْرَجٌ مُدَحْرَجَانِ مُدَحْرَجُوْنَ مُدَحْرَجَةٌ مُدَحْرَجَتَانِ مُدَحْرَجَاتٌ

جحد معروف لم يُدَحْرِجْ الى آخرہٖ جحد مجہول لم يُدَحْرَجْ الى آخرہٖ

نفی معروف لا يُدَحْرِجُ الى آخرہٖ نفی مجہول لا يُدَحْرَجُ

اِلٰی آخِرِہٖ نفی موکد معروف لَنْ یُّدَحْرِجَ اِلٰی آخِرِہٖ
نفی موکد مجہول لَنْ یُّدَحْرَجَ اِلٰی آخِرِہٖ مضارع
معروف بانون ثقیلہ لَیُدَحْرِجَنَّ اِلٰی آخِرِہٖ
بانون خفیفہ لَیُدَحْرِجَنْ اِلٰی آخِرِہٖ مضارع مجہول
بانون ثقیلہ لَیُدَحْرَجَنَّ اِلٰی آخِرِہٖ بانون خفیفہ لَیُدَحْرَجَنْ
اِلٰی آخِرِہٖ امر حاضر معروف دَحْرِجْ دَحْرِجَا
دَحْرِجُوْا دَحْرِجِیْ دَحْرِجَا دَحْرِجْنَ بانون ثقیلہ
دَحْرِجَنَّ دَحْرِجَانِّ دَحْرِجُنَّ دَحْرِجِنَّ دَحْرِجَانِّ دَحْرِجْنَانِّ
بانون خفیفہ دَحْرِجَنْ دَحْرِجُنْ دَحْرِجِنْ امر حاضر مجہول
لِتُدَحْرَجْ لِتُدَحْرَجَا اِلٰی آخِرِہٖ امر غائب معروف
لِیُدَحْرِجْ اِلٰی آخِرِہٖ امر غائب مجہول لِیُدَحْرَجْ
اِلٰی آخِرِہٖ نہی حاضر معروف لَا تُدَحْرِجْ اِلٰی آخِرِہٖ
نہی حاضر مجہول لَا تُدَحْرَجْ اِلٰی آخِرِہٖ نہی غائب معروف
لَا یُدَحْرِجْ اِلٰی آخِرِہٖ نہی غائب مجہول لَا یُدَحْرَجْ
اِلٰی آخِرِہٖ و بمعنی مصدر ۔ فِعْلَالًا و فَعْلَالًا د

فعللی و مصدر رباعی و ثلاثی مزید بر مفعول
وی نیز می آید صرف صغیر رباعی مزید فیه
از باب تفعلل چون التدحرج سنگ غلطانیدن تدحرج
یتدحرج تدحرجا فهو متدحرج و تدحرج یتدحرج
تدحرجا فذاک متدحرج لم یتدحرج لم یتدحرج
لا یتدحرج لا یتدحرج لن یتدحرج لن یتدحرج الامر منه
تدحرج لتتدحرج لیتدحرج لیتدحرج والنهی عنه
لا تتدحرج لا تتدحرج لا یتدحرج لا تتدحرج والظرف منه
متدحرج متدحرجان متدحرجات صرف صغیر
رباعی مزید فیه از باب افعنلال چون الاحرنجام فراهم
آمدن احرنجم یحرنجم احرنجاما فهو محرنجم
واحرنجم یحرنجم احرنجاما فذاک محرنجم لم یحرنجم
لم یحرنجم لا یحرنجم لا یحرنجم لن یحرنجم لن یحرنجم
الامر منه احرنجم لیحرنجم لیحرنجم لیحرنجم والنهی عنه
لا تحرنجم لا تحرنجم لا یحرنجم لا تحرنجم والظرف منه

مُحْرَنْجَمٌ مُحْرَنْجَمَانِ مُحْرَنْجَمَاتٌ **صرف صغیر رباعی**

مزید فیہ از باب افعلال چون الاقشعرار موی بر تن خاستن

اِقْشَعَرَّ یَقْشَعِرُّ اِقْشِعْرَارًا فهو مُقْشَعِرٌّ و اُقْشُعِرَّ یُقْشَعَرُّ

اِقْشِعْرَارًا فذاك مُقْشَعَرٌّ لم یَقْشَعِرَّ لم یَقْشَعِرِّ لم یَقْشَعِرْ

لم یُقْشَعَرَّ لم یُقْشَعَرِّ لم یُقْشَعْرِرْ لا یَقْشَعِرُّ لا یُقْشَعَرُّ

لن یَقْشَعِرَّ لن یُقْشَعَرَّ **الامر منه** اِقْشَعِرَّ اِقْشَعِرِّ اِقْشَعْرِرْ

لِتُقْشَعَرَّ لِتُقْشَعَرِّ لِتُقْشَعْرِرْ لِیَقْشَعِرَّ لِیَقْشَعِرِّ لِیَقْشَعْرِرْ

لِیُقْشَعَرَّ لِیُقْشَعَرِّ لِیُقْشَعْرِرْ **والنهی عنه** لا تَقْشَعِرَّ

لا تَقْشَعِرِّ لا تَقْشَعْرِرْ لا تُقْشَعَرَّ لا تُقْشَعَرِّ لا تُقْشَعْرِرْ

لا یَقْشَعِرَّ لا یَقْشَعِرِّ لا یَقْشَعْرِرْ لا یُقْشَعَرَّ لا یُقْشَعَرِّ

لا یُقْشَعْرِرْ **والظرف منه** مُقْشَعَرٌّ مُقْشَعَرَّانِ

مُقْشَعَرَّاتٌ اِقْشَعَرَّ در اصل **اقشعرر بود دو حرف**

از یک جنس بهم آمدند هر دو متحرک حرکت اول را نقل کرده

بما قبل دادند بعده دال ساکن ثانی متحرک اول را در دوم ادغام

کردند ماضی معروف اِقْشَعَرَّ اِقْشَعَرَّا اِقْشَعَرُّوْا اِقْشَعَرَّتْ

اِقْشَعْرَرْتُمَا اِقْشَعْرَرْتَ اِقْشَعْرَرْنَ اِقْشَعْرَرَتَا اِقْشَعْرَرْتُمْ

اِقْشَعْرَرْتِ اِقْشَعْرَرْتُمَا اِقْشَعْرَرْتُنَّ اِقْشَعْرَرْتُ اِقْشَعْرَرْنَا

ماضی مجہول اُقْشُعِرَّ اُقْشُعِرَّا اُقْشُعِرُّوْا اُقْشُعِرَّتْ

اُقْشُعِرَّتَا اُقْشُعْرِرْنَ اُقْشُعْرِرْتَ اُقْشُعْرِرْتُمَا اُقْشُعْرِرْتُمْ

اُقْشُعْرِرْتِ اُقْشُعْرِرْتُمَا اُقْشُعْرِرْتُنَّ اُقْشُعْرِرْتُ اُقْشُعْرِرْنَا

مضارع معروف يَقْشَعِرُّ يَقْشَعِرَّانِ يَقْشَعِرُّوْنَ

تَقْشَعِرُّ تَقْشَعِرَّانِ يَقْشَعْرِرْنَ تَقْشَعِرُّ تَقْشَعِرَّانِ تَقْشَعِرُّوْنَ

تَقْشَعِرِّيْنَ تَقْشَعِرَّانِ تَقْشَعْرِرْنَ اَقْشَعِرُّ نَقْشَعِرُّ **مضارع**

مجہول يُقْشَعَرُّ يُقْشَعَرَّانِ الى آخره **اسم فاعل**

مُقْشَعِرٌّ مُقْشَعِرَّانِ مُقْشَعِرُّوْنَ مُقْشَعِرَّةٌ مُقْشَعِرَّتَانِ

مُقْشَعِرَّاتٌ **اسم مفعول** مُقْشَعَرٌّ الى آخره **جحد معروف**

لَمْ يَقْشَعِرَّ لَمْ يَقْشَعِرِّ لَمْ يَقْشَعْرِرْ لَمْ يَقْشَعِرَّا لَمْ يَقْشَعِرُّوْا

لَمْ تَقْشَعِرَّ لَمْ تَقْشَعِرِّ لَمْ تَقْشَعْرِرْ لَمْ تَقْشَعِرَّا لَمْ يَقْشَعْرِرْنَ

لَمْ تَقْشَعِرَّ لَمْ تَقْشَعِرِّ لَمْ تَقْشَعْرِرْ لَمْ تَقْشَعِرَّا لَمْ تَقْشَعِرُّوْا

لَمْ تَقْشَعِرِّيْ لَمْ تَقْشَعِرَّا لَمْ تَقْشَعْرِرْنَ لَمْ اَقْشَعِرَّ لَمْ اَقْشَعِرِّ

جحد مجہول لم نُقْتَشَعَرْ لم نُقْتَشَعَرِ لم نُقْتَشَعَرْ لم اُقْتَشَعَرْ

لم يُقْتَشَعَرُوا لم يُقْتَشَعَرَا لم يُقْتَشَعَرْ لم يُقْتَشَعَرِ لم يُقْتَشَعَرَ

لم تُقْتَشَعَرَ لم تُقْتَشَعَرْنَ لم يُقْتَشَعَرَا لم تُقْتَشَعَرْ لم تُقْتَشَعَرِ لم تُقْتَشَعَرَ

لم اُقْتَشَعَرَ لم تُقْتَشَعَرْنَ لم تُقْتَشَعَرَا لم تُقْتَشَعَرِي لم تُقْتَشَعَرُوا لم تُقْتَشَعَرَا لم تُقْتَشَعَرَ

نفی معروف لم نُقْتَشَعَرْ لم نُقْتَشَعَرِ لم نُقْتَشَعَرْ لم اُقْتَشَعَرْ لم اُقْتَشَعَرِ

نفی موکد لا يُقْتَشَعَرُ الى اخرہ **نفی مجہول** لا يَقْتَشِعَرُ الى اخرہ

معروف لن يَقْتَشِعَرَ الى اخرہ **نفی موکد مجہول** لن يُقْتَشَعَرَ

الى اخرہ **مضارع معروف با نون ثقیلہ** لَيَقْتَشِعَرَنَّ

الى اخرہ **با نون خفیفہ** لَيَقْتَشِعَرَنْ الى اخرہ **مضارع**

مجہول با نون ثقیلہ لَيُقْتَشَعَرَنَّ الى اخرہ **با نون خفیفہ**

لَيُقْتَشَعَرَنْ الى اخرہ **امر حاضر معروف** اِقْتَشِعَرَّ اِقْتَشِعَرِّ

اِقْتَشْعَرِرْ اِقْتَشِعَرَّا اِقْتَشِعَرُّوا اِقْتَشِعَرِّي اِقْتَشِعَرَّا اِقْتَشْعَرِرْنَ

با نون ثقیلہ اِقْتَشِعَرَّنَّ اِقْتَشِعَرَّانِّ اِقْتَشِعَرُّنَّ اِقْتَشِعَرِّنَّ

اِقْتَشِعَرَّانِّ اِقْتَشْعَرِرْنَانِّ **با نون خفیفہ** اِقْتَشِعَرَّنْ

اِقْتَشِعَرُّنْ اِقْتَشِعَرِّنْ **امر حاضر مجہول** لِتُقْتَشَعَرَّ لِتُقْتَشَعَرِّ

لِتُقْشَعِرَّ اِلی آخرہ **بانون ثقیلہ** لِتُقْشَعِرَّنَّ اِلی آخرہ **بانون خفیفہ**

لِتُقْشَعِرَّنْ الی آخرہ **امر غائب معروف** لِیَقْشَعِرَّ

لِیَقْشَعِرَّا لِیَقْشَعِرُّوْا لِتَقْشَعِرَّ لِتَقْشَعِرَّا لِیَقْشَعِرِرْنَ لِتَقْشَعِرَّ

لِیَقْشَعِرُّوْا لِتَقْشَعِرَّا لِیَقْشَعِرِرْنَ لِاَقْشَعِرَّ لِاَقْشَعِرِرْ لِاَقْشَعِرِرْ

لِنَقْشَعِرَّ لِنَقْشَعِرِّ لِنَقْشَعِرِرْ **بانون ثقیلہ** لِیَقْشَعِرَّنَّ الی آخرہ

بانون خفیفہ لِیَقْشَعِرَّنْ **امر غائب مجہول** لِیُقْشَعَرَّ

لِیُقْشَعَرَّا لِیُقْشَعَرُّوْا الی آخرہ **بانون ثقیلہ** لِیُقْشَعَرَّنَّ الی آخرہ

بانون خفیفہ لِیُقْشَعَرَّنْ الی آخرہ **نہی حاضر معروف**

لَا تَقْشَعِرَّ لَا تَقْشَعِرِّ لَا تَقْشَعِرِرْ لَا تَقْشَعِرَّا لَا تَقْشَعِرُّوْا

لَا تَقْشَعِرِّیْ لَا تَقْشَعِرَّا لَا تَقْشَعِرِرْنَ لَا اَقْشَعِرَّ لَا اَقْشَعِرِّ

لَا اَقْشَعِرِرْ لَا نَقْشَعِرَّ لَا نَقْشَعِرِّ لَا نَقْشَعِرِرْ **بانون ثقیلہ**

لَا تَقْشَعِرَّنَّ الی آخر **بانون خفیفہ** لَا تَقْشَعِرَّنْ الی آخر **نہی حاضر**

مجہول لَا تُقْشَعَرَّ لَا تُقْشَعَرِّ لَا تُقْشَعَرِرْ الی آخرہ **بانون**

ثقیلہ لَا تُقْشَعَرَّنَّ الی آخرہ **بانون خفیفہ** لَا تُقْشَعَرَّنْ

الی آخرہ **نہی غائب معروف** لَا یَقْشَعِرَّ لَا یَقْشَعِرِّ

لَاتَقْشَعِرُ لَايَقْشَعِرَّا لَايَقْشَعِرُّوْا لَاتَقْشَعِرَّ لَاتَقْشَعِرَّ
لَاتَقْشَعِرِرْ لَاتَقْشَعِرَّا لَاتَقْشَعِرِرْنَ لَااَقْشَعِرَّ لَااَقْشَعِرَّ
لَااَقْشَعِرِرْ لَانَقْشَعِرَّ لَانَقْشَعِرَّ لَانَقْشَعِرِرْ **بانون ثقیلہ**
لَايَقْشَعِرَّنَّ الی اخرہٖ **بانون خفیفہ** لَاتَقْشَعِرَّنْ الی اخرہٖ
نہی غائب مجہول لَايُقْشَعَرَّ لَايُقْشَعَرِّ لَايُقْشَعْرَرْ
الی اخرہٖ **بانون ثقیلہ** لَايُقْشَعَرَّنَّ الی اخرہٖ **بانون خفیفہ**
لَايُقْشَعَرَّنْ الی اخرہٖ **بدانکہ ملحق برباعی مجرد ہفت**
باب است اول فَعْلَلَةٌ جَلْبَبَ يُجَلْبِبُ جَلْبَبَةً فهو مُجَلْبِبٌ
وَجُلْبِبَ يُجَلْبَبُ جَلْبَبَةً فذاك مُجَلْبَبٌ الی اخرہٖ **باب دوم** فَيْعَلَةٌ
خَيْعَلَ يُخَيْعِلُ خَيْعَلَةً فهو مُخَيْعِلٌ وخُوعِلَ يُخَيْعَلُ خَيْعَلَةً
فذاك مُخَيْعَلٌ الی اخرہٖ خُوعِلَ دراصل **خُيْعِلَ بود یا**
ساکن ماقبل او مضموم آن یارا بواو بدل کردند
خُوعِلَ شد باب سوم فَوْعَلَةٌ جَوْرَبَ يُجَوْرِبُ جَوْرَبَةً
فهو مُجَوْرِبٌ وجُوْرِبَ يُجَوْرَبُ جَوْرَبَةً فذاك مُجَوْرَبٌ
الی اخرہٖ **باب چہارم** تَفَعْلُلٌ قَلْنَسَ يُقَلْنِسُ قَلْنَسَةً

فهو مُقلنسٌ وَقُلنِسَ يُقلنَسُ قَلنَسَةً فذاك مُقلنَسٌ الی آخرہ

باب پنجم فَعيَلَةٌ شَرَيَفَ يُشَرِيفُ شَرَيفَةً فهو مُشَرِيفٌ وَشُرِيفَ يُشَرِيفُ شَرِيفَةً فذاك مُشَرِيفٌ الی آخرہ

باب ششم فَعوَلَةٌ جَهوَرَ يُجَهوِرُ جَهوَرَةً فهو مُجَهوِرٌ وَجُهوِرَ يُجَهوَرُ جَهوَرَةً فذاك مُجَهوَرٌ الی آخرہ

باب ہفتم فَعلَاةٌ قَلسٰی يُقَلسِي قَلسَاةً فهو مُقَلسٍ وَقُلسِيَ يُقَلسٰی قَلسَاةً فذاك مُقَلسًا لَم يُقَلسِ لم يُقَلسَ لَا يُقَلسِي لَا يُقَلسٰی لَن يُقَلسِيَ لَن يُقَلسٰی الامر منه قَلسِ لِتُقَلسَ لِيُقَلسِ لِيُقَلسَ والنهی عنه لا تُقَلسِ لا تُقَلسَ لا يُقَلسِ لا يُقَلسَ والظرف مُقَلسًا مُقَلسَيَانِ مُقَلسَيَاتٌ ماضی معروف قَلسٰی قَلسَيَا قَلسَوا قَلسَت قَلسَتَا قَلسَينَ قَلسَيتَ قَلسَيتُمَا قَلسَيتُم قَلسَيتِ قَلسَيتُمَا قَلسَيتُنَّ قَلسَيتُ قَلسَينَا

قَلسٰی در اصل قَلسَيَ بود یا متحرک ماقبل او مفتوح ان یا را با الف بدل کردند قَلسٰی شد قَلسَوا در اصل قَلسَيُوا بود یا متحرک ماقبل او مفتوح

آن یارا بالف بدل کردند التقاء ساکنین شد
میان الف وواؤ الف را حذف کردند قُلْسَوْا
ماضی مجهول قُلْسِیَ قُلْسِیَا قُلْسُوْا قُلْسِیَتْ قُلْسِیَتَا
قُلْسِیْنَ قُلْسِیْتَ قُلْسِیْتُمَا قُلْسِیْتُمْ قُلْسِیْتِ قُلْسِیْتُمَا
قُلْسِیْتُنَّ قُلْسِیْتُ قُلْسِیْنَا قُلْسُوْا در اصل قُلْسِیُوْا بود
ضمه بریا ثقیل بود نقل کرده بما قبل دادند بعد سلب حرکت ما قبل
بعده التقاء ساکنین شد میان یا و واو یارا حذف کردند قُلْسُوْا شد
مضارع معروف یُقَلْسِیْ یُقَلْسِیَانِ یُقَلْسُوْنَ تُقَلْسِیْ
تُقَلْسِیَانِ یُقَلْسِیْنَ تُقَلْسِیْ تُقَلْسِیَانِ تُقَلْسُوْنَ تُقَلْسِیْنَ
تُقَلْسِیَانِ تُقَلْسِیْنَ اُقَلْسِیْ نُقَلْسِیْ یُقَلْسِیْ در اصل یُقَلْسِیُ
بود ضمه بریا ثقیل بود انداختند یُقَلْسِیْ شد یُقَلْسُوْ در اصل
یُقَلْسِیُوْ بود ضمه بریا ثقیل بود نقل کرده بما قبل دادند بعد سلب
حرکت ما قبل بعده التقاء ساکنین شد میان یا و واؤ یارا حذف کردند
یُقَلْسُوْ شد مضارع مجهول یُقَلْسٰی یُقَلْسَیَانِ یُقَلْسَوْنَ
تُقَلْسٰی تُقَلْسَیَانِ یُقَلْسَیْنَ تُقَلْسٰی تُقَلْسَیَانِ تُقَلْسَوْنَ

تُقَلْسَيْنَ يُقَلْسَيَانِ تُقَلْسَيْنَ أُقَلْسِي نُقَلْسِي يُقَلْسِي دراصل
يُقَلْسَيُ بود یا متحرک ما قبل او مفتوح ان یارا با لف بدل کردند
يُقَلْسَى شد يُقَلْسَوْنَ دراصل يُقَلْسَيُوْنَ بود یا متحرک ما قبل
او مفتوح آن یارا با لف بدل کردند التقاء ساکنین شد میان الف وواؤ
الف را انداختند يُقَلْسَوْنَ شد اسم فاعل مُقَلْسٍ مُقَلْسِيَانِ
مُقَلْسُوْنَ مُقَلْسِيَةٌ مُقَلْسِيَتَانِ مُقَلْسِيَاتٌ مُقَلْسٍ دراصل
مُقَلْسِيٌ بود ضمه بر یا ثقیل بود انداختند التقاء
ساکنین شد میان یا و تنوین یارا حذف کردند مُقَلْسٍ
مُقَلْسُوْنَ دراصل مُقَلْسِيُوْنَ بود ضمه بر یا ثقیل بود
نقل کرده بماقبل دادند بعد سلب حرکت ما قبل التقاء ساکنین شد
میان یا و واو یارا حذف کردند مُقَلْسُوْنَ شد اسم مفعول
مُقَلْسًا مُقَلْسَيَانِ مُقَلْسَوْنَ مُقَلْسَاةٌ مُقَلْسَاتَانِ
مُقَلْسَيَاتٌ مُقَلْسًا دراصل مُقَلْسَيٌ بود یا متحرک
ما قبل او مفتوح ان یارا با لف بدل کردند التقاء ساکنین شد
میان الف و تنوین الف را انداختند مُقَلْسًا شد مُقَلْسَوْنَ

در اصل مُقَلْسِيُوْنَ بود یا متحرک ما قبل او مفتوح ان یا را بالف بدل کردند التقاء ساکنین شد میان الف و واو الف را حذف کردند مُقَلْسَوْنَ شد **جحد معروف** لم يُقَلْسِ لم يُقَلْسِيَا لم يُقَلْسُوْا لم تُقَلْسِ لم تُقَلْسِيَا لم يُقَلْسِيْنَ لم تُقَلْسِ لم تُقَلْسِيَا لم تُقَلْسُوْا لم تُقَلْسِيْ لم تُقَلْسِيَا لم تُقَلْسِيْنَ لم اُقَلْسِ لم نُقَلْسِ **جحد مجهول** لم يُقَلْسَ لم يُقَلْسَيَا لم يُقَلْسَوْا لم تُقَلْسَ لم تُقَلْسَيَا لم يُقَلْسَيْنَ لم تُقَلْسَ لم تُقَلْسَيَا لم تُقَلْسَوْا لم تُقَلْسَيْ لم تُقَلْسَيَا لم تُقَلْسَيْنَ لم اُقَلْسَ لم نُقَلْسَ

نفی معروف لَا يُقَلْسِيْ الى اخره **نفی مجهول** لَا يُقَلْسٰى الى اخره **نفی موکد معروف** لَنْ يُقَلْسِيَ لَنْ يُقَلْسِيَا لَنْ يُقَلْسُوْا لَنْ تُقَلْسِيَ لَنْ تُقَلْسِيَا لَنْ يُقَلْسِيْنَ لَنْ تُقَلْسِيَ لَنْ تُقَلْسِيَا لَنْ تُقَلْسُوْا لَنْ تُقَلْسِيْ لَنْ تُقَلْسِيَا لَنْ تُقَلْسِيْنَ لَنْ اُقَلْسِيَ لَنْ نُقَلْسِيَ

نفی موکد مجهول لَنْ يُقَلْسٰى لَنْ يُقَلْسَيَا

لَنْ يُقَلْسُوْا لَنْ تُقَلْسِيْ لَنْ تُقَلْسِيَا لَنْ
تُقَلْسِيْنَ لَنْ اُقَلْسِيْ لَنْ نُقَلْسِيْ

مضارع معروف بانون ثقیله

لَيُقَلْسِيَنَّ لَيُقَلْسِيَانِّ لَيُقَلْسُنَّ لَتُقَلْسِيَنَّ لَتُقَلْسِيَانِّ
لَيُقَلْسِيْنَانِّ لَتُقَلْسِيَنَّ لَتُقَلْسِيَانِّ لَتُقَلْسُنَّ لَتُقَلْسِنَّ لَتُقَلْسِيَانِّ
لَتُقَلْسِيْنَانِّ لَاُقَلْسِيَنَّ لَنُقَلْسِيَنَّ **بانون خفیفه** لَيُقَلْسِيَنْ
لَيُقَلْسُنْ لَتُقَلْسِيَنْ لَتُقَلْسِيَنْ لَتُقَلْسُنْ لَتُقَلْسِنْ لَاُقَلْسِيَنْ لَنُقَلْسِيَنْ

مضارع مجهول بانون ثقیله لَيُقَلْسَيَنَّ لَيُقَلْسَيَانِّ
لَيُقَلْسَوُنَّ لَتُقَلْسَيَنَّ لَتُقَلْسَيَانِّ لَيُقَلْسَيْنَانِّ لَتُقَلْسَيَنَّ لَتُقَلْسَيَانِّ
لَتُقَلْسَوُنَّ لَتُقَلْسَيِنَّ لَتُقَلْسَيَانِّ لَتُقَلْسَيْنَانِّ لَاُقَلْسَيَنَّ لَنُقَلْسَيَنَّ
بانون خفیفه لَيُقَلْسَيَنْ لَيُقَلْسَوُنْ لَتُقَلْسَيَنْ لَتُقَلْسَيِنْ لَتُقَلْسَوُنْ
لَتُقَلْسَيِنْ لَاُقَلْسَيَنْ لَنُقَلْسَيَنْ **امر حاضر معروف** قَلْسِ
قَلْسِيَا قَلْسُوْا قَلْسِيْ قَلْسِيَا قَلْسِيْنَ **بانون ثقیله**
قَلْسِيَنَّ قَلْسِيَانِّ قَلْسُنَّ قَلْسِنَّ قَلْسِيَانِّ قَلْسِيْنَانِّ
بانون خفیفه قَلْسِيَنْ قَلْسُنْ قَلْسِنْ **امر حاضر مجهول**

لتقلس لتقلسا لتقلسوا لتقلسي لتقلسا لتقلسن
با نون ثقیله لتقلسن لتقلسان لتقلسن لتقلسن
لتقلسان لتقلسنان با نون خفیفه لتقلسن
لتقلسن لتقلسن امر غائب معروف لیقلس
لیقلسا لیقلسوا لتقلس لتقلسا لیقلسن لاقلس
لنقلس با نون ثقیله لیقلسن لیقلسان لیقلسن
لیقلسن لتقلسان لیقلسنان لاقلسن لنقلسن
با نون خفیفه لیقلسن لیقلسن لتقلسن لاقلسن
لنقلسن امر غائب مجهول لیقلس لیقلسا لیقلسوا
لتقلس لتقلسا لیقلسن لاقلس لنقلس با نون ثقیله
لیقلسن لیقلسان لیقلسن لتقلسن لتقلسان
لیقلسنان لاقلسن لنقلسن با نون خفیفه لیقلسن
لیقلسن لتقلسن لاقلسن لنقلسن نہی حاضر معروف
لا تقلس لا تقلسا لا تقلسوا لا تقلسي لا تقلسا
لا تقلسن با نون ثقیله لا تقلسن لا تقلسان لا تقلسن

لا تُقَلْسِنَّ لا تُقَلْسِیَانِّ لا تُقَلْسِنَانِّ **بانون خفیفہ** لا تُقَلْسِنْ

لا تُقَلْسُنْ لا تُقَلْسِنْ **نہی حاضر مجہول** لا تُقَلْسَ لا تُقَلْسَیَا

لا تُقَلْسَوْا لا تُقَلْسَیْ لا تُقَلْسَیَا لا تُقَلْسْنَا **بانون ثقیلہ**

لا تُقَلْسَنَّ لا تُقَلْسَیَانِّ لا تُقَلْسَوُنَّ لا تُقَلْسَیِنَّ لا تُقَلْسَیَانِّ

لا تُقَلْسْنَانِّ **بانون خفیفہ** لا تُقَلْسَنْ لا تُقَلْسُنْ

لا تُقَلْسَیِنْ **نہی غائب معروف** لا یُقَلْسِ لا یُقَلْسِیَا

لا یُقَلْسُوْا لا تُقَلْسِ لا تُقَلْسِیَا لا یُقَلْسِیْنَ لا اُقَلْسِ لا نُقَلْسِ

بانون ثقیلہ لا یُقَلْسِنَّ لا یُقَلْسِیَانِّ لا یُقَلْسُنَّ

لا تُقَلْسِنَّ لا تُقَلْسِیَانِّ لا یُقَلْسِنَانِّ لا اُقَلْسِنَّ لا نُقَلْسِنَّ

بانون خفیفہ لا یُقَلْسِنْ لا یُقَلْسُنْ لا تُقَلْسِنْ

لا اُقَلْسِنْ لا نُقَلْسِنْ **نہی غائب مجہول** لا یُقَلْسَ

لا یُقَلْسَیَا لا یُقَلْسَوْا لا تُقَلْسَ لا تُقَلْسَیَا لا یُقَلْسَیْنَ

لا اُقَلْسَ لا نُقَلْسَ **بانون ثقیلہ** لا یُقَلْسَنَّ

لا یُقَلْسَیَانِّ لا یُقَلْسَوُنَّ لا تُقَلْسَنَّ لا تُقَلْسَیَانِّ

لا یُقَلْسْنَانِّ لا اُقَلْسَنَّ لا نُقَلْسَنَّ **بانون خفیفہ**

لا یُقَلْسِیْنَ لا یُقَلْسُوْنَ لا تُقَلْسِیْنَ لا اُقَلْسِیْنَ لا نُقَلْسِیْنَ

وملحق بتدحرج ہشت باب است باب اول

تَفَعْلُلٌ تَجَلْبَبَ یَتَجَلْبَبُ تَجَلْبُبًا فھو مُتَجَلْبِبٌ وتُجُلْبِبَ یُتَجَلْبَبُ تَجَلْبُبًا فذاک مُتَجَلْبَبٌ الی اخرہ **باب دوم** تَفَیْعُلٌ تَخَیْعَلَ یَتَخَیْعَلُ تَخَیْعُلًا فھو مُتَخَیْعِلٌ وتُخُوْعِلَ یُتَخَیْعَلُ تَخَیْعُلًا فذاک مُتَخَیْعَلٌ الی اخرہ **باب سوم** تَفَوْعُلٌ تَجَوْرَبَ یَتَجَوْرَبُ تَجَوْرُبًا فھو مُتَجَوْرِبٌ وتُجُوْرِبَ یُتَجَوْرَبُ تَجَوْرُبًا فذاک مُتَجَوْرَبٌ **باب چہارم** تَفَعْنُلٌ تَقَلْنَسَ یَتَقَلْنَسُ تَقَلْنُسًا فھو مُتَقَلْنِسٌ وتُقُلْنِسَ یُتَقَلْنَسُ تَقَلْنُسًا فذاک مُتَقَلْنَسٌ **باب پنجم** تَفَیْعُلٌ تَشَرْیَفَ یَتَشَرْیَفُ تَشَرْیُفًا فھو مُتَشَرْیِفٌ وتُشُرْیِفَ یُتَشَرْیَفُ تَشَرْیُفًا فذاک مُتَشَرْیَفٌ **باب ششم** تَفَعْوُلٌ تَسَرْوَلَ یَتَسَرْوَلُ تَسَرْوُلًا فھو مُتَسَرْوِلٌ وتُسُرْوِلَ یُتَسَرْوَلُ تَسَرْوُلًا فذاک مُتَسَرْوَلٌ **باب ہفتم** تَفَعْلِیٌ تَقَلْسٰی یَتَقَلْسٰی تَقَلْسِیًا فھو مُتَقَلْسٍ وتُقُلْسِیَ یُتَقَلْسٰی

تَقَلْسِي فَذَالِكَ مُتَقَلْسٍ لَمْ يَتَقَلْسَ لَمْ يُتَقَلْسَ لَا يَتَقَلْسَى لَا يُتَقَلْسَى

لَنْ يَتَقَلْسَى لَنْ يُتَقَلْسَى الامر منه تَقَلْسَ لِتَتَقَلْسَ لِيَتَقَلْسَ

لِيُتَقَلْسَ والنهي عنه لَا تَتَقَلْسَ لَا تُتَقَلْسَ لَا يَتَقَلْسَ لَا يُتَقَلْسَ

والظرف منه مُتَقَلْسًا مُتَقَلْسَيَانِ مُتَقَلْسَيَاتٌ باب

بستم تَمَفْعُلَ تَمَسْكَنَ يَتَمَسْكَنُ تَمَسْكُنًا فهو مُتَمَسْكِنٌ

وتُمُسْكِنَ يُتَمَسْكَنُ تَمَسْكُنًا فذالك مُتَمَسْكَنٌ باب نهم تَفَعْلُتْ

تَعَفْرَتَ يَتَعَفْرَتُ تَعَفْرُتًا فهو مُتَعَفْرِتٌ وتُعُفْرِتَ يُتَعَفْرَتُ

تَعَفْرُتًا فذالك مُتَعَفْرَتٌ اين هردو باب شاذند وملحق باحرنجم

دو باب است باب اول اِفْعِنْلَالٌ اِقْعَنْسَسَ يَقْعَنْسِسُ اِقْعِنْسَاسًا

اُقْعُنْسِسَ يُقْعَنْسَسُ اِقْعِنْسَاسًا فذالك مُقْعَنْسَسٌ باب اِفْعِنْلَاءٌ

اِسْلَنْقَى يَسْلَنْقِي اِسْلِنْقَاءً فهو مُسْلَنْقٍ واُسْلُنْقِيَ يُسْلَنْقَى

اِسْلِنْقَاءً فذالك مُسْلَنْقًى وملحق باقشعر چار باب است

باب اول اِفْوَعَلَّ اِكْوَهَدَّ يَكْوَهِدُّ اِكْوِهْدَادًا

فهو مُكْوَهِدٌّ واُكْوُهِدَّ يُكْوَهَدُّ اِكْوِهْدَادًا فذالك

مُكْوَهَدٌّ باب اِفْعَلَالٌ اِسْمَادَّ يَسْمَادُّ اِسْمِيدَادًا فهو

مُسْتَمِدٌّ وَاُسْتُمِدَّ يُسْتَمَدُّ اِسْتِمْدَادًا فَذَاكَ مُسْتَمَدٌّ **باب سوم**
اِفْعِيْلَال اِعْشَوْشَبَ يَعْشَوْشِبُ اِعْشِيْشَابًا فَهُوَ مُعْشَوْشِبٌ وَاُعْشُوْشِبَ
يُعْشَوْشَبُ اِعْشِيْشَابًا فَذَاكَ مُعْشَوْشَبٌ **باب چہارم** اِفْعِلَّال
اِبْيَضَّ يَبْيَضُّ اِبْيِضَاضًا فَهُوَ مُبْيَضٌّ وَاُبْيُضَّ
يُبْيَضُّ اِبْيِضَاضًا فَذَاكَ مُبْيَضٌّ **صرف صغیر ثلاثی**
مجرد مثال واوی از باب فَعَلَ يَفْعِلُ **چون** الوعد
وعدہ کردن وَعَدَ يَعِدُ وَعْدًا وَعِدَةً فَهُوَ وَاعِدٌ
وَوُعِدَ يُوْعَدُ وَعْدًا وَعِدَةً فَذَاكَ مَوْعُوْدٌ لَمْ يَعِدْ
لَمْ يُوْعَدْ لَا يَعِدُ لَا يُوْعَدُ لَنْ يَعِدَ لَنْ يُوْعَدَ **الامر منه**
عِدْ لِتُوْعَدْ لِيَعِدْ لِيُوْعَدْ **والنهي عنه** لَا تَعِدْ لَا تُوْعَدْ
لَا يَعِدْ لَا يُوْعَدْ **والظرف منه** مَوْعِدٌ مَوْعِدَانِ
مَوَاعِدُ وَمُوَيْعِدٌ **والآلة منه** مِيْعَدٌ مِيْعَدَانِ
مَوَاعِدُ وَمُوَيْعِدٌ مِيْعَدَةٌ مِيْعَدَتَانِ مَوَاعِدُ وَمُوَيْعِدَةٌ
مِيْعَادٌ مِيْعَادَانِ مَوَاعِيْدُ وَمُوَيْعِيْدٌ **افعل التفضيل منه**
أَوْعَدُ أَوْعَدَانِ أَوْعَدُوْنَ أَوَاعِدُ وَأُوَيْعِدُ **والمؤنث منه**

أُوْعَدَى وُعْدَيَانِ وُعْدَيَاتٌ وُعَيْدًا والتعجب منه

يا اَوْعَدَهٗ وَاَوْعِدْ بِهٖ **ماضی معروف** وَعَدَ وَعَدَا

وَعَدُوْا وَعَدَتْ وَعَدَتَا وَعَدْنَ وَعَدْتَ وَعَدْتُمَا

وَعَدْتُمْ وَعَدْتِ وَعَدْتُمَا وَعَدْتُنَّ وَعَدْتُ وَعَدْنَا

ماضی مجہول وُعِدَ وُعِدَا وُعِدُوْا وُعِدَتْ

وُعِدَتَا وُعِدْنَ وُعِدْتَ وُعِدْتُمَا وُعِدْتُمْ وُعِدْتِ

وُعِدْتُمَا وُعِدْتُنَّ وُعِدْتُ وُعِدْنَا **مضارع معروف**

يَعِدُ يَعِدَانِ يَعِدُوْنَ تَعِدُ تَعِدَانِ يَعِدْنَ

تَعِدُ تَعِدَانِ تَعِدُوْنَ تَعِدِيْنَ تَعِدَانِ تَعِدْنَ اَعِدُ

نَعِدُ **مضارع مجہول** يُوْعَدُ يُوْعَدَانِ يُوْعَدُوْنَ

الی اخرہٖ **اسم فاعل** وَاعِدٌ وَاعِدَانِ وَاعِدُوْنَ

وَعَدَةٌ وُعَّادٌ وُعَّدٌ وَعْدٌ وُعُدٌ اَوْعَادٌ وُعَدَاءُ

وُعْدَانٌ وِعْدَانٌ وِعَادٌ وُعُوْدٌ اَوْ نُعِدُ وَاعِدَةٌ

وَاعِدَتَانِ وَاعِدَاتٌ اَوَاعِدُ وَعَدٌ اَوْ يَعِدُ **اسم مفعول**

مَوْعُوْدٌ مَوْعُوْدَانِ مَوْعُوْدُوْنَ مَوَاعِيْدُ وَمُوْعِيْدٌ

مَوْعُوْدَۃٌ مَوْعُوْدَتَانِ مَوْعُوْدَاتٌ مَوَاعِدُ وَمَوَاعِیْدُ

جحد معروف لَمْ یَعِدْ لَمْ یَعِدَا لَمْ یَعِدُوْا الی اٰخرہ

جحد مجہول لَمْ یُوْعَدْ لَمْ یُوْعَدَا لَمْ یُوْعَدُوْا الی اخرہ

نفی معروف لَا یَعِدُ لَا یَعِدَانِ لَا یَعِدُوْنَ الی اخرہ نفی مجہول

لَا یُوْعَدُ لَا یُوْعَدَانِ لَا یُوْعَدُوْنَ الی اخرہ نفی موکد معروف

لَنْ یَعِدَ لَنْ یَعِدَا لَنْ یَعِدُوْا الی اخرہ نفی موکد مجہول

لَنْ یُوْعَدَ لَنْ یُوْعَدَا لَنْ یُوْعَدُوْا الی اخرہ مضارع

معروف با نون ثقیلہ لَیَعِدَنَّ لَیَعِدَانِّ لَیَعِدُنَّ

الی اخرہ با نون خفیفہ لَیَعِدَنْ لَیَعِدُنْ لَتَعِدَنْ

لَتَعِدَنْ لَتَعِدُنْ لَتَعِدِنْ لَاَعِدَنْ لَنَعِدَنْ مضارع

مجہول با نون ثقیلہ لَیُوْعَدَنَّ لَیُوْعَدَانِّ لَیُوْعَدُنَّ

الی اخرہ با نون خفیفہ لَیُوْعَدَنْ لَیُوْعَدُنْ لَتُوْعَدِنْ الی

اخرہ امر حاضر معروف عِدْ عِدَا عِدُوْا عِدِیْ

عِدَا عِدْنَ با نون ثقیلہ عِدَنَّ عِدَانِّ عِدُنَّ

عِدِنَّ عِدَانِّ عِدْنَانِّ با نون خفیفہ عِدَنْ

عِدْنَ عِدْنَ امر حاضر مجہول لِتُوْعَدْ لِتُوْعَدَا الی اخرہ بانون ثقیلہ لِتُوْعَدَنَّ لِتُوْعَدَانِّ لِتُوْعَدُنَّ الی اخرہ بانون خفیفہ لِتُوْعَدَنْ لِتُوْعَدُنْ لِتُوْعَدِنْ
امر غائب معروف لِيَعِدْ الی اخرہ بانون ثقیلہ لِيَعِدَنَّ الی اخرہ بانون خفیفہ لِيَعِدَنْ الی اخرہ امر غائب مجہول لِيُوْعَدْ الی اخرہ بانون ثقیلہ لِيُوْعَدَنَّ الی اخرہ بانون خفیفہ لِيُوْعَدَنْ الی اخرہ نہی حاضر معروف لا تَعِدْ الی اخرہ بانون ثقیلہ لا تَعِدَنَّ الی اخرہ بانون خفیفہ لا تَعِدَنْ الی اخرہ نہی حاضر مجہول لا تُوْعَدْ الی اخرہ بانون ثقیلہ لا تُوْعَدَنَّ الی اخرہ بانون خفیفہ لا تُوْعَدَنْ الی اخرہ بانون خفیفہ لا تُوْعَدَنْ الی اخرہ نہی غائب معروف لا يَعِدْ الی اخرہ بانون ثقیلہ لا يَعِدَنَّ الی اخرہ بانون خفیفہ لا يَعِدَنْ الی اخرہ نہی غائب مجہول لا يُوْعَدْ الی اخرہ بانون ثقیلہ لا يُوْعَدَنَّ الی اخرہ

با نون خفیفہ لَا یُوْعَدَنْ الی آخرہ عِدَۃٌ در اصل وِعْدٌ
بود واو واقع شد بجائے فا کلمہ در مصدر بروزن فِعْلٌ کسرہ
واو نقل کردہ بما بعد دادہ عوض او تا در آخرش در آوردند
عِدَۃٌ شد وَعَدَتَّ در اصل وَعَدْتَ بود دال و تا قریب
المخرج در یک کلمہ ہم آمدند اول ساکن دال را تا کردند تا را
در تا ادغام کردند وَعَدَتَّ شد برین قیاس در ماضی مجہول
یَعِدُ تَعِدُ نَعِدُ اَعِدُ در اصل یَوْعِدُ تَوْعِدُ نَوْعِدُ
اَوْعِدُ بودند واو واقع شد میان حرف ایتن مفتوحہ وکسرہ
لازمی ثقیل بود انداختند یَعِدُ تَعِدُ نَعِدُ اَعِدُ شدند مِیْعَادٌ
در اصل مِوْعَادٌ بود واو ساکن ماقبل او مکسور انواو را
بیا بدل کردند مِیْعَادٌ شد اُوَیْعِدٌ در اصل وُوَیْعِدٌ بود
واو متحرک در اول کلمہ ہم امدند یک از ایشان مکسور نبود
اول را بہمزہ بدل کردند اُوَیْعِدٌ شد صرف صغیر ثلاثی
مجرد مثال یائی از باب فَعَلَ یَفْعِلُ چون الیسر قمار باختن
یَسَرَ یَیْسِرُ یَسْرًا فہو یاسِرٌ ویُسِرَ یُوْسَرُ یَسْرًا فذاک مَیْسُوْرٌ

لَمْ يَيْسِرْ لَمْ يُوْسَرْ لَايَيْسِرُ لَايُوْسَرُ لَنْ يَيْسِرَ لَنْ يُوْسَرَ
الامر منه اِيْسِرْ لِتُوْسَرْ لِيَيْسِرْ لِيُوْسَرْ والنهي عنه
لَايَيْسِرْ لَاتُوْسَرْ لَايَيْسِرْ لَايُوْسَرْ والظرف منه مَيْسِرٌ
مَيْسِرَانِ مَيَاسِرُ وَمُيَيْسِرٌ والالة منه مِيْسَرٌ مِيْسَرَانِ
مَيَاسِرُ وَمُيَيْسِرٌ مِيْسَرَةٌ مِيْسَرَتَانِ مَيَاسِرُ وَمُيَيْسِرَةٌ
مِيْسَارٌ مِيْسَارَانِ مَيَاسِيْرُ وَمُيَيْسِيْرٌ افعل التفضيل منه
اَيْسَرُ اَيْسَرَانِ اَيْسَرُوْنَ اَيَاسِرُ وَاُيَيْسِرٌ والمونث منه
يُسْرٰى يُسْرَيَانِ يُسْرَيَاتٌ يُسَرٌ وَيُسَيْرٰى والتعجب منه
مَا اَيْسَرَهُ وَاَيْسِرْ بِهٖ يُوْسَرُ دراصل يُيْسَرُ بود يا ساكن
ماقبل وى مضموم آن يا را بواو بدل كردند يُوْسَرُ شد صرف
صغير ثلاثي مجرد مثال واوي ازباب فَعِلَ يَفْعَلُ چون اَنْدوه
ترسيدن وَجِلَ يَوْجَلُ وَجَلًا فهو وَاجِلٌ وَوُجِلَ
يُوْجَلُ وَجْلًا فذاك مَوْجُوْلٌ لَمْ يَوْجَلْ لَمْ يُوْجَلْ
لَايَوْجَلُ لَايُوْجَلُ لَنْ يَوْجَلَ لَنْ يُوْجَلَ الامر منه
اِيْجَلْ لِتُوْجَلْ لِيَوْجَلْ لِيُوْجَلْ والنهي عنه

لاتَوْجَلْ لاتُوْجَلْ لايَوْجَلْ لايُوْجَلْ والظرف منه مَوْجِلٌ مَوْجِلَانِ مَوَاجِلُ ومُوَيْجِلٌ والالة منه مِيْجَلٌ مِيْجَلَانِ مَوَاجِلُ ومُوَيْجِلٌ مِيْجَلَةٌ مِيْجَلَتَانِ مَوَاجِلُ ومُوَيْجِلَةٌ مِيْجَالٌ مِيْجَالَانِ مَوَاجِيْلُ ومُوَيْجِيْلٌ وافعل التفضيل منه اَوْجَلُ اَوْجَلَانِ اَوْجَلُوْنَ اَوَاجِلُ واُوَيْجِلٌ والمونث منه وُجْلٰى وُجْلَيَانِ وُجْلَيَاتٌ وُجَلٌ ووُجَيْلٰى والتعجب منه مَا اَوْجَلَهٗ واَوْجِلْ بِهٖ صرف صغير ثلاثی مجرد مثال واوی از باب فَعَلَ يَفْعَلُ چون الوضع نهادن وَضَعَ يَضَعُ وَضْعًا فهو وَاضِعٌ ووُضِعَ يُوْضَعُ وَضْعًا فذاك مَوْضُوْعٌ لَمْ يَضَعْ لَمْ يُوْضَعْ لَا يَضَعُ لَا يُوْضَعُ لَنْ يَضَعَ لَنْ يُوْضَعَ الامر منه ضَعْ لِيُوْضَعْ لِيَضَعْ لِيُوْضَعْ والنهي لَا تَضَعْ لَا تُوْضَعْ لَا يَضَعْ لَا يُوْضَعْ والظرف منه مَوْضِعٌ مَوْضِعَانِ مَوَاضِعُ ومُوَيْضِعٌ والالة منه مِيْضَعٌ مِيْضَعَانِ مَوَاضِعُ ومُوَيْضِعٌ مِيْضَ

مِيضَعَتَانِ مَوَاضِعُ وَمُوَيْضِعَةٌ مِيضَاعٌ مِيضَاعَانِ
مَوَاضِيعُ وَمُوَيْضِيعٌ **وافعل التفضيل منه**
أَوْضَعُ أَوْضَعَانِ أَوْضَعُونَ أَوَاضِعُ وَأُوَيْضِعٌ **والمونث منه**
وُضْعَى وُضْعَيَانِ وُضْعَيَاتٌ وُضَعٌ وَوُضَيْعَا **والتعجب منه**
مَا أَوْضَعَهُ وَأَوْضِعْ بِهٖ يَضَعُ **دراصل** يَوْضِعُ بود
واو واقع شد میان حرف آیین مفتوحه وکسرهٔ لازمی ثقیل
بود انداختند بعده کسرهٔ ضاد را بفتحه بدل کردند برای
رعایت حرف حلق يَضَعُ شد **صرف صغیر ثلاثی مجرد**
مثال واوی ازباب فَعِلَ يَفْعِلُ چون الورم آماسیدن
وَرِمَ يَرِمُ وَرْمًا فهو وَارِمٌ وَوُرِمَ يُوْرَمُ وَرْمًا فذاك
مَوْرُوْمٌ لَمْ يَرِمْ لَمْ يُوْرَمْ لَا يَرِمُ لَا يُوْرَمُ لن يَرِمَ
لَنْ يُوْرَمَ **الامرمنه** رِمْ لِتُوْرَمْ لِيَرِمْ لِيُوْرَمْ
والنهى عنه لَا تَرِمْ لَا تُوْرَمْ لَا يَرِمْ لَا يُوْرَمْ **والظرف**
منه مَوْرِمٌ مَوْرِمَانِ مَوَارِمُ وَمُوَيْرِمٌ **والالة منه**
مِيْرَمٌ مِيْرَمَانِ مَوَارِمُ وَمُوَيْرِمٌ مِيْرَمَةٌ مِيْرَمَتَانِ

مَوَاثِمُ وَمُوَيْثِمَةٌ مِيْثَامٌ مِيْثَامَانِ مَوَاثِيْمُ مُوَيْثِيْمٌ

اَفْعَلُ التفضيل منه اَوْثَمُ اَوْثَمَانِ اَوْثَمُوْنَ

اَوَاثِمُ اُوَيْثِمٌ والمونث منه وُثْمٰى وُثْمَيَانِ وُثْمَيَاتٌ

وُثَمٌ وُثَيْمٰى والتعجب منه مَا اَوْثَمَهٗ وَاَوْثِمْ بِهٖ

صرف صغير ثلاثي مجرد مثال واوي از باب فَعَلَ

يَفْعَلُ چون الوسم داغ نهادن وَسَمَ يَوْسُمُ وَسْمًا فهو

وَاسِمٌ وَوُسِمَ يُوْسَمُ وَسْمًا فذاك مَوْسُوْمٌ لَمْ يَوْسُمْ لَمْ يُوْسَمْ

لَا يَوْسُمُ لَا يُوْسَمُ لَنْ يَوْسُمَ لَنْ يُوْسَمَ الامر منه

اُوْسُمْ لِتُوْسَمْ لِيَوْسُمْ لِيُوْسَمْ والنهي عنه لَا تَوْسُمْ

لَا تُوْسَمْ لَا يَوْسُمْ لَا يُوْسَمْ والظرف منه مَوْسِمٌ

مَوْسِمَانِ مَوَاسِمُ مُوَيْسِمٌ والالة منه مِيْسَمٌ مِيْسَمَانِ

مَوَاسِمُ مُوَيْسِمٌ مِيْسَمَةٌ مِيْسَمَتَانِ مَوَاسِمُ مُوَيْسِمٌ

مِيْسَامٌ مِيْسَامَانِ مَوَاسِيْمُ مُوَيْسِيْمٌ اَفْعَلُ

التفضيل منه اَوْسَمُ اَوْسَمَانِ اَوْسَمُوْنَ اَوَاسِمُ

اُوَيْسِمٌ والمونث منه وُسْمٰى وُسْمَيَانِ وُسْمَيَاتٌ

وُسُمٌ وَوَسِيْمًا والتعجب منه ما اَوْسَمَهٗ وَاَوْسِمْ بِهٖ
وتعليل این ابواب مثل تعليل وَعَدَ يَعِدُ است صرف صغیر
ثلاثی مجرد اجوف واوی از باب فَعَلَ يَفْعُلُ چون القول گفتن
قَالَ يَقُوْلُ قَوْلًا فهو قَائِلٌ وَقِيْلَ يُقَالُ قَوْلًا فذاك مَقُوْلٌ
لَمْ يَقُلْ لَمْ يُقَلْ لَا يَقُوْلُ لَا يُقَالُ لَنْ يَقُوْلَ لَنْ يُقَالَ الامر منه
قُلْ لِتُقَلْ لِيَقُلْ لِيُقَلْ والنهي عنه لَا تَقُلْ لَا تُقَلْ
لَا يَقُلْ لَا يُقَلْ والظرف منه مَقَالٌ مَقَالَانِ مَقَاوِلُ
وَمُقَيْوِلٌ والآلة منه مِقْوَلٌ مِقْوَلَانِ مَقَاوِلُ وَمُقَيْوِلٌ
مِقْوَلَةٌ مِقْوَلَتَانِ مَقَاوِلُ وَمُقَيْوِلَةٌ مِقْوَالٌ مِقْوَالَانِ
مَقَاوِيْلُ وَمُقَيْوِيْلٌ وافعل التفضيل منه اَقْوَلُ اَقْوَلَانِ
اَقْوَلُوْنَ اَقَاوِلُ وَاُقَيْوِلٌ والمونث منه قُوْلٰى قُوْلَيَانِ
قُوْلَيَاتٌ قُوَلٌ وَقُوَيْلٰى والتعجب منه مَا اَقْوَلَهٗ
وَاَقْوِلْ بِهٖ ماضی معروف قَالَ قَالَا قَالُوْا قَالَتْ
قَالَتَا قُلْنَ قُلْتَ قُلْتُمَا قُلْتُمْ قُلْتِ قُلْتُمَا قُلْتُنَّ قُلْتُ قُلْنَا
قَالَ در اصل قَوَلَ بود واو متحرک ما قبل او مفتوح واو را

باالف بدل کردند قَالَ شد براین قیاس تا قَالْتَا قُلْنَ دراصل قَوَلْنَ بود واو متحرک ماقبل او مفتوح الواو را باالف بدل کردند
اِلْتِقَاءِ ساکنین شد میان الف ولام الف را حذف کرده فتح
قاف را بضمه بدل کردند تا دلالت بر حذف واو قُلْنَ شد همچنین
تا قُلْنَا **ماضی مجهول** قِيْلَ قِيْلَا قِيْلُوْا قِيْلَتْ قِيْلَتَا قُلْنَ
قُلْتَ قُلْتُمَا قُلْتُمْ قُلْتِ قُلْتُمَا قُلْتُنَّ قُلْتُ قُلْنَا قِيْلَ **دراصل**
قُوِلَ بود کسرہ بر واو ثقیل بود نقل کرده بماقبل دادند بعد
سلب حرکت ماقبل بعده واو ساکن ماقبل او مکسور الواو را
بیا بدل کردند قِيْلَ همچنین تا قِيْلَتَا قُلْنَ **دراصل** قُوِلْنَ بود
کسره بر واو ثقیل بود انداختند التقاء ساکین شد میان واو
ولام واو را حذف کردند قُلْنَ شد همچنان تا قُلْنَا **مضارع معروف**
يَقُوْلُ يَقُوْلَانِ يَقُوْلُوْنَ تَقُوْلُ تَقُوْلَانِ يَقُلْنَ تَقُوْلُ تَقُوْلَانِ
تَقُوْلُوْنَ تَقُوْلِيْنَ تَقُوْلَانِ تَقُلْنَ اَقُوْلُ نَقُوْلُ يَقُوْلُ
دراصل يَقْوُلُ بود ضمه بر واو ثقیل بود نقل کرده بماقبل
دادند يَقُوْلُ شد يَقُلْنَ **دراصل** يَقْوُلْنَ بود ضمه بر واو ثقیل بود

نقل کردہ بماقبل دادند التقاء ساکنین شد میان واؤ و لام واو را
حذف کردند یَقُلْنَ شد مضارع مجہول یُقَالُ یُقَالَانِ
یُقَالُوْنَ تُقَالُ تُقَالَانِ یُقَلْنَ تُقَالُ تُقَالَانِ تُقَالُوْنَ
تُقَالِیْنَ تُقَالَانِ تُقَلْنَ اُقَالُ نُقَالُ یُقَالُ در اصل یُقْوَلُ
بود واو متحرک ماقبل او حرف صحیح ساکن حرکت واو نقل کردہ
بماقبل دادند بعدہ واو در اصل متحرک بود اکنون ماقبل او
مفتوح گشت الواو را با لف بدل کردند یُقَالُ شد یُقَلْنَ در اصل
یُقْوَلْنَ بود واو متحرک ماقبل او حرف صحیح ساکن حرکت واو نقل
کردہ بماقبل دادند بعدہ واو در اصل متحرک بود اکنون ماقبل
او مفتوح گشت الواو را با لف بدل کردند التقاء ساکنین شد میان
الف ولام الف را حذف کردند یُقَلْنَ شد اسم فاعل قَائِلٌ
قَائِلَانِ قَائِلُوْنَ قَالَۃٌ قُوَّالٌ قُوَّلٌ قُوْلٌ قُوْلٌ اَقْوَالٌ
قُوَلَاءُ وقُوْلَانٌ قِیْلَانٌ قِوَالٌ قُعُوْدٌ قُوَیْلٌ قَائِلَۃٌ
قَائِلَتَانِ قَائِلَاتٌ قَوَائِلُ قُوَّلٌ قُوَیْلَۃٌ قَائِلٌ ...
قَاوِلٌ بود واو واقع شد بعد الف اسم فاعل در اصل ...

نمانده است انواو را بہمزہ بدل کردند قائل شد قالۃٌ دراصل قَوَلَۃٌ بود واو متحرک ماقبل او مفتوح انواو را باالف بدل کردند قالۃ شد قِیلَانٌ دراصل قِولَانٌ بود واو ساکن ماقبل او مکسور آن واو را بیا بدل کردند قِیلَانٌ شد قُوَیِّلٌ دراصل قُوَیْوِلٌ بود واو و یا دریک کلمہ بہم آمدند نخستین حرف ازایشان ساکن بود واو را یا کردند یا را دریا ادغام کردند قُوَیِّلٌ شد قَوَائِلُ دراصل قَوَاوِلُ بود واو واقع شد بعد الف مَفَاعِلُ آن واو را بہمزہ بدل کردند قَوَائِلُ شد اسم مفعول مَقُوْلٌ مَقُوْلَانِ مَقُوْلُوْنَ مَقَاوِیْلُ ومُقَیِّلٌ مَقُوْلَۃٌ مَقُوْلَتَانِ مَقُوْلَاتٌ مَقَاوِیْلُ ومُقَیِّلَۃٌ مَقُوْلٌ دراصل مَقْوُوْلٌ بود ضمہ بر واو ثقیل بود نقل کردہ بماقبل دادند التقاء ساکنین شد میان ہردو واو یک واو را حذف کردند مَقُوْلٌ مُقَیِّلٌ دراصل مُقَیْوِلٌ بود واو و یا دریک کلمہ بہم آمدند نخستین حرف ازایشان ساکن بود واو را یا کردند یا را دریا ادغام کردند یاء ثالث را انداختند مُقَیِّلٌ جحد معروف

لَمْ یَقُلْ لَمْ یَقُوْلَا لَمْ یَقُوْلُوْا لَمْ تَقُلْ لَمْ تَقُوْلَا لَمْ یَقُلْنَ لَمْ تَقُلْ

لَمْ تَقُوْلَا لَمْ تَقُوْلُوْا لَمْ تَقُوْلِیْ لَمْ تَقُوْلَا لَمْ تَقُلْنَ لَمْ اَقُلْ لَمْ نَقُلْ

جحد مجہول لَمْ یُقَلْ لَمْ یُقَالَا لَمْ یُقَالُوْا لَمْ تُقَلْ لَمْ تُقَالَا لَمْ یُقَلْنَ لَمْ تُقَالَا لَمْ تُقَالُوْا لَمْ تُقَالِیْ لَمْ تُقَالَا لَمْ تُقَلْنَ لَمْ اُقَلْ لَمْ نُقَلْ

نفی معروف لَا یَقُوْلُ لَا یَقُوْلَانِ لَا یَقُوْلُوْنَ الی اخرہٖ

نفی مجہول لَا یُقَالُ لَا یُقَالَانِ لَا یُقَالُوْنَ الی اخرہٖ **نفی موکد معروف** لَنْ یَقُوْلَ لَنْ یَقُوْلَا لَنْ یَقُوْلُوْا لَنْ تَقُوْلَ لَنْ تَقُوْلَا لَنْ یَقُلْنَ الی اخرہٖ **نفی موکد مجہول** لَنْ یُقَالَ لَنْ یُقَالَا لَنْ یُقَالُوْا الی اخرہٖ **مضارع معروف بانون ثقیلہ** لَیَقُوْلَنَّ لَیَقُوْلَانِّ لَیَقُوْلُنَّ لَتَقُوْلَنَّ لَتَقُوْلَانِّ لَیَقُلْنَانِّ لَتَقُوْلَنَّ لَتَقُوْلَانِّ لَتَقُوْلُنَّ لَتَقُوْلِنَّ لَتَقُوْلَانِّ لَتَقُلْنَانِّ لَاَقُوْلَنَّ لَنَقُوْلَنَّ **بانون خفیفہ** لَیَقُوْلَنْ لَیَقُوْلُنْ لَتَقُوْلَنْ لَتَقُوْلُنْ لَتَقُوْلِنْ لَاَقُوْلَنْ لَنَقُوْلَنْ **مضارع مجہول بانون ثقیلہ** لَیُقَالَنَّ لَیُقَالَانِّ لَیُقَالُنَّ لَتُقَالَنَّ لَتُقَالَانِّ لَیُقَلْنَانِّ الی اخرہٖ **بانون خفیفہ** لَیُقَالَنْ لَیُقَالُنْ لَتُقَالَنْ لَتُقَالُنْ لَتُقَالِنْ لَاُقَالَنْ لَنُقَالَنْ

الامر منہ بِعْ لِتَبِعْ لِيُبَعْ لِيُبَعْ **والنہی عنہ** لَاتَبِعْ لَاتُبَعْ
لَاتُبَعْ لَاتُبَعْ **والظرف منہ** مَبِيعٌ مَبِيعَانِ مَبَايِعُ وَمُبَيِّعٌ
والالتہ مِبْيَعٌ مِبْيَعَانِ مَبَايِعُ وَمُبَيِّعٌ مِبْيَعَةٌ مِبْيَعَتَانِ
مَبَايِعُ وَمُبَيِّعَةٌ مِبْيَاعٌ مِبْيَاعَانِ مَبَايِيعُ وَمُبَيِّعٌ **افعل**
التفضیل منہ اَبْيَعُ اَبْيَعَانِ اَبْيَعُونَ اَبَايِعُ وَاُبَيِّعٌ
والمونث منہ بُوْعٰى بُوْعَيَانِ بُوْعَيَاتٌ بُيَعٌ وَبُيَيْعَا
والتعجب منہ مَا اَبْيَعَهُ وَاَبْيِعْ بِهٖ **ماضی معروف**
بَاعَ بَاعَا بَاعُوْا بَاعَتْ بَاعَتَا بِعْنَ بِعْتَ بِعْتُمَا بِعْتُمْ
بِعْتِ بِعْتُمَا بِعْتُنَّ بِعْتُ بِعْنَا بَاعَ **دراصل** بَيَعَ بود یا متحرک
ماقبل او مفتوح آن یا را بالف بدل کردند باع شد ہمچنین تا باعتا
بِعْنَ **دراصل** بَيَعْنَ بود یا متحرک ماقبل او مفتوح آن یا را
بالف بدل کردند بعدہ فتحہ با را بکسرہ بدل کردند تا دلالت کند
بر حذف یا بِعْنَ شد **ماضی مجہول** بِيْعَ بِيْعَا بِيْعُوْا بِيْعَتْ بِيْعَتَا
بِعْنَ بِعْتَ بِعْتُمَا بِعْتُمْ بِعْتِ بِعْتُمَا بِعْتُنَّ بِعْتُ بِعْنَا بِيْعَ **دراصل**
بُيِعَ بود کسرہ بر یا ثقیل بود نقل کردہ بما قبل او دادند بعد سلب حرکت

ماقبل بِیعَ شد همچنین تا بِیْعَنَا بِعْنَ در اصل بُیِعْنَ کسره بر یا ثقیل بود نقل کرده بماقبل دادند بعد سلب حرکت ماقبل بعده التقاء ساکنین شد میان یاء و عین یا را حذف کردند بِعْنَ شد هٰکذا الی بِعْنَا

مضارع معروف یَبِیعُ یَبِیعَانِ یَبِیعُوْنَ یَبِعْنَ تَبِیعُ تَبِیعَانِ تَبِیعُوْنَ تَبِیعِیْنَ تَبِیعَانِ تَبِعْنَ اَبِیعُ نَبِیعُ یَبِیعُ در اصل یَبْیِعُ بود کسره بر یا ثقیل بود نقل کرده بماقبل دادند یَبِیعُ شد یَبِعْنَ در اصل یَبْیِعْنَ بود کسره بر یا ثقیل بود نقل کرده بماقبل دادند بعده التقاء ساکنین شد میان یا و عین یا را حذف کردند یَبِعْنَ شد **مضارع مجهول** یُبَاعُ یُبَاعَانِ یُبَاعُوْنَ یُبَعْنَ تُبَاعُ تُبَاعَانِ تُبَاعُوْنَ تُبَاعِیْنَ تُبَاعَانِ تُبَعْنَ اُبَاعُ نُبَاعُ یُبَاعُ در اصل یُبْیَعُ یا متحرک ماقبل او حرف صحیح ساکن حرکت یا نقل کرده بماقبل دادند بعده یا در اصل متحرک بود و اکنون ماقبل او مفتوح گشت ان یا را با لف بدل کردند یُبَاعُ شد بر قیاس یُقَالُ تا اخر **اسم فاعل**

بَائِعٌ بَائِعَانِ بَائِعُوْنَ بَاعَۃٌ بِیَاعٌ بُیَّعٌ بُوْعٌ بَیْعٌ
اَبْیَاعٌ بُیَعَاءُ بُوْعَانٌ بِیْعَانٌ بِیَاعٌ بُیُوْعٌ بَوَیِّعٌ بَائِعَۃٌ
بَائِعَتَانِ بَائِعَاتٌ بَوَائِعُ بُیَّعٌ بُوَیِّعَۃٌ بَائِعٌ **دراصل**
بَایِعٌ بود یا واقع شد بعد الف اسم فاعل و دراصل اسلامت
نمانده است انیارا بہمزہ بدل کردند بَائِعٌ شد بَاعَۃٌ دراصل
بَیَعَۃٌ بود یا متحرک ماقبل او مفتوح اینارا بالف بدل کردند
بَاعَۃٌ شد بَوَائِعُ دراصل بَوَایِعُ بود یا واقع شد بعد الف مفاعل
آنرا بہمزہ بدل کردند بَوَائِعُ شد بُوَیِّعٌ دراصل بُوَیْیِعٌ بود دویا
دریک کلمہ بہم آمدند اول ساکن ثانی متحرک اول را در دوم ادغام کردند
بُوَیِّعٌ شد بُوْعٌ وَبُوْعَانُ وَبُوْعَیٰ دراصل بُیْعٌ بُیْعَانُ
وَبُیْعَیٰ بودند یا ساکن ماقبل او مضموم آن یارا بواو بدل کردند
بوع الی اخرہ شد **اسم مفعول** مَبِیْعٌ مَبِیْعَانِ مَبِیْعُوْنَ
مَبَایِعُ وَمُبَیِّعٌ مَبِیْعَۃٌ مَبِیْعَتَانِ مَبِیْعَاتٌ مَبَایِعُ
مُبَیِّعَۃٌ مَبِیْعٌ **دراصل** مَبْیُوْعٌ بود ضمہ بریا ثقیل بود نقل
کردہ بماقبل دادند بعد ضمہ را بکسرہ بدل کردند برائے سلامتی

یا پس دو ساکن بہم آمدند واورا انداختہ مُبِیعٌ مَبِیعٌ در اصل مَبْیُوعٌ بود و یا در یک کلمہ بہم آمدند اول ساکن اول را در دوم ادغام کردند و یا ثالث را انداختند مَبِیعٌ جحد و نفی و نفی موکد و مضارع با نون ثقیلہ و خفیفہ بر قیاس قَالَ یَقُولُ

امر حاضر معروف بِعْ بِیْعَا بِیْعُوْا بِیْعِیْ بِیْعَا بِعْنَ

با نون ثقیلہ بِیْعَنَّ بِیْعَانِّ بِیْعُنَّ بِیْعِنَّ بِیْعَانِّ بِعْنَانِّ

با نون خفیفہ بِیْعَنْ بِیْعُنْ بِیْعِنْ صرف صغیر ثلاثی مجرد اجوف واوی از باب فَعِلَ یَفْعَلُ الخوف ترسیدن خَافَ یَخَافُ خَوْفًا فھو خَائِفٌ خِیْفَ یُخَافُ خَوْفًا فذاک مَخُوْفٌ لَمْ یَخَفْ لَمْ یُخَفْ لَا یَخَافُ لَا یُخَافُ لَنْ یَخَافَ لَنْ یُخَافَ الامر منہ خَفْ لِتُخَفْ لِیَخَفْ لِیُخَفْ والنھی عنہ لَا تَخَفْ لَا تُخَفْ لَا یَخَفْ لَا یُخَفْ والظرف منہ مَخَافٌ مَخَافَانِ مَخَاوِفُ وَمُخَیِّفٌ والالۃ منہ مِخْوَفٌ مِخْوَفَانِ مَخَاوِفُ وَمُخَیِّفٌ مِخْوَفَۃٌ مِخْوَفَتَانِ مَخَاوِفُ وَمُخَیِّفٌ مِخْوَافٌ مِخْوَافَانِ مَخَاوِیْفُ وَمُخَیِّیْفٌ اَفْعَلُ التفضیل منہ

أَخْوَفُ أَخْوَفَانِ أَخْوَفُونَ أَخَاوِفُ وَ أُخَيِّفُ
والمونث منه خُوفَى خُوفَيَان خُوفَيَاتٌ خُوَفٌ
وَخُوَيْفًا والتعجب منه مَا أَخْوَفَهُ وَ أَخْوِفْ بِهٖ
خاف در اصل خَوِفَ بود واو متحرک ماقبل او مفتوح آن واو را
با الف بدل کردند خَافَ شد خِفْنَ در اصل خَوِفْنَ بود کسره
بر واو ثقیل بود نقل کرده بما قبل دادند بعد سلب حرکت ماقبل
بعد واو ساکن ماقبل او مکسور آن واو را بیا بدل کردند پس دو
ساکن بهم آمد ندیا را انداختند خِفْنَ شد باقی برقیاس قَالَ يَقُولُ
صرف صغیر ثلاثی مجرد ناقص واوی چون الدعاء خواندن دَعَا
يَدْعُو دُعَاءً وَدَعْوَةً دِعْوَةً دُعْوَةً دَعْوَى دِعْوَى
دُعْوَى فهو دَاعٍ وَدُعِيَ يُدْعَى دُعَاءً دَعْوَةً دِعْوَةً
دُعْوَةً دَعْوَى دِعْوَى دُعْوَى فذاك مَدْعُوٌّ لَمْ يَدْعُ
لَمْ يُدْعَ لَنْ يَدْعُوَ لَنْ يُدْعَا الامر منه اُدْعُ لِتُدْعَ
لِيَدْعُ لِيُدْعَ والنهی عنه لَا تَدْعُ لَا تُدْعَ لَا يَدْعُ لَا يُدْعَ
والظرف منه مَدْعًا مَدْعَيَانِ مَدَاعٍ وَ مُدَيْعٍ

والآلة منه مِدْعًا مِدْعَيَانِ مَدَاعٍ وَمُدَيْعٍ مِدْعَاةٌ مِدْعَاتَانِ
مَدَاعٍ وَمُدَيْعِيَةٌ مِدْعَاءٌ مِدْعَاانِ مَدَاعِيُّ وَمُدَيْعِيٌّ
افعل التفضيل منه اَدْعَىٰ اَدْعَيَانِ اَدْعَوْنَ اَدَاعٍ وَ اُدَيْعٍ والمؤنث
منه دَعْوَىٰ دَعْوَيَانِ دَعْوَيَاتٌ دُعًى وَدُعَيًّا والتعجب منه
مَا اَدْعَاهُ وَ اَدْعِ بِهٖ صرف كبير فعل ماضى معروف دَعَا دَعَوَا
دَعَتْ دَعَتَا دَعَوْنَ دَعَوْتَ دَعَوْتُمَا دَعَوْتُمْ دَعَوْتِ
دَعَوْتُمَا دَعَوْتُنَّ دَعَوْتُ دَعَوْنَا دَعَا دراصل دَعَوَ بود
واو متحرك ماقبل او مفتوح آن واو را بالف بدل كردند دَعَا شد
دَعَوْا دراصل دَعَوُوْا بود واو متحرك ماقبل او مفتوح آن واو را
بالف بدل كردند التقاء ساكنين ميان الف و واو الف را حذف كردند دَعَوْا شد
صرف كبير فعل ماضى مجهول دُعِيَ دُعِيَا دُعُوْا دُعِيَتْ دُعِيَتَا دُعِيْنَ دُعِيْتَ
دُعِيْتُمَا دُعِيْتُمْ دُعِيْتِ دُعِيْتُمَا دُعِيْتُنَّ دُعِيْتُ دُعِيْنَا دُعِيَ دراصل دُعِوَ بود
واو واقع شد بعد از كسره آن واو را بيا بدل كردند دُعِيُوْا او بعد ضمه بر يا ثقيل بود
نقل كرده ماقبل دادند التقاء ساكنين شد ميان يا و واو يا را حذف كردند دُعُوْا شد صرف
كبير فعل مضارع معروف يَدْعُوْ يَدْعُوَانِ يَدْعُوْنَ تَدْعُوْ تَدْعُوَانِ

يَدْعُوْنَ تَدْعُوْ تَدْعُوَانِ تَدْعُوْنَ تَدْعِيْنَ تَدْعُوَانِ
تَدْعُوْنَ اَدْعُوْ نَدْعُوْ يَدْعُوْ در اصل يَدْعُوُ بود ضمه بر واو ثقيل بود
انداختن يَدْعُوْ شد يَدْعُوْنَ در اصل يَدْعُوُوْنَ ضمه بر واو ثقيل بود انداختن
التقاء ساكنين ميان هر دو واو يک واو را حذف کردند يَدْعُوْنَ تَدْعِيْنَ در اصل
تَدْعُوِيْنَ بود کسره بر واو ثقيل بود نقل کرده بماقبل دادند بعد سلب حرکت ماقبل
التقاء ساكنين ميان واو و ياء واو را حذف کردند تَدْعِيْنَ شد صرف کبير فعل مضارع
مجهول يُدْعٰى يُدْعَيَانِ يُدْعَوْنَ تُدْعٰى تُدْعَيَانِ يُدْعَيْنَ تُدْعٰى
تُدْعَيَانِ تُدْعَوْنَ تُدْعَيْنَ تُدْعَيَانِ تُدْعَيْنَ اُدْعٰى نُدْعٰى يُدْعٰى
در اصل يُدْعَوُ بود واوی بود در کلمه ثالث چون رابع گشت ماقبل ضمه نبود آن واو را بيا بدل
کردند بعده يا متحرک ماقبل او مفتوح آن يا را بالف بدل کردند يُدْعٰى شد يُدْعَوْنَ
در اصل يُدْعَوُوْنَ بود واوی بود در کلمه ثالث چون رابع گشت ماقبل او ضمه نبود آن واو را بيا بدل
کردند بعده يا متحرک ماقبل او مفتوح آن يا را بالف بدل کردند التقاء ساكنين شد ميان الف و واو
الف را حذف کردند يُدْعَوْنَ شد تُدْعَيْنَ در اصل تُدْعَوِيْنَ بود واوی بود در کلمه ثالث
چون رابع گشت ماقبل او ضمه نبود آن واو را بيا بدل کردند بعده يا متحرک ماقبل او مفتوح آن يا را بالف بدل
کردند التقاء ساكنين شد ميان الف و يا الف را حذف کردند تُدْعَيْنَ شد صرف کبير اسم فاعل

دَاعٍ دَاعِیَانِ دَاعُوْنَ دُعَاۃٌ دُعَاءٌ دُعًی دُعِیٌّ دُعَوَاءُ دُعْوَانٌ
دِعْوَانٌ دِعَاءٌ دِعِیٌّ دُوَیْعٍ دَاعِیَۃٌ دَاعِیَتَانِ دَاعِیَاتٌ دَوَاعٍ
دُعًّی دُوَیْعِیَۃٌ دَاعٍ دراصل دَاعِوٌ بود واو واقع شد بعد از کسرہ
آن واو را بیا بدل کردند دَاعِیٌ شد بعدہ ضمہ بریا ثقیل بود انداختن التقا ساکنین
شد میان یا و تنوین یا را حذف کردند دَاعٍ شد دَاعِیَانِ دراصل دَاعِوَانِ
بود واو واقع شد بعد از کسرہ آن واو را بیا بدل کردند دَاعِیَانِ دَاعُوْنَ
دراصل دَاعِوُوْنَ واو واقع شد بعد از کسرہ آن واو را بیا بدل کردند دَاعِیُوْنَ
شد ضمہ بریا ثقیل بود نقل کردہ بما قبل دادند بعد او سلب حرکت ما قبل التقا
ساکنین شد میان یا و واو یا را حذف کردند دَاعُوْنَ شد دُعَاۃٌ دراصل
دُعَوَۃٌ بود واو متحرک ما قبل او مفتوح آن واو را بالف بدل کردند دَعَاۃٌ شد
فتح دال را بضمہ بدل تا التباس نشود بصلوۃ و قناۃ دُعَاءٌ دراصل دُعَاوٌ واو واقع شد
بر طرف پیش از ضمہ و آن واو را بیا بدل کردند دُعَایٌ شد بعدہ یا واقع شد بر طرف بعد الف
اسم فاعل آنیارا بہمزہ بدل کردند دُعَاءٌ دُعِیٌّ دراصل دُعُوٌّ بود واقع شد بر طرف پیش از
ضمہ نبود آن واو را بیا بدل کردند دُعِیٌّ شد بعدہ ضمہ بریا ثقیل انداختند التقا
ساکنین شد میان یا و تنوین یا را حذف کردند دُعًی شد دُعِیٌّ دراصل دُعُوْوٌ بود

واو واقع برطرف پیش از ضمه بود آن واو را بیا بدل کردند دعی شد
در اصل دعاوٌ بود واو واقع شد برطرف پیش از و ضمه بود آن واو
را بیا بدل کردند دعایٌ بعده یا واقع شد برطرف بعد از الف اسم فاعل
آن یا را بهمزه بدل کردند دعاءٌ شد در اصل دعوٌ بود واو واقع برطرف پیش
از و ضمه بود آن واو را بیا بدل کردند بعده واو و یا بهم آمدند نخستین از ایشان
ساکن واو را یا کردند و یا را در یا ادغام نمودند دعیٌّ شد بعده ضمه دال و
عین را بکسره بدل کردند دِعِیٌّ شد دُوَیعٍ در اصل دُوَیعِوٌ
بود واو واقع شد برطرف پیش از و ضمه بود آن واو را بیا بدل
کردند دُوَیعِیٌ شد بعده ضمه بر یا ثقیل بود انداختند
التقاء ساکنین شد میان یا و تنوین یا را حذف کردند دُوَیعٍ
شد داعیة در اصل داعِوَةٌ بود واو واقع شد بعد از کسره آن واو
را بیا بدل کردند داعِیَةٌ شد دَوَاعٍ در اصل دَوَاعِوٌ بود واو واقع
شد بعد از کسره آن واو را بیا بدل کردند و در آخرش تنوین در آوردند
ضمه بر یا ثقیل بود انداختند التقاء ساکنین شد میان یا و
تنوین یا را حذف کردند دَوَاعٍ شد صرف کبیر اسم مفعول مَدْعُوٌّ مَدْعُوَّانِ

مَدْعُوَوْنَ مَدَاعِیُّ وَمُدَیْعِیٌّ مَدْعُوَّۃٌ مَدْعُوَّتَانِ مَدْعُوَّاتٌ
مَدَاعِیُّ وَمُدَیْعِیٌّ مَدْعُوٌّ در اصل مَدْعُوْوٌ دو واو در یک کلمہ بہم
آمدند اول را در دوم ادغام کردند مَدْعُوٌّ شد مَدَاعِیُّ در اصل
مَدَاعِیْوُ بود یا و واو در یک کلمہ بہم آمدند اول ساکن واو را یا کردند و یا را
در یا ادغام کردند مَدَاعِیُّ شد جحد معروف لَمْ یَدْعُ لَمْ یَدْعُوَا
لَمْ یَدْعُوْا لَمْ تَدْعُ لَمْ تَدْعُوَا لَمْ یَدْعُوْنَ لَمْ تَدْعُ لَمْ تَدْعُوَا
لَمْ تَدْعُوْا لَمْ تَدْعِیْ لَمْ تَدْعُوَا لَمْ تَدْعُوْنَ لَمْ اَدْعُ لَمْ نَدْعُ مجہول
لَمْ یُدْعَ لَمْ یُدْعَیَا لَمْ یُدْعَوْا لَمْ تُدْعَ لَمْ تُدْعَیَا لَمْ یُدْعَیْنَ
لَمْ تُدْعَ لَمْ تُدْعَیَا لَمْ تُدْعَوْا لَمْ تُدْعَیْ لَمْ تُدْعَیَا لَمْ تُدْعَیْنَ
لَمْ اُدْعَ لَمْ نُدْعَ نفی معروف لَا یَدْعُوْ لَا یَدْعُوَانِ لَا یَدْعُوْنَ
لَا تَدْعُوْ لَا تَدْعُوَانِ لَا یَدْعُوْنَ اِلٰی اٰخِرِہٖ نفی مجہول لَا یُدْعٰی
لَا یُدْعَیَانِ لَا یُدْعَوْنَ اِلٰی آخِرِہٖ نفی سو کد معروف لَنْ یَدْعُوَ
لَنْ یَدْعُوَا اِلٰی اٰخِرِہٖ نفی سو کد مجہول لَنْ یُدْعٰی لَنْ یُدْعَیَا لَنْ یُدْعَوْا
اِلٰی اٰخِرِہٖ مضارع معروف با نون ثقیلہ لَیَدْعُوَنَّ لَیَدْعُوَانِّ
لَیَدْعُنَّ لَتَدْعُوَنَّ لَتَدْعُوَانِّ لَیَدْعُوْنَانِّ لَتَدْعُوْنَ لَتَدْعُوَانِّ
لَتَدْعُنَّ لَتَدْعِنَّ لَتَدْعُوَانِّ لَتَدْعُوْنَانِّ لَاَدْعُوَنَّ لَنَدْعُوَنَّ
با نون خفیفہ لَیَدْعُوَنْ لَیَدْعُنْ لَتَدْعُوَنْ لَتَدْعُوْن لَتَدْعُنْ
لَاَدْعُوَنْ لَنَدْعُوَنْ مضارع مجہول با نون ثقیلہ لَیُدْعَیَنَّ
لَیُدْعَیَانِّ لَیُدْعَوُنَّ لَتُدْعَیِنَّ لَتُدْعَیَانِّ لَیُدْعَیْنَانِّ

لَتَدْعِیْنَ لَتَدْعِیَانِّ لَتَدْعُوْنَ لَتُدْعَیُنَّ لَتُدْعَیَانِّ لَتُدْعَیْنَانِّ
لَاُدْعَیَنَّ لَنُدْعَیَنَّ بانون خفیفہ لَیُدْعَیَنْ لَیُدْعَوُنْ لَتُدْعَیَنْ
لَتُدْعَیِنْ لَتُدْعَوُنْ لَتُدْعَیِنْ لَاُدْعَیَنْ لَنُدْعَیَنْ امر حاضر معروف
اُدْعُ اُدْعُوَا اُدْعُوْا اُدْعِیْ اُدْعُوَا اُدْعُوْنَ بانون ثقیلہ اُدْعُوَنَّ
اُدْعُوَانِّ اُدْعُنَّ اُدْعِنَّ اُدْعُوَانِّ اُدْعُوْنَانِّ بانون خفیفہ اُدْعُوْنْ
اُدْعُنْ اُدْعِنْ امر حاضر مجہول لِتُدْعَ لِتُدْعَیَا لِتُدْعَوْا لِتُدْعَیْ لِتُدْعَیَا
لِتُدْعَیْنَ بانون ثقیلہ لِتُدْعَیَنَّ لِتُدْعَیَانِّ لِتُدْعَوُنَّ لِتُدْعَیِنَّ
لِتُدْعَیَانِّ لِتُدْعَیْنَانِّ بانون خفیفہ لِتُدْعَیَنْ لِتُدْعَوُنْ لِتُدْعَیِنْ
لَاُدْعَیَنْ لِنُدْعَیَنْ امر غایب معروف لِیَدْعُ لِیَدْعُوَا لِیَدْعُوْا لِتَدْعُ
لِتَدْعُوَا لِیَدْعُوْنَ لِاَدْعُ لِنَدْعُ بانون ثقیلہ لِیَدْعُوَنَّ لِیَدْعُوَانِّ
لِیَدْعُنَّ لِیَدْعُوَنَّ لِتَدْعُوَانِّ لِیَدْعُوْنَانِّ لِاَدْعُوَنَّ لِنَدْعُوَنَّ
بانون خفیفہ لِیَدْعُوَنْ لِیَدْعُنْ لِتَدْعُوَنْ لِاَدْعُوَنْ لِنَدْعُوَنْ امر
غایب مجہول لِیُدْعَ لِیُدْعَیَا لِیُدْعَوْا لِتُدْعَ لِتُدْعَیَا لِیُدْعَیْنَ
لِاُدْعَ لِنُدْعَ بانون ثقیلہ لِیُدْعَیَنَّ لِیُدْعَیَانِّ لِیُدْعَوُنَّ لِتُدْعَیَنَّ
لِتُدْعَیَانِّ لِتُدْعَیْنَانِّ لِاُدْعَیَنَّ لِنُدْعَیَنَّ بانون خفیفہ لِیُدْعَیَنْ
لِیُدْعَوُنْ لِتُدْعَیَنْ لِاُدْعَیَنْ لِنُدْعَیَنْ نہی حاضر معروف لَا تَدْعُ
لَا تَدْعُوَا لَا تَدْعُوْا لَا تَدْعِیْ لَا تَدْعُوَا لَا تَدْعُوْنَ بانون ثقیلہ
لَا تَدْعُوَنَّ لَا تَدْعُوَانِّ لَا تَدْعُنَّ لَا تَدْعِنَّ لَا تَدْعُوَانِّ لَا تَدْعُوْنَانِّ
بانون خفیفہ لَا تَدْعُوَنْ لَا تَدْعُنْ نہی حاضر مجہول لَا تُدْعَ لَا تُدْعَیَا

لَاتَدْعُوا لَاتُدْعَیْ لَاتَدْعِیَا لَاتَدْعِیْنَ بانون ثقیلہ لَاتَدْعِیَنَّ لَاتَدْعِیَانِّ
لَاتَدْعُوْنَ لَاتَدْعِیْنَ لَاتَدْعِیَانِّ لَاتَدْعِیْنَانِّ بانون خفیفہ
لَاتَدْعِیْنْ لَاتَدْعُوْنْ لَاتَدْعِیْنْ نہی غایب معروف لَایَدْعُ لَایَدْعُوا
لَایَدْعُوا لَاتَدْعُ لَاتَدْعُوا لَایَدْعُوْنَ لَاأَدْعُ لَانَدْعُ بانون ثقیلہ
لَایَدْعُوَنَّ لَایَدْعُوَانِّ لَایَدْعُنَّ لَاتَدْعُنَّ لَاتَدْعُوَانِّ لَایَدْعُوْنَانِّ
لَاأَدْعُوَنَّ لَانَدْعُوَنَّ بانون خفیفہ لَایَدْعُوَنْ لَایَدْعُنْ لَاتَدْعُوَنْ
لَاأَدْعُوَنْ لَانَدْعُوَنْ نہی غایب مجہول لَایُدْعَ لَایُدْعَیَا لَایُدْعَوْا لَاتُدْعَ
لَاتُدْعَیَا لَایُدْعَیْنَ لَاأُدْعَ لَانُدْعَ بانون ثقیلہ لَایُدْعَیَنَّ لَایُدْعَیَانِّ لَایُدْعَوُنَّ
لَاتُدْعَیَنَّ لَاتُدْعَیَانِّ لَایُدْعَیْنَانِّ لَاأُدْعَیَنَّ لَانُدْعَیَنَّ بانون خفیفہ
لَایُدْعَیَنْ لَایُدْعَوُنْ لَاتُدْعَیِنْ لَاأُدْعَیَنْ لَانُدْعَیَنْ صرف صغیر ثلاثی مجرد
ناقص یائی چون الرمی تیر انداختن رَمٰی یَرْمِیْ رَمْیًا فَهُوَ رَامٍ وَرُمِیَ یُرْمٰی
رَمْیًا فذاک مَرْمِیٌّ لَمْ یَرْمِ لَمْ یُرْمَ لَنْ یَرْمِیَ لَنْ یُرْمٰی الامر منہ اِرْمِ
لِتُرْمَ لِیَرْمِ لِیُرْمَ والنہی عنہ لَاتَرْمِ لَایَرْمِ لَایُرْمَ الظرف منہ مَرْمًی
مَرْمَیَانِ مَرَامٍ وَمُرَیْمٌ والالۃ منہ مِرْمًی مِرْمَیَانِ مَرَامٍ وَمُرَیْمٌ
مِرْمَاۃٌ مِرْمَاتَانِ مَرَامٍ وَمُرَیْمِیَۃٌ مِرْمَاءٌ مِرْمَاءَانِ مَرَامِیُّ وَمُرَیْمِیٌّ
افعل التفضیل منہ اَرْمٰی اَرْمَیَانِ اَرْمَوْنَ اَرَامٍ وَاُرَیْمٍ والمونث منہ
رُمْیَا رُمْیَیَانِ رُمْیَیَاتٌ رُمًی رُمْیَا والتعجب منہ مَا اَرْمَاہُ وَاَرْمِ بِہٖ
ماضی معروف اَمٰی رَمَیَا رَمَوْا رَمَتْ رَمَتَا رَمَیْنَ رَمَیْتَ الٰی آخرہٖ رَمٰی
در اصل رَمَیَ بود یا متحرک ماقبل او مفتوح آن یا را بالف بدل کردند رَمٰی شد

ماضی مجہول رُمِیَ رُمِیَا رُمُوْا الی آخرہ مضارع معروف یَرْمِیْ یَرْمِیَانِ یَرْمُوْنَ
الی آخرہ یَرْمِیْ دراصل یَرْمِیُ بود کسرہ بر یا ثقیل بود انداختند یَرْمِیْ شد
مضارع مجہول یُرْمٰی یُرْمَیَانِ یُرْمَوْنَ الی آخرہ یُرْمٰی دراصل یُرْمَیُ بود
یا متحرک ما قبل او مفتوح آن یا را بالف بدل کردند یُرْمٰی شد اسم فاعل رَامٍ رَامِیَانِ
رَامُوْنَ رُمَاۃٌ رُمَّاءٌ رُمًّی رُمَّی آدماءٌ رَمْیَاءُ رَمْیَانُ
رَمْیَانٌ رُمَاءُ یَرْمِیْ رُدَیْمٍ رَامِیَۃٌ رَامِیَۃٌ رَامِیَتَانِ رَامِیَاتٌ
رَوَامٍ رُمًّی رُوَیْمِیَۃٌ رَامٍ دراصل رَامِیٌ بود ضمہ بر یا ثقیل بود انداختند
التقاء ساکن شد میان وتنوین یا را حذف کردند رَامٍ شد اسم مفعول
مَرْمِیٌّ مَرْمِیَّانِ مَرْمِیُّوْنَ مَرَامِیُّ مَرْمِیَّۃٌ مَرْمِیَّتَانِ مَرْمِیَّاتٌ مَرَامِیُّ
دُمَیْمِیَۃٌ مَرْمِیٌّ دراصل مَرْمُوْیٌ بود واو و یا دریک کلمہ بہم آمدند نخستین از
ایشان ساکن بود او را یا کردند یا را دریا ادغام کردند ضمہ میم را بکسرہ بدل کردند اسے
مناسب یا مَرْمِیٌّ شد امر حاضر معروف اِرْمِ اِرْمِیَا اِرْمُوْا اِرْمِیْ اِرْمِیَا
اِرْمِیْنَ بانون ثقیلہ اِرْمِیَنَّ اِرْمِیَانِّ اِرْمُنَّ اِرْمِنَّ اِرْمِیَانِّ
اِرْمِیْنَانِّ بانون خفیفہ اِرْمِیَنْ اِرْمُنْ اِرْمِنْ صرف صغیر ثلاثی مجرد ناقص
واوی از باب فَعِلَ یَفْعَلُ چون الرضی خوشنود کردن رَضِیَ یَرْضٰی رِضًا
فھو رَاضٍ وَرُضِیَ یُرْضٰی مَرْضِیًّا فذاک مَرْضِیٌّ لَمْ یَرْضَ لَمْ یُرْضَ
لَمَّا یَرْضَ لَمَّا یُرْضَ لَنْ یَرْضٰی لَنْ یُرْضٰی الامر منہ اِرْضَ لِتُرْضَ لِیَرْضَ
لِیُرْضَ والنہی عنہ لَا یَرْضَ لَا یُرْضَ لَا تَرْضَ لَا تُرْضَ والظرف منہ مَرْضًی
مَرْضَیَانِ مَرَاضٍ وَمُرَیْضٍ والاٰلۃ منہ مِرْضًی مِرْضَیَانِ مَرَاضٍ

و مُرَيِّضٌ مَرْضَاةٌ مَرْضَاتَانِ مَرَاضٍ و مُرَيْضِيَةٌ مِرْضَاةٌ مِرْضَاتَانِ
مَرَاضِيٌّ و مُرَيْضِيٌّ افعل التفضيل منه أَرْضَى أَرْضَيَانِ أَرْضَوْنَ
أَرَاضٍ و أُرَيْضٍ والمونث منه رُضْيَا رُضْيَيَانِ رُضْيَيَاتٌ
رُضًى رُضَيَّا والتعجب منه مَا أَرْضَاهُ و أَرْضِ بِهِ ماضی معروف
رَضِيَ رَضِيَا رَضُوا الى آخره در اصل رَضِوُوا بود واو واقع شد بعد از
کسره آن واو را بیا بدل کردند رَضِيَ شد و از آخر [illegible] مضارع معروف
يَرْضَى يَرْضَيَانِ يَرْضَوْنَ الى آخره يَرْضَى در اصل يَرْضَوُ بود
واوی بود در کلمه ثالث چون رابع گشت ماقبل او ضمه نبود آنرا
بیا بدل کردند بعده یا متحرک ماقبل او ضمه نبود آنرا بیا بدل کردند
بعده یا متحرک ماقبل او مفتوح آن یا را با الف بدل کردند يَرْضَى شد تعلیل
این باب برقیاس عاید عوصرف صغیر ثلاثی مجرد ناقص یائی از باب
فَعِلَ يَفْعَلُ چون الخشی ترسیدن خَشِيَ يَخْشَى خَشْيًا فَهُوَ خَاشٍ و خُشِيَ
يُخْشَى خَشْيًا فذاك مَخْشِيٌّ لَمْ يَخْشَ لَمْ يُخْشَ لَا يَخْشَى لَا يُخْشَى
لَنْ يَخْشَى لَنْ يُخْشَى الامر منه اِخْشَ لِتُخْشَ لِيَخْشَ لِيُخْشَ والنهي عنه
لَا تَخْشَ لَا تُخْشَ لَا يَخْشَ لَا يُخْشَ والظرف منه مَخْشًا مَخْشَيَانِ
مَخَاشٍ و مُخَيْشٍ والالة منه مِخْشًا مِخْشَيَانِ مَخَاشٍ و مُخَيْشٍ
مِخْشَاةٌ مِخْشَاتَانِ مَخَاشٍ و مُخَيْشِيَةٌ مِخْشَاءٌ مِخْشَاآنِ مَخَاشِيٌّ
مُخَيْشِيٌّ افعل التفضيل منه أَخْشَى أَخْشَيَانِ أَخْشَوْنَ أَخَاشٍ
أُخَيْشٍ والمونث منه خُشْيَا خُشْيَيَانِ خُشْيَيَاتٌ خُشًى خُشَيَّا

والتعجب منه ما اخشاه و اخشِ به تعلیل این باب مانند رمی یرمی صرف صغیر ثلاثی
مجرد ناقص واوی از باب فعُلَ یفعُلُ چون الرخو سست شدن رخُوَ یرخُو رخوا
فهو راخٍ و رُخِیَ یُرخَی رخوا فذاک مرخوّ الی آخره مانند دعا یدعو صرف
صغیر ثلاثی مجرد ناقص یائی از باب فعَلَ یفعَلُ چون الرعی نگاه داشتن چرانیدن
رعَی یرعَی رعیا فهو راعٍ و رُعِیَ یُرعَی رعیا فذاک مرعیّ الی آخره
مثل خشِیَ یخشَی ناقص از باب فعِلَ یفعَلُ نیامده است صرف صغیر
ثلاثی مجرد لفیف مفروق از باب فعَلَ یفعِلُ چون الوقی نگاه داشتن وقَی یقِی
وقیا فهو واقٍ و وُقِیَ یُوقَی وقیا فذاک موقیّ لم یقِ لم یوقَ
لا یقِی لا یوقَی لن یقِیَ لن یوقَی الامر منه قِ لیوقَ لیقِ لیوقَ
والنهی منه لا تقِ لا یوقَ لا تقِ لا یوقَ والظرف منه موقًی موقیان
مواقٍ و موقِی والآلة منه میقًی میقیان مواقٍ و مویقِی میقاة
میقاتان مواقٍ و مویقیة میقاء میقاءان مواقی و مویقی
افعل التفضیل منه اوقی اوقیان اوقون اواقٍ و اُویقی والمؤنث منه
وقیا وقیان وقیات وُقًی و وُقیّا والتعجب منه ما اوقاه و اوقِ به
ماضی معروف وقَی وقَیا وقَوا الی آخره ماضی مجهول وُقِیَ وُقِیا وُقُوا الی آخره
مضارع معروف یقِی یقِیانِ یقُونَ تقِی تقِیانِ یقِینَ تقِی تقِیانِ
تقُونَ تقِینَ تقِیانِ تقِینَ اقِی نقِی مضارع مجهول یُوقَی یُوقَیانِ
یُوقَونَ الی آخره اسم فاعل واقٍ واقیانِ واقونَ وُقاة وقّاءٌ و
وُقیٌّ وُقًی اوقاءٌ وُقیاءُ وُقیانٌ وِقاءٌ وُقیٌّ الخ

وَاقِيَةٌ ... وَاقِيَتَانِ وَاقِيَاتٌ أَوَاقٍ وُقًى أُوَيْقِيَةٌ أَوَاقٍ دراصل
وَوَاقِيُ بود دو واو متحرک دریک کلمه هم آمدند اول را با الف بدل کردند أَوَاقِيُ
شد بعده تنوین در آخرش در آوردند التقاء ساکنین شد میان یا و تنوین یا را
اضافت کردند أَوَاقٍ شد حکم مى این باب حکم وعد یعد است وحکم یای این حکم رمى
یرمى است امر حاضر معروف قِ قِيَا قُوا قِيْ قِيَا قِيْنَ با نون ثقیله قِيَنَّ
قِيَانِّ قُنَّ قِنَّ قِيَانِّ قِيْنَانِّ با نون خفیفه قِيَنْ قُنْ قِنْ صرف
صغیر ثلاثى مجرد از باب فَعِلَ يَفْعَلُ چون الوَجَى سوده شدن ستور
وَجِيَ يَوْجَى وَجًى فهو وَاجٍ وَوُجِيَ يُوْجَى وَجًى فذاك مَوْجِيٌّ
لَمْ يَوْجَ لَمْ يُوْجَ لَا يَوْجَى لَا يُوْجَى لَنْ يَوْجَى لَنْ يُوْجَى الامر منه اِيْجَ
لِيُوْجَ لِيَوْجَ لِيُوْجَ والنهى عنه لَا تَوْجَ لَا تُوْجَ لَا يَوْجَ لَا يُوْجَ والظرف منه
مَوْجًى مَوْجَيَانِ مَوَاجٍ وَمُوَيْجٍ والالة مِيْجًا مِيْجَيَانِ مَوَاجٍ وَمُوَيْجٍ
مِيْجَاةٌ مِيْجَاتَانِ مَوَاجٍ وَمُوَيْجِيَةٌ مِيْجَاءٌ مِيْجَاآنِ مَوَاجٍ وَمُوَيْجِيٌّ
افعل التفضیل منه أَوْجَى أَوْجَيَانِ أَوْجَوْنَ أَوَاجٍ وَأُوَيْجٍ والمؤنث وَجْيَا
وُجْيَيَانِ وُجْيَيَاتٌ وُجًى وُجْيًا والتعجب منه ما أَوْجَاهُ وَأَوْجِ بِهِ
تعلیل واو این مثل وَجِلَ يَوْجَلُ است وتعلیل یا مثل رمى یرمى است
صرف صغیر ثلاثى مجرد لفیف مقرون از باب فَعِلَ يَفْعَلُ چون الوَلْيُ نزدیک شدن
وَلِيَ يَلِيْ وَلْيًا فهو وَالٍ وَوُلِيَ يُوْلَى وَلْيًا فذاک مَوْلِيٌّ لَمْ يَلِ
لَمْ يُوْلَ لَا يَلِيْ لَا يُوْلَى لَنْ يَلِيَ لَنْ يُوْلَى الامر منه لِ لِيُوْلَ لِيُوْلَى
والنهى عنه لَا تَلِ لَا تُوْلَ لَا يَلِ لَا يُوْلَ والظرف منه مَوْلًى مَوْلَيَانِ الى آخره

والالتہ منہ میلاگ میلایان موال ومویل میلاات میلاتان موال ویلیۃ میلاء میلاآن موالی ومویلی افعل التفضیل منہ اولی اولیان اولون آوال واویل والمونث منہ ولیا ولیان ولیات ولی ولیا والتعجب منہ ما اولاہ واول بہ گردان وتعلیل این باب مثل وقی یقی امر حاضر معروف ل لیا لولی لیا لین بانون ثقیلہ لین لیان لن لن لیان لینان بانون خفیفہ لین لن لن صرف صغیر ثلاثی مجرد لفیف مفروق از باب فعل یفعل چون الطی پیچیدن طوی یطوی طیا فھو طاو وطوی یطوی طیا فذاک مطوی لم یطو لم یطو لا یطوی لا یطوی لن یطوی لن یطوی الامر منہ اطو لتطو لیطو لیطو والنہی عنہ لا تطو لا تطو لا یطو لا یطو والظرف منہ مطوی مطویان مطاو ومطیو والالتہ منہ مطوی مطویان مطاو ومطیو مطواۃ مطواتان مطاو ومطیو یۃ مطواء مطواآن مطاوی ومطیوی افعل التفضیل منہ اطوی اطویان اطوون اطاو واطیو والمونث منہ طیا طیان طیات طویا والتعجب منہ ما اطواہ واطو بہ گردان وتعلیل این باب مثل رمی یرمی صرف صغیر ثلاثی مجرد لفیف مفروق از فعل یفعل چون الطی گرسنہ شدن طوی یطوی طیا فھو طاو وطوی یطوی طیا فذاک مطوی لم یطو لم یطو لا یطوی لا یطوی لن یطوی لن یطوی الامر منہ اطو لتطو لیطو والنہی عنہ

لا اُطوَ لا نُطوَ لا يُطوَ لا تُطوَ والظرف منه مَطوًى مَطوَيَانِ مَطاوٍ و مُطَيٌّ والالة
منه مِطوًى مِطوَيَانِ مَطاوٍ ومُطَيٌّ مِطواةٌ مِطواتانِ مَطاوٍ ومُطَيَّةٌ
مِطواءٌ مِطواآنِ مَطاوِيُّ ومُطَيٌّ افعل التفضيل منه اَطوىٰ اَطوَيانِ
اَطوَونَ اَطاوٍ و اُطَيٌّ والمؤنث منه طُيَا طُيَيَانِ طُيَيَاتٌ طُوًى طُوَيًّا
والتعجب منه ما اَطوَاه واَطوِ به صرف كبير فعل ماضي معروف طَوىٰ
طَوَيَا طَوَوْا الى آخره بردان وتعليل اين باب مثل خَشِيَ يَخشىٰ است
صرف صغير مهموز الفاء از باب فَعَلَ يَفعُلُ الامر فرمودن اَمَرَ يَامُرُ اَمرًا
فهو آمِرٌ واُمِرَ يُؤمَرُ اَمرًا فذاك مأمورٌ لم يَأمُر لم يُؤمَر لا
يأمُرُ لا يُؤمَرُ لن يأمُرَ لن يُؤمَرَ الامر منه مُر لِتُؤمَر لِيَأمُر
لِيُؤمَر والنهي عنه لا تأمُر لا تُؤمَر لا يأمُر لا يُؤمَر والظرف منه
مَأمَرٌ مَأمَرانِ مَآمِرُ ومُؤَيمِرٌ والالة منه مِئمَرٌ مِئمَرانِ مَآمِرُ
ومُؤَيمِرٌ مِئمَرَةٌ مِئمَرَتانِ مَآمِرُ ومُؤَيمِرَةٌ مِئمارٌ مِئمارانِ مَآمِيرُ
ومُؤَيمِيرٌ افعل التفضيل منه آمَرُ آمَرانِ آمَرُونَ اَوَامِرُ واُوَيمِرٌ
والمؤنث منه اُمرىٰ اُمرَيانِ اُمرَيَاتٌ اُمَرٌ واُمَيرىٰ والتعجب
منه ما آمَرَهُ وآمِر به يَامُرُ در اصل يَأمُرُ بود همزه ساكن
ما قبل او مفتوح آن همزه را بالف بدل كردند يَامُرُ شد يُومَرُ در اصل
يُؤمَرُ بود همزه ساكن ما قبل او مضموم آن همزه را به واو بدل كردند مِيمَرٌ
در اصل مِئمَرٌ بود همزه ساكن ما قبل او مكسور آن همزه را بيا بدل كردند
مُرْ در اصل اُؤمُرْ بود هر دو همزه را حذف كردند على خلاف قياس

مر شد آؤ آمر و در اصل آأمر بود همزه در یک کلمه بهم آمدند یک
را بیائی مکسور نسبت ثانی را بواو بدل کردند آؤ آمر شد صرف صغیر ثلاثی
مجرد مهموز الفاء از باب فَعَلَ يَفْعِلُ الأدب ادب دادن آدَبَ يَأدِبُ
أدْبًا فهو آدِبٌ وَأُدِبَ يُؤْدَبُ أدْبًا فذاك مَأدُوبٌ لم يَأدِبْ
لم يُؤْدَبْ لا يَأدِبُ لا يُؤْدَبُ لن يَأدِبَ لن يُؤْدَبَ الامر منه إيدِبْ
لِتُؤْدَبْ لِيَأدِبْ لِيُؤْدَبْ والنهي عنه لا تَأدِبْ لا تُؤْدَبْ لا يَأدِبْ
لا يُؤْدَبْ والظرف منه مَأدِبٌ مَأدِبَانِ مَآدِبُ مُأَيدِبٌ
والالة منه مِيدَبٌ مِيدَبَانِ مَآدِبُ مُأَيدِبٌ مِيدَبَتَانِ
مَآدِبُ وَمُأَيدِبٌ مِيدَابٌ مِيدَابَانِ مَآدِيبُ وَمُأَيدِيبٌ
افعل التفضيل منه آدَبُ آدَبَانِ آدَبُونَ أوَادِبُ وَأُوَيدِبٌ
والمونث منه أدْبَا أدْبَيَانِ أدْبَيَاتٌ أُدَبٌ وَأُدَيبَا والتعجب منه
مَا آدَبَهُ وَآدِبْ بِهِ صرف صغیر ثلاثی مجرد مهموز العین از باب
فَعَلَ يَفْعِلُ الزأر بانگ کردن شیر زَأَرَ يَزْئِرُ زَئْرًا فهو زَائِرٌ
وَزُئِرَ يُزْأَرُ زَئْرًا فذاك مَزْؤُورٌ لم يَزْئِرْ لم يُزْأَرْ لا يَزْئِرُ لا يُزْأَرُ
لن يَزْئِرَ لن يُزْأَرَ الامر منه إِزْئِرْ لِتُزْأَرْ لِيَزْئِرْ لِيُزْأَرْ والنهي عنه
لا تَزْئِرْ لا تُزْأَرْ لا يَزْئِرْ لا يُزْأَرْ والظرف منه مَزْئِرٌ مَزْئِرَانِ
مَزَائِرُ وَمُزَيئِرٌ والالة منه مِزْأَرٌ مِزْأَرَانِ مَزَائِرُ وَمُزَيئِرٌ
مِزْأَرَةٌ مِزْأَرَتَانِ مَزَائِرُ وَمُزَيئِرَةٌ مِزْآرٌ مِزْآرَانِ مَزَائِيرُ
وَمُزَيئِيرٌ افعل التفضيل منه أَزْأَرُ أَزْأَرَانِ أَزْأَرُونَ أَزَائِرُ

وَاُزَيْئِرٌ والمؤنث منه ذُئْرَا ذُئْرَيَانِ ذُئْرَيَاتٌ ذُئَيْرٌ ذُئَيْرٌ والتعجب

مَا اَذْءَرَه وَاَذْءِرْ بِه صرف صغير ثلاثى مجرد مهموز اللام از باب فَعَلَ

يَفْعَلُ الهناء خوش گوار شدن طعام هَنَأَ يَهْنَأُ هَنْأً فَهُوَ هَانِئٌ وَهُنِئَ

يُهْنَأُ هَنْأً فذاك مَهْنُوْءٌ لَمْ يَهْنَأْ لَمْ يُهْنَأْ لَا يَهْنَأُ لَا يُهْنَأُ

لَنْ يَهْنَأَ لَنْ يُهْنَأَ الامر منه اِهْنَأْ لِتُهْنَأْ لِيَهْنَأْ لِيُهْنَأْ والنهى عنه

لَا تَهْنَأْ لَا تُهْنَأْ لَا يَهْنَأْ لَا يُهْنَأْ والظرف منه مَهْنَأٌ مَهْنَأَانِ

مَهَانِئُ وَمُهْتَنَأٌ والالة منه مِهْنَأٌ مِهْنَأَانِ مَهَانِئُ وَ

مِهْنَأَةٌ مِهْنَأَتَانِ مَهَانِئُ وَمِهْنَاءٌ مِهْنَاءَانِ مَهَانِيْءُ وَمُهَيْنِئٌ افعل التفضيل منه

اَهْنَأُ اَهْنَآنِ اَهْنَئُوْنَ اَهَانِئُ وَاُهَيْنِئٌ

والمؤنث منه هُنْأَى هُنْأَيَانِ هُنْأَيَاتٌ هُنَأٌ هُنَيْأَى

والتعجب منه مَا اَهْنَأَهٗ وَاَهْنِئْ بِه صرف صغير ثلاثى مجرد

مهموز اللام از باب فَعَلَ يَفْعَلُ القراءة خواندن قَرَأَ يَقْرَأُ

قِرَاءَةً فَهُوَ قَارِئٌ وَقُرِئَ يُقْرَأُ قِرَاءَةً فذاك مَقْرُوْءٌ

لَمْ يَقْرَأْ لَمْ يُقْرَأْ لَا يَقْرَأُ لَا يُقْرَأُ لَنْ يَقْرَأَ لَنْ

يُقْرَأَ الامر منه اِقْرَأْ لِتُقْرَأْ لِيَقْرَأْ لِيُقْرَأْ والنهى

عنه لَا تَقْرَأْ لَا تُقْرَأْ لَا يَقْرَأْ لَا يُقْرَأْ والظرف منه

مَقْرَأٌ مَقْرَأَانِ مَقَارِئُ وَمُقَيْرِئٌ والالة منه مِقْرَأٌ

مِقْرَأَانِ مَقَارِئُ مُقَيْرِئٌ مِقْرَأَةٌ مِقْرَأَتَانِ مَقَارِئُ

ومقرئة مقرأ مقرآن مقارئ ومقيرئ افعل التفضيل
منه أقرأ أقرآن أقرؤون أقارئ والمؤنث منه قرأى
قرأيان قرأيات قراء وقريئا والتعجب منه ما
أقرأه وأقرئ به صرف صغير مضاعف ثلاثي از باب
فعل يفعل الفرگريختن فر يفر فرا فهو فار وفر
يفر فرا فذاك مفرور لم يفر لم يفر لم يفرر لم يفر
لم يفر لم يفر لم يفرر لا يفر لا يفر لن
يفر لن يفر الامر منه فر فر افرر لتفر
لتفر لتفرر ليفر ليفر ليفرر ليفر
ليفر ليفرر والنهي عنه لا تفر لا تفر لا تفرر لا تفر
لا تفر لا تفرر لا يفر لا يفر لا يفرر لا يفر
لا يفر لا يفرر والظرف منه مفر مفران مفار
ومفير والاسم منه مفر [illegible]
مفرة مفرتان مفار مفيرة مفر [illegible] مفار ومفير
ومفير افعل التفضيل منه أفر أفران أفرون أفار وأفير
والمؤنث منه فرى فريان فريات فرر وفريرا والتعجب منه ما أفره
وأفرر به الماضي [illegible] فر فرا فروا فرت فرتا فررن فررت فررتما فررتم
فررت فررتما فررتن فررت فررنا الماضي المجهول فر فرا فروا
فرت فرتا فررن فررت فررتما فررتم فررت فررتما فررتن

فررت فررنا مضارع معروف یفرّ یفرّان یفرّون تفرّ تفرّان
تفررن تفرّ تفرّان تفرّون تفرّین تفرّان تفررن
افرّ نفرّ یفرّ دراصل یفرر بود دو حرف از یک جنس بہم آمد
ہر دو متحرک حرکت اول نقل کرده بما قبل داده اول را در دوم ادغام
کردند یفرّ شد مضارع مجہول یفرّ یفرّان یفرّون تفرّ
تفرّان یفررن تفرّ تفرّان تفرّون تفرّین تفرّان تفررن
افرّ نفرّ اسم فاعل فارّ فارّان فارّون فرّة فرّار
فرّر فرّ دو افرار فرّاء فرّان فرار فرو فویرة
فارّة فارّتان فارّات فرّار فرّ فویرة فارّ دراصل
فارر بود دو حرف از یک جنس بہم آمدند ہر دو متحرک اول ساکن کرده
در دوم ادغام کردند فارّ اسم مفعول مفرور مفروران مفرورون
مفاریر و مفیریر مفرورة مفرورتان مفرورات
مفاریر مفیریرة جحد معروف لم یفرّ لم یفرّ لم یفررْ
لم یفرّا لم یفرّوا لم تفرّ لم تفرّ لم تفررْ لم تفرّا لم یفررن
لم تفرّ لم تفرّ لم تفرّ لم تفرّا لم تفرّوا لم تفرّي
لم تفرّي لم تفررن لم افرّ لم افرّ لم افرر لم نفرّ لم نفرّ
لم نفرر جحد مجہول لم یفرّ لم یفرّ لم یفرر لم یُفرّا لم یفرّوا
لم یُفرّوا لم تفرّ لم تفرّ لم تُفرر لم تفرّا لم یفررن
لم تفرّ لم تفرّ لم تفرر لم تفرّا لم تفرّوا لم تفرّي لم تفرّي
لم تفررنا لم افرّ لم افرّ لم افرر لم نفرّ لم نفرّ لم نفرر

نفي معروف لا يفرّ لا يفرّان لا يفرّون الى آخره نفي مجهول
لا يفرّ لا يفرّان لا يفرّون الى آخره نفي موكد معروف لن يفرّ
لن يفرّا لن يفرّوا الى آخره جحد مجهول لن يفرّ لن يفرّا لن يفرّوا
الى آخره مضارع معروف با نون ثقيله ليفرّنّ ليفرّانّ ليفرّنّ
الى آخره با نون خفيفه ليفرّنْ الى آخره مضارع مجهول با نون ثقيله
ليفرّنّ الى آخره با نون خفيفه ليفرّنْ الى آخره امر حاضر معروف
فرّ فرّ ا فرر فرّا فرّوا فرّي فرّا افررن با نون ثقيله
فرّنّ فرّانّ فرّنّ فرّنّ فرّانّ افررنانّ با نون خفيفه
فرّنْ فرّنْ فرّنْ فرّ دراصل افرر بود دو حرف از يك
جنس بهم آمدند حركت اول نقل كرده بماقبل داده ثاني را فتح داده اول را در دوم
ادغام كردند وهمزه واصل حذف شد براى استغنا فرّ شد واگر ثاني را كسرا
داده اورا در دوم ادغام كردند فرّ واگر ادغام نكنند افرر شود امر حاضر مجهول
ليفرر ليفرّ ليفرّا ليفرّوا ليفرّي ليفرّا ليفررن
با نون ثقيله ليفرّنّ ليفرّانّ ليفرّنّ ليفرّنّ ليفرّانّ
ليفررنانّ با نون خفيفه لتفرّنْ لتفرّنْ لتفرّنْ صرف صغير
ثلاثي مجرد مضاعف از باب فَعَلَ يَفْعُلُ چون المد كشيدن مدّ يمدّ
مدّ فهو مادّ ومدّ يمدّ مدّ فذاك ممدودٌ لم يمدّ
لم يمدُدْ لم يمدَّ لم يمدِّ لم يمدّ لم يُمدُدْ لا يمدّ
لا يمدّ لن يمدّ لن يمدّ الامر منه مدّ مدّ مدِّ مدّ امدُدْ
ليمدّ ليمدّ ليمدّ ليمدُدْ ليمدّ ليمدّ ليمدُدْ ليمدُدْ

ليمد ليمد ليمد ليمددن والنهي عنه لا تمد لا تمد لا تمد
لا تمدد لا تمد لا يمد لا تمد لا تمدد لا يمد لا يمدد
لا امد دلا يمد لا يمد لا يمد لا يمددن الظرف منه ممد ممدان
مماد وممد والآلة منه ممد ممدان مماد وممد ممدة
ممدتان مماد وممدة ممداد ممدادان ممادية
ممديد افعل التفضيل منه امد امدان امدون اماد امد
والمونث منه مدا مديان مديات مدّ ومديا والتعجب
ما امده وامدد به امر حاضر معروف مد مد مدّ امدد
مدا مدد امدي مدا امددن بالنون ثقيلة مدّن
مدان مدن مدان امددنان بالنون خفيفة
مدن مدن مد دراصل امدد بود دو حرف از يکجنس بهم آمدند
اول را ساکن کرده ثاني را فتح داده اول را در دوم ادغام کردند امدد نبود
وصل را انداختند ازجهت استغنا مد شد واگر ثاني راکسرا دهند مد شود
ثاني را ضمه دهند براي مناسبت عين مد شود واگر فک ادغام يعني ترک
ادغام نمايند امدد شود صرف صغير ثلاثي مجرد مضاعف از باب
يفعل چون البر نيکوئي نمودن بر يبر برو بر
براً فذاک مبرور لم يبر لم يبر لم يبرر لم يبر لم يبر
لا يبر لا يبر لن يبر لن يبر الامر منه بر
لتبر لتبرر ليبر ليبرر ليبر
لا تبر لا تبر لا تبرر لا تبر لا تبر لا تبرر لا يبر لا يبر

لا یابر لا یابر لا یبرو والظرف منہ مبر مبران مبار ومبایر والالۃ منہ مبر مبران مبار ومبایر مبرۃ مبرتان مبار
مبورۃ مبرار مبران مبارير ومبابیرا افعل التفضیل
ابر ابران ابرون ابار ابیر والمونث منہ برا بریان
بریات بر وبریرا والتعجب منہ ما ابرہ وابرر بہ درجحد
وامر ونہی این باب وباب فرّ لغز سہ وجہ جایزست ودر باب مد میغہ
جہاں دو وجہ روا ست یعنی فتحہ کسرہ ضمہ وفک ادغام درباب فعل لفعل
در صیغہ ثلاثی مجرد اجوف یائی ومہموز اللام چون المجي امدن جاء یجی مجیاً
مجیاء وجي یجاء مجیا فذاک مجی لم یجی لم یجاء لا یجی لا یجاء
لن یجی لن یجاء الامر منہ اجي لیجا لیجی لیجا والنہی عنہ لا تجی لا تجا
لا یجی لا یجا والظرف منہ مجی مجیان مجایا ومجیٔ والالۃ منہ
مجی مجیان مجایا ومجیٔ مجیۃ مجیئتان مجایا مجیئۃ مجیاء
مجیاءان مجایلي مجیيٌ افعل التفضیل منہ اجیٔ اجیاٰن اجیٔون
اجایا اجیٌ والمونث منہ جوأ جوایان جوایات جیٔ جیٔ ا
گردان تعلیل قول باع یبیع مجایا دراصل مجایٔ لو دیا را بجای ہمزہ بر دند ہمزہ
بجای مجایٔ شد بعدہ ہمزہ مکسور واقع شد میان الف ویا ہمزہ را بیاء
مفتوحہ بدل کردند مجاییي شد بعدہ یا متحرک ما قبل او مفتوح الف یا را بالف
بدل کردند مجایا شد ومجیٔان اجایا وجوایا مجیٔ دراصل مجیی
بردو دویا در یک کلمہ بہم بر آمدند اول را در دوم ادغام کردند مجی شد
اسم فاعل جاءٍ جائیان جاؤن جاءۃ جیاء جیٔ مجوء

جئ جیاء جوان جیان جیاء جیوء جوی جائیة جائیتان
جائیات جئ جوییة جاء در اصل جائی بود یا را بجای همزه و همزه
بجای یا بردند جائی شد ضمه بر یا ثقیل بود انداختند جاء شد تحقیق تا آخر جوایا در اصل
جوائی بود یا را بجای همزه و همزه را بجای یا بردند جوائی شد بعده همزه مکسور واقع شد یا
الف و یا آن همزه را بیاء مفتوح بدل کردند بعد یا متحرک ما قبل او مفتوح آن یا را
بالف بدل کردند جوایا شد صرف صغیر ثلاثی مجرد مهموز الفا و ناقص یائی از باب فعل
یَفْعِلُ چون الاتی آمدن اَتیٰ یاتی اتیاً فهو آتٍ و اُتِیَ یوتیٰ
اتیاً فذاک مأتیٌّ لم یات لم یوت لا یاتی لا یوتیٰ لن یاتی
لن یوتیٰ الامر منه ایت لتوت لیات لیوت والنهی عنه لا تات لا توت
لا یات لا یوت والظرف منه ماتی ماتیان ماتٍ و ماتیۃ والآلۃ
میتا میتان ماآتٍ و مایتۃ میتات میتاتان میات و
مایتۃ میتاء میتاآن ماآتی و مایتی افعل التفضیل منه اٰتیٰ اتیا
اُتون اوات و اویت والمونث منه اتیا اتیان اتیات اتیٰ
اتیا والتعجب منه ما اتاه و ات به ایت در اصل ایت بود همزه دوم
ما قبل او دیگر همزه مکسور ان همزه را بیا بدل کردند ایت شد اُتِیَ در اصل اُتِیَ
بود یا متحرک ما قبل او مفتوح آن یا را بالف بدل کردند بعده همزه ساکن ما قبل او دیگر همزه
مکسور ان همزه را بالف بدل کردند اتی شد اوات در اصل آآتی بود آخرش را
دادند بعد ضمه بر یا ثقیل بود انداختند التقاء ساکنین شد میان یا و تنوین یا را
حذف کردند بعده دو همزه متحرک بهم آمدند یکی از ایشان مکسور نیست ثانی را واو
کردند اوات گردان و تعلیل این باب مثل رمی یرمی صرف صغیر ثلاثی مجرد

واوی ومہموز العین چون الوعد نندہ در گور کردن وا وئید وادا فہو وائد
وو ید یوئد وئدا فذاک موؤد لم یئد لم یوئد لا یئد لا یوئد
لن یئد لن یوئد الامر منہ اد لیوئد لیئد لتوئد والنہی عنہ لا تئد
لا توئد لا یئد لا لوئد والظرف منہ موئد موئدان موائد
وموئید والالۃ منہ میئد میئدان موائد وموئید میئدۃ میئدتان
موائد وموئدۃ میاد میادان موائد وموئید افعل التفضیل منہ
اوید اوئدات اوئدون اوائد واوئید والموئث منہ وئید
ویدیان وئدیات وئد وئیدا والتعجب منہ ما اوئدہ واوئد بہ
گردان وتعلیل این باب مانند وعد یعد است صرف صغیر ثلاثی مجرد مہموز الفا لفیف مقرون
از باب فعل یفعل چون الائی جائی گرفتن ادی یادی ایا فہو آدٍ وداوی
یودی ایا فذاک ماوی لم یاد لم یو ولا یادی لا یودی
لن یادی لن یودی الامر منہ ایو لتو دیاو لیؤد والنہی عنہ
لا تاو ولا تو ولا یا ولا یو والظرف منہ ماوی ماویان ماو
ومایو والالۃ منہ موی مئویان ماو ومایو میواۃ مئواتان
ماو ومایوبہ مئواء مئواآن ماوی ومایوی افعل التفضیل منہ
اوی اویان اویون اواو واویو والموئث منہ ایا ایان ایات
اوی اویا والتعجب منہ ما اواہ واوبہ اسم فاعل آو اویان
اوون اواۃ اواء اوی ای ای اویاء اویان ایان
اواء اوی اویو اویۃ اویتان اویات اواو اوی اویونہ
این باب چون طوی لیطوی صرف صغیر ثلاثی مجرد لفیف مفروق مہموز اللام

از باب فعل يفعِل چون الوأي وأى يئي وئيا فهو واءٍ ووُئِيَ يُوأى وئيا
فذاك موئيٌّ لم يئِ لم يوأ لا يئي لا يوأى لن يئي لن يوأى الامر
عِهِ لِتِهِ لِيَهِ اليوم ... لا تئِ لا توأ لا يئِ لا يوأ والظرف منه
موءٍ موئيان مواءٍ وموئية والالة منه ميأ ميأيان مواءٍ وموئية
ميأة ميأتان مواءٍ وميئية ميئاء ميئاآن مواءٍ وموئيي افعل
التفضيل منه أوأى أوأيان أوأون أواءٍ وأُوَيْيٌ والمؤنث منه وُئيا
وئيان وئيات ووُءًى وُئيا والتعجب منه ما أوأاه وأوءِ به گردان وتصغيل
اين باب ماننده وفى يفي اسم فاعل واءٍ واءيان واءون واءة واءٍ ووئيٌّ
ونيٌّ ووئيٌّ وئاء وئيان وئيان واءٍ واوي اويحيٌ واثية
واثنان واثيات اواءٍ وئيٌّ اريئة امر حاضر معروف ءِ ئيا اوا
ئا ائين بانون ثقيله ئين ايان ان ان ايان ائنا بانون خفيفه اين
بالنون ... امر حاضر مجهول لتوءَ لتوئيا لتواوا لتوئي لتوايا
لتواين بانون ثقيله لتوئين لتوايان لتوا ون لتواين لتوايا
لتوائان بانون خفيفه لتواين لتوا ون لتواين امر غائب معروف
ليئ ليئيا ليئوا ليئي لتئا ليين لا لنئي بانون ثقيله ليئين ليئيان
ليئون ليئن ليئيان ليئيان لائين لنئين بانون خفيفه ليئين ليئن لتئن
لائين لنئين صرف صغير ثلاثي مجرد مضاعف مهموز الفاء از باب فعل يفعل چون
پيشوائى كردن امر يأمر امرا فهو آمر وامر يامر امرا فذاك مأمور
لم يأمر لم يأمر لم يأمر لم يأمر لم يأمر لم يامر لم يأمر لم يأمر لم يأمر
لا يأمر لا يأمر لن يأمر لن يأمر الامر منه أؤمر ... مر امر ... لتأمر لتأمر

لتام لتوم لیام لیام لیام لیاسم لیام لیام لیوسم
والنہی عنہ لاتام لاتام لاتام لاتامم لا توم لا تؤم لا تؤم لاتوم
لا یام لایام لایام لایاسم لا یؤم لا یؤم لا یوم لا یومسم والظرف
مام ماتان مام وما یم والالۃ منہ سام ماماں مایم ومائیۃ
اسۃ ماتان مام ومایمۃ منہام منماماں سامیم مایمیم
افعل التفضیل منہ اأم اأمان اأمون آوام اویم والمونث منہ اما
امان امایات ام وامیا والتعجب منہ ما امہ وامم بہ این باب مثال
است یعنی صرف صغیر ثلاثی مزید فیہ از باب افعال مثال واوی چون الایعاد
بیم کردن اوعد یوعد ایعادا فہو موعد واوعد یوعد ایعادا
فذاک موعد لم یوعد لم یوعد لا یوعد لا یوعد لن یوعد لن یوعد
الامر منہ اوعد لتوعد لیوعد لیوعد والنہی عنہ لاتوعد لا توعد لا یو
لا یوعد والظرف منہ موعد موعدان موعدات صرف صغیر مثال یائی
چون الایسار توانگر شدن ایسر یوسر ایسارا فہو موسر واوسر
یوسر ایسارا فذاک موسر لم یوسر لم یوسر لا یوسر لا یوسر
لن یوسر لن یوسر الامر منہ ایسر لتوسر لیوسر لیوسر والنہی عنہ
لا توسر لا توسر لا یوسر لا یوسر والظرف منہ موسر موسران
موسرات صرف صغیر اجوف واوی چون الاقامۃ بپای داشتن اقام یقیم
اقامۃ فہو مقیم واقیم یقام اقامۃ فذاک مقام لم یقیم لم یقیم
لا یقیم لا یقام لن یقیم لن یقام الامر منہ اقم لتقم لیقم لیقم

والنہی عنہ لَا تُقِمْ لَا تُقِمْ لَا يُقِمْ لَا يُقِمْ والظرف منہ مُقَامٌ مُقَامَيْنِ مُقَامَاتٌ
اَقَامَ در اصل اَقْوَمَ بود واو متحرک ما قبل صحیح ساکن حرکت واو نقل کرده
بما قبل دادند واو متحرک بود الکنون ما قبل او مفتوح گشت آن واو را بالف
بدل کردند اقام شد يُقِيْمُ در اصل يُقْوِمُ بود کسره بر واو ثقیل بود
نقل کرده ما قبل دادند بعده واو ساکن ما قبل او مکسور آن واو را بیا بدل
کردند يُقِيْمُ شد صرف صغیر اجوف یائی چون الاطارة پریدن وپرانیدن اَطَارَ
يُطِيْرُ اِطَارَةً فَهُوَ مُطِيْرٌ وَاُطِيْرَ يُطَارُ اِطَارَةً فذاک مُطَارٌ لَمْ يُطِرْ لَمْ
يُطَرْ لَا يُطِيْرُ وَلَا يُطَارُ لَنْ يُطِيْرَ لَنْ يُطَارَ الامر منہ اَطِرْ لِتُطِرْ لِيُطِرْ
لِيُطَرْ والنہی لَا تُطِرْ لَا تُطَرْ لَا يُطِرْ لَا يُطَرْ والظرف منہ مُطَارٌ مُطَارَانِ
مُطَارَاتٌ صرف صغیر ناقص وادی چون الارضاء خوشنود گردانیدن
اَرْضَى يُرْضِيْ اِرْضَاءً فَهُوَ مُرْضٍ وَاُرْضِيَ يُرْضَى اِرْضَاءً فذاک
مُرْضًا لَمْ يُرْضِ لَمْ يُرْضَ لَا يُرْضِيْ لَا يُرْضَى لَنْ يُرْضِيَ لَنْ يُرْضَى
الامر منہ اَرْضِ لِتُرْضَ لِيُرْضِ لِيُرْضَ والنہی عنہ لَا تُرْضِ لَا تُرْضَ لَا
يُرْضِ لَا يُرْضَ والظرف منہ مُرْضًى مُرْضَيَانِ مُرْضَيَاتٌ تعلیل این باب مانند
يَرْضَى صرف صغیر ناقص یائی چون الاغناء توانگر کردن اَغْنَى يُغْنِيْ اِغْنَاءً
فَهُوَ مُغْنٍ وَاُغْنِيَ يُغْنَى اِغْنَاءً فذاک مُغْنًى لَمْ يُغْنِ لَمْ يُغْنَ لَا يُغْنِيْ
لَا يُغْنَى لَنْ يُغْنِيَ لَنْ يُغْنَى الامر منہ اَغْنِ لِتُغْنَ لِيُغْنِ لِيُغْنَ والنہی عنہ
لَا تُغْنِ لَا تُغْنَ لَا يُغْنِ لَا يُغْنَ والظرف منہ مُغْنًى مُغْنَيَانِ مُغْنَيَاتٌ
ومهموز الفاء اجوف چون الاباره نیروسنگر مانیدن ومهموز الفاء ناقص چون ایناء

آزردن ومهموز العین ومثال چون الایاس نومید کردن ومهموز العین وناقص چون
الایمار راه موزدن مهموز اللام چون الانباء خبر دادن مهموز اللام مثال چون الایماء اشاره
کردن مهموز اللام واجوف چون الاساءة گمان بد بردن ومهموز الفاء ولفیف مقرون
چون الایواء آبادی بردن ومهموز العین چون الاراءة پس خورده نگذاشتن صرف
صغیر لفیف مقرون چون الایجاء سوده شدن سم ستور اَوْجىٰ يُوجِي اِيجَاءً
فَهُوَ مُوجٍ وَاُوجِيَ يُوجىٰ اِيجَاءً فذاک مُوجىً لَمْ يُوجِ لَمْ يُوجَ لَا يُوجِي لَا
يُوجىٰ لَنْ يُوجِيَ لَنْ يُوجىٰ الامر منه اَوْجِ لِتُوجِ لِيُوجِ لِيُوجَ والنهي عنه
لَا تُوجِ لَا اُوجِ لَا يُوجِ لَا يُوجَ والظرف منه مُوجىً مُوجَيَانِ مُوجَيَاتٌ
لفیف مقرون چون الاهواء دوست گردانیدن اَهْوىٰ يُهْوِي اِهْوَاءً
فَهُوَ مُهْوٍ وَاُهْوِيَ يُهْوىٰ اِهْوَاءً فذاک مُهْوىً لَمْ يُهْوِ لَمْ يُهْوَ لَا
يُهْوِي لَا يُهْوىٰ لَنْ يُهْوِيَ لَنْ يُهْوىٰ الامر منه اَهْوِ لِتُهْوِ لِيُهْوِ لِيُهْوَ
والنهي عنه لَا تُهْوِ لَا تُهْوَ لَا يُهْوِ لَا يُهْوَ والظرف منه مُهْوىً مُهْوَيَانِ
مُهْوَيَاتٌ صرف صغیر مضاعف چون الاحباب دوست داشتن اَحَبَّ يُحِبُّ
اِحْبَابًا فَهُوَ مُحِبٌّ لَمْ يُحِبَّ لَمْ يُحِبِّ لَمْ يُحْبِبْ لَمْ يُحَبَّ لَمْ يُحَبِّ
لَا يُحِبُّ لَا يُحَبُّ لَنْ يُحِبَّ لَنْ يُحَبَّ الامر منه اَحِبَّ اَحِبِّ اَحْبِبْ لِتُحِبَّ لِتُحِبِّ
لِتُحْبِبْ لِيُحِبَّ لِيُحِبِّ لِيُحْبِبْ لِيُحَبَّ لِيُحَبِّ لِيُحْبَبْ والنهي لَا تُحِبَّ
لَا تُحِبِّ لَا تُحْبِبْ لَا تُحَبَّ لَا تُحَبِّ لَا تُحْبَبْ لَا يُحِبَّ
لَا يُحْبِبْ لَا يُحَبَّ لَا يُحَبِّ لَا يُحْبَبْ والظرف منه مُحَبٌّ مُحَبَّانِ
مُحَبَّاتٌ صرف صغیر مهموز الفاء چون الایمان گرویدن آمَنَ يُؤْمِنُ اِيمَانًا فَهُوَ

مُؤمِنٌ وَاُومِنُ یُؤمَنُ اِیْمَانًا فذاک مُؤمَنٌ لَمْ یُؤمِنْ لَمْ یُؤمَنْ لَا یُؤمِنُ
لَا یُؤمَنُ لَنْ یُؤمِنَ لَنْ یُؤمَنَ الامر منہ آمِنْ لِتُؤمَنْ لِیُؤمِنْ لِیُؤمَنْ
والنہی عنہ لَا تُؤمِنْ لَا تُؤمَنْ لَا یُؤمِنْ لَا یُؤمَنْ والظرف منہ مُؤمَنٌ مُؤمَنَانِ
مُؤمَنَاتٌ باب تفعیل صحیح ومثال واجوف ومہموز ومضاعف این باب ہر ایک قیاس
چون وَحَّدَ وَقَوَّلَ وَحَبَّبَ وَاَدَّبَ ناقص یائی ثَنّٰی یُثَنِّیْ تَثْنِیَۃً فَھُوَ مُثَنٍّ
وَثُنِّیَ یُثَنّٰی تَثْنِیَۃً فذاک مُثَنًّی لَمْ یُثَنِّ لَمْ یُثَنَّ لَا یُثَنِّیْ لَا یُثَنّٰی لَنْ یُثَنِّیَ
لَنْ یُثَنّٰی الامر منہ ثَنِّ لِتُثَنَّ لِیُثَنِّ لِیُثَنَّ والنہی لَا تُثَنِّ لَا تُثَنَّ لَا یُثَنِّ
لَا یُثَنَّ والظرف منہ مُثَنًّی مُثَنَّیَانِ مُثَنَّیَاتٌ ولفیف وَصّٰی یُوَصِّیْ تَوْصِیَۃً
وَطَوّٰی یُطَوِّیْ تَطْوِیَۃً باب مفاعلۃ صحیح ومثال واجوف ومہموز این باب
یکسانست چون واعدَ وقاوَنَ وآمَرَ وسَاأَلَ وخَاطَأَ ناقص یائی رَامٰی
یُرَامِیْ مُرَامَاۃً فَھُوَ مُرَامٍ وَرُوْمِیَ یُرَامٰی مُرَامَاۃً فذاک مُرَامًی
لَمْ یُرَامِ لَمْ یُرَامَ لَا یُرَامِیْ لَا یُرَامٰی لَنْ یُرَامِیَ لَنْ یُرَامٰی الامر منہ
رَامِ لِتُرَامَ لِیُرَامِ لِیُرَامَ والنہی عنہ لَا تُرَامِ لَا تُرَامَ لَا یُرَامِ لَا یُرَامَ
والظرف منہ مُرَامًی مُرَامَیَانِ مُرَامَیَاتٌ صرف صغیر مضاعف حَابَّ
یُحَابُّ مُحَابَّۃً فَھُوَ مُحَابٌّ وَحُوْبِبَ یُحَابُّ مُحَابَّۃً فذاک مُحَابٌّ
لَمْ یُحَابَّ لَمْ یُحَابَّ لَا یُحَابُّ لَا یُحَابُّ لَنْ یُحَابَّ لَنْ یُحَابَّ
الامر منہ حَابَّ حَابِّ حَابِبْ لِتُحَابَّ لِتُحَابِّ لِتُحَابَبْ لِیُحَابَّ
لِیُحَابِّ لِیُحَابِبْ لِیُحَابَّ لِیُحَابِّ لِیُحَابَبْ والنہی عنہ لَا تُحَابَّ
لَا تُحَابِّ لَا تُحَابِبْ لَا تُحَابَّ لَا تُحَابِّ لَا تُحَابَبْ لَا یُحَابَّ

لَا يُحَابُ لَا يُحَابِبُ لَا يُحَابُ لَا يُحَابُ لَا يُحَابَبُ والظرف منه
مُحَابٌ مُحَابَانِ مُحَابَاتٌ اصل معروف يُحَابِبُ واصل مجهول يُحَابَبُ
واصل فاعل مُحَابِبٌ ومفعول مُحَابَبٌ باب افتعال صرف صغیر مثال واوی
چون الاتهاب ہبہ قبول کردن اِتَّهَبَ يَتَّهِبُ اِتِّهَابًا فهو مُتَّهِبٌ وَاُتُّهِبَ
يُتَّهَبُ اِتِّهَابًا فذاك مُتَّهَبٌ لَمْ يَتَّهِبْ لَمْ يُتَّهَبْ لَا يَتَّهِبُ لَا يُتَّهَبُ
لَنْ يَتَّهِبَ لَنْ يُتَّهَبَ الامر منه اِتَّهِبْ اِتَّهِبَا لِيَتَّهِبْ لِيُتَّهَبْ والنهی عنه
لَا تَتَّهِبْ لَا تَتَّهَبْ لَا يُتَّهَبْ والظرف منه مُتَّهَبٌ مُتَّهَبَانِ مُتَّهَبَاتٌ
اِتَّهَبَ در اصل اوْتَهَبَ بود واو را تا کردند وتا را در تا ادغام کردند اِتَّهَبَ
شد مثال یائی اِتَّسَرَ يَتَّسِرُ اِتِّسَارًا فهو مُتَّسِرٌ وَاُتُّسِرَ يُتَّسَرُ اِتِّسَارًا
فذاك مُتَّسَرٌ لَمْ يَتَّسِرْ لَمْ يُتَّسَرْ لَا يَتَّسِرُ لَا يُتَّسَرُ لَنْ يَتَّسِرَ لَنْ يُتَّسَرَ
الامر منه اِتَّسِرْ لِتُتَّسَرْ لِيَتَّسِرْ لِتُتَّسَرْ والنهی عنه لَا تَتَّسِرْ لَا تُتَّسَرْ لَا يَتَّسِرْ
لَا يُتَّسَرْ والظرف منه مُتَّسَرٌ مُتَّسَرَانِ مُتَّسَرَاتٌ اِتَّسَرَ در اصل اِيْتَسَرَ
بود یا را تا کردند وتا را در تا ادغام کردند اِتَّسَرَ شد اجوف واوی اِجْتَابَ
يَجْتَابُ اِجْتِيَابًا فهو مُجْتَابٌ وَاُجْتِيبَ يُجْتَابُ اِجْتِيَابًا فذاك
مُجْتَابٌ لَمْ يَجْتَبْ لَمْ يُجْتَبْ لَا يَجْتَابُ لَا يُجْتَابُ لَنْ يَجْتَابَ
لَنْ يُجْتَابَ الامر منه اِجْتَبْ لِيَجْتَبْ لِيُجْتَبْ لِتُجْتَبْ والنهی عنه لَا تَجْتَبْ
لَا تُجْتَبْ لَا يَجْتَبْ لَا يُجْتَبْ والظرف منه مُجْتَابٌ مُجْتَابَانِ مُجْتَابَاتٌ
اِجْتَابَ در اصل اِجْتَوَبَ بود واو متحرک ما قبل او مفتوح آن واو را با الف
بدل کردند اِجْتَابَ شد يَجْتَابُ در اصل يَجْتَوِبُ بود کسره بر واو ثقیل بود

نقل کردہ باقبل دادند بعد سلب حرکت ماقبل بدہ واو ساکن ماقبل او مکسور آن واو را
بیا بدل کردند اُجِیبَ شد اسم فاعل مُجَابٌ دراصل مُجْتَوِبٌ واسم مفعول مُجْتَوَبٌ بود
است اجوف یائی اِخْتَارَ یَخْتَارُ اِخْتِیَارًا فَهُوَ مُخْتَارٌ وَ اُخْتِیْرَ یُخْتَارُ اِخْتِیَارًا
فذاک مُخْتَارٌ لَمْ یَخْتَرْ لَا یَخْتَارُ لَا یُخْتَارُ لَنْ یَخْتَارَ لَنْ یُخْتَارَ الامر منه اِخْتَرْ
لِتُخْتَرْ لِیَخْتَرْ لِیُخْتَرْ والنهی عنه لَا تَخْتَرْ لَا تُخْتَرْ لَا یَخْتَرْ لَا یُخْتَرْ والظرف منه
مُخْتَارٌ مُخْتَارَانِ مُخْتَارَاتٌ اِخْتَارَ دراصل اِخْتَیَرَ بود یا متحرک ماقبل
او مفتوح آن یا را با الف بدل کردند اِخْتَارَ شد ناقص یائی اِجْتَبٰی یَجْتَبِیْ
اِجْتِبَاءً فَهُوَ مُجْتَبٍ وَ اُجْتُبِیَ یُجْتَبٰی اِجْتِبَاءً فذاک مُجْتَبًی لَمْ یَجْتَبِ لَا
یَجْتَبِیْ لَا یُجْتَبٰی لَنْ یَجْتَبِیَ لَنْ یُجْتَبٰی الامر منه اِجْتَبِ لِتُجْتَبَ لِیَجْتَبِ
لِیُجْتَبَ والنهی عنه لَا تَجْتَبِ لَا تُجْتَبَ لَا یَجْتَبِ لَا یُجْتَبَ والظرف منه
مُجْتَبًا مُجْتَبَانِ مُجْتَبَاتٌ اِجْتَبٰی دراصل اِجْتَبَیَ بود یا متحرک ماقبل
او مفتوح آن یا را با الف بدل کردند اِجْتَبٰی شد صرف صغیر مضاعف
اِمْتَدَّ یَمْتَدُّ اِمْتِدَادًا فَهُوَ مُمْتَدٌّ وَ اُمْتُدَّ یُمْتَدُّ اِمْتِدَادًا فذاک مُمْتَدٌّ
لَمْ یَمْتَدَّ لَمْ یَمْتَدِّ لَمْ یَمْتَدِدْ لَمْ یُمْتَدَّ لَمْ یُمْتَدِّ لَمْ یُمْتَدَدْ لَا یَمْتَدُّ لَا یُمْتَدُّ لَنْ
یَمْتَدَّ لَنْ یُمْتَدَّ الامر منه اِمْتَدَّ اِمْتَدِّ اِمْتَدِدْ لِتُمْتَدَّ لِتُمْتَدِّ لِتُمْتَدَدْ لِیَمْتَدَّ
لِیَمْتَدِّ لِیَمْتَدِدْ لِیُمْتَدَّ لِیُمْتَدِّ لِیُمْتَدَدْ والنهی عنه لَا تَمْتَدَّ لَا تَمْتَدِّ
لَا تَمْتَدِدْ لَا تُمْتَدَّ لَا تُمْتَدِّ لَا تُمْتَدَدْ لَا یَمْتَدَّ لَا یَمْتَدِّ لَا یَمْتَدِدْ
لَا یُمْتَدَّ لَا یُمْتَدِّ لَا یُمْتَدَدْ والظرف منه مُمْتَدٌّ مُمْتَدَّانِ مُمْتَدَّاتٌ
باب انفعال اجوف واوی اِنْقَادَ یَنْقَادُ اِنْقِیَادًا فَهُوَ مُنْقَادٌ وَ اُنْقِیْدَ

مُنْقَادٌ اِنْقِيَادًا فذاک منقاد لَمْ يَنْقَدْ لَمْ يُنْقَدْ لَا يَنْقَادُ لَا يُنْقَادُ
لَنْ يَنْقَادَ لَنْ يُنْقَادَ الامر منہ اِنْقَدْ لِتَنْقَدْ لِيَنْقَدْ لِيُنْقَدْ والنہی عنہ
لَا تَنْقَدْ لَا تُنْقَدْ لَا يَنْقَدْ لَا يُنْقَدْ والظرف منہ مُنْقَادٌ مُنْقَادَانِ
مُنْقَادَاتٌ اِنْقَادَ دراصل اِنْقَوَدَ بود واو متحرک ما قبل او مفتوح
آن واو را با الف بدل کردند اِنْقَادَ شد ناقص واوی اِنْمَحَى يَنْمَحِي اِنْمِحَاءً
فهو مُنْمَحٍ وَ اُنْمُحِيَ يُنْمَحَى اِنْمِحَاءً فذاک مُنْمَحًى لَمْ يَنْمَحِ لَمْ يُنْمَحَ لَا يَنْمَحِي لَا
يُنْمَحَى لَنْ يَنْمَحِيَ لَنْ يُنْمَحَى الامر منہ اِنْمَحِ لِتَنْمَحِ لِيَنْمَحِ لِيُنْمَحَ والنہی عنہ لَا تَنْمَحِ
لَا تُنْمَحَ لَا يَنْمَحِ لَا يُنْمَحَ والظرف منہ مُنْمَحًى مُنْمَحَيَانِ مُنْمَحَيَاتٌ لفیف
مقرون اِنْزَوَى يَنْزَوِي اِنْزِوَاءً فهو مُنْزَوٍ وَ اُنْزُوِيَ يُنْزَوَى
اِنْزِوَاءً فذاک مُنْزَوًى لَمْ يَنْزَوِ لَمْ يُنْزَوَ لَا يَنْزَوِي لَا يُنْزَوَى
لَنْ يَنْزَوِيَ لَنْ يُنْزَوَى الامر منہ اِنْزَوِ لِتَنْزَوِ لِيَنْزَوِ لِيُنْزَوَ والنہی عنہ
لَا تَنْزَوِ لَا تُنْزَوَ لَا يَنْزَوِ لَا يُنْزَوَ والظرف منہ مُنْزَوًى
مُنْزَوَيَانِ مُنْزَوَيَاتٌ صرف صغیر مضاعف اِنْصَبَّ يَنْصَبُّ
اِنْصِبَابًا فهو مُنْصَبٌّ وَ اُنْصُبَّ يُنْصَبُّ اِنْصِبَابًا فذاک
مُنْصَبٌّ لَمْ يَنْصَبَّ لَمْ يَنْصَبِبْ لَمْ يُنْصَبَّ لَمْ يُنْصَبَبْ
لَا يَنْصَبُّ لَا يُنْصَبُّ لَنْ يَنْصَبَّ لَنْ يُنْصَبَّ الامر منہ اِنْصَبَّ
اِنْصَبِّ اِنْصَبِبْ لِيَنْصَبَّ لِيَنْصَبِّ لِيَنْصَبِبْ لِيُنْصَبَّ لِيُنْصَبِّ
لِيُنْصَبَبْ والنہی عنہ لَا تَنْصَبَّ لَا تَنْصَبِّ لَا تَنْصَبِبْ لَا تُنْصَبَّ
لَا تُنْصَبِّ لَا تُنْصَبَبْ لَا يَنْصَبَّ لَا يَنْصَبِبْ لَا يُنْصَبَّ

لَا یُنْصَبْ لَا یَنْصَبْ وَالظَّرفُ مُنْصَبٌ مُنْصَبَانِ مُنْصَبَاتٌ
باب استفعال مثال واوی اِسْتَوْجَبَ یَسْتَوْجِبُ اِسْتِیْجَابًا فَهُوَ مُسْتَوْجِبٌ
وَاُسْتُوْجِبَ یُسْتَوْجَبُ اِسْتِیْجَابًا فَذَاکَ مُسْتَوْجَبٌ لَمْ یَسْتَوْجِبْ لَمْ یُسْتَوْجَبْ
لَا یَسْتَوْجِبُ لَا یُسْتَوْجَبُ لَنْ یَسْتَوْجِبَ لَنْ یُسْتَوْجَبَ الامر منه اِسْتَوْجِبْ
لِیُسْتَوْجَبْ لِیَسْتَوْجِبْ لِیُسْتَوْجَبْ والنهی عنه لَا تَسْتَوْجِبْ لَا تُسْتَوْجَبْ
لَا یَسْتَوْجِبْ لَا یُسْتَوْجَبْ والظرف منه مُسْتَوْجَبٌ مُسْتَوْجَبَانِ مُسْتَوْجَبَاتٌ
اِسْتِیْجَابٌ در اصل اِسْتِوْجَابٌ بود واو ساکن ماقبل او مکسور آنرا و را بیا
بدل کردند استیجاب شد صرف صغیر اجوف واوی اِسْتَقَامَ یَسْتَقِیْمُ اِسْتِقَامَةً
فَهُوَ مُسْتَقِیْمٌ وَاُسْتُقِیْمَ یُسْتَقَامُ اِسْتِقَامَةً فَذَاکَ مُسْتَقَامٌ لَمْ یَسْتَقِمْ
لَمْ یُسْتَقَمْ لَا یَسْتَقِیْمُ لَا یُسْتَقَامُ لَنْ یَسْتَقِیْمَ لَنْ یُسْتَقَامَ الامر منه اِسْتَقِمْ
وَلْیُسْتَقَمْ لِیَسْتَقِمْ لِیُسْتَقَمْ والنهی عنه لَا تَسْتَقِمْ لَا تُسْتَقَمْ لَا یَسْتَقِمْ
لَا یُسْتَقَمْ والظرف منه مُسْتَقَامٌ مُسْتَقَامَانِ مُسْتَقَامَاتٌ بر قیاس اَقَامَ
یُقِیْمُ صرف صغیر ناقص یائی اِسْتَنْجٰی یَسْتَنْجِیْ اِسْتِنْجَاءً وَاُسْتُنْجِیَ یُسْتَنْجٰی
اِسْتِنْجَاءً فَذَاکَ مُسْتَنْجًی لَمْ یَسْتَنْجِ لَمْ یُسْتَنْجَ لَا یَسْتَنْجِیْ لَا یُسْتَنْجٰی
والامر منه اِسْتَنْجِ اِسْتَنْجِ لِیَسْتَنْجِ لِیُسْتَنْجَ والنهی عنه لَا تَسْتَنْجِ
لَا تُسْتَنْجَ لَا یَسْتَنْجِ لَا یُسْتَنْجَ والظرف منه مُسْتَنْجًی مُسْتَنْجَیَانِ
مُسْتَنْجَیَاتٌ بر قیاس رَمٰی یَرْمِیْ صرف صغیر لفیف مقرون اِسْتَحْیٰی یَسْتَحْیِیْ
اِسْتِحْیَاءً فَهُوَ مُسْتَحْیٍ وَاُسْتُحْیِیَ یُسْتَحْیٰی اِسْتِحْیَاءً فَذَاکَ مُسْتَحْیًی لَمْ یَسْتَحْیِ
لَمْ یُسْتَحْیَ لَا یَسْتَحْیِیْ لَا یُسْتَحْیٰی لَنْ یَسْتَحْیِیَ لَنْ یُسْتَحْیٰی الامر منه اِسْتَحْیِ

لِتُسْتَحْيِيَ لِيَسْتَحْيِ لِيُسْتَحْيِ والنهي عنه لَا تَسْتَحْيِ لَا تُسْتَحْيِ لَا يَسْتَحْيِ لَا يُسْتَحْيِ
والظرف منه مُسْتَحْيًى مُسْتَحْيَيَانِ مُسْتَحْيَيَاتٌ صرف صغير لفيف مفروق
اِسْتَوْفَى اِسْتِيفَاءً فذاك مُسْتَوْفًى لَمْ يَسْتَوْفِ لَمْ يُسْتَوْفَ لَا يَسْتَوْفِي
لَا يُسْتَوْفَى لَنْ يَسْتَوْفِيَ لَنْ يُسْتَوْفَى الامر منه اِسْتَوْفِ لِتُسْتَوْفَ
لِيَسْتَوْفِ لِيُسْتَوْفَ والنهي عنه لَا تَسْتَوْفِ لَا تُسْتَوْفَ لَا يَسْتَوْفِ
لَا يُسْتَوْفَ والظرف مُسْتَوْفًى مُسْتَوْفَيَانِ مُسْتَوْفَيَاتٌ صرف صغير
مضاعف اِسْتَتَبَّ يَسْتَتِبُّ اِسْتِتْبَابًا فهو مُسْتَتِبٌّ وَ اُسْتُتِبَّ يُسْتَتَبُّ
اِسْتِتْبَابًا فذاك مُسْتَتَبٌّ لَمْ يَسْتَتِبَّ لَمْ يَسْتَتِبِّ لَمْ يَسْتَتْبِبْ لَمْ يُسْتَتَبَّ
لَمْ يُسْتَتَبِّ لَمْ يُسْتَتْبَبْ لَنْ يَسْتَتِبَّ لَنْ يُسْتَتَبَّ الامر منه اِسْتَتْبِبْ
اِسْتَتِبَّ اِسْتَتِبِّ لِيُسْتَتَبَّ لِيُسْتَتَبِّ لِيُسْتَتْبَبْ والنهي عنه لَا يَسْتَتِبَّ
لَا يَسْتَتِبِّ لَا يَسْتَتْبِبْ لَا يُسْتَتَبَّ لَا يُسْتَتَبِّ لَا يُسْتَتْبَبْ باب تفعل
ناقص يائي تَمَنَّى يَتَمَنَّى تَمَنِّيًا فهو مُتَمَنٍّ وَ تُمُنِّيَ يُتَمَنَّى تَمَنِّيًا فذاك
مُتَمَنًّى لَمْ يَتَمَنَّ لَمْ يُتَمَنَّ لَا يَتَمَنَّى لَا يُتَمَنَّى لَنْ يَتَمَنَّى لَنْ يُتَمَنَّى
الامر منه تَمَنَّ لِتُمَنَّ لِيَتَمَنَّ والنهي عنه لَا تَتَمَنَّ لَا تُتَمَنَّ لَا يَتَمَنَّ
لَا يُتَمَنَّ والظرف منه مُتَمَنًّى مُتَمَنَّيَانِ مُتَمَنَّيَاتٌ صرف صغير مضاعف
تَحَبَّبَ يَتَحَبَّبُ تَحَبُّبًا فهو مُتَحَبِّبٌ تُحُبِّبَ يُتَحَبَّبُ تَحَبُّبًا فذاك
مُتَحَبَّبٌ الى آخره باب تفاعل ناقص واوي تَصَابَى يَتَصَابَى تَصَابِيًا
فهو مُتَصَابٍ تُصُوبِيَ يُتَصَابَى تَصَابِيًا فذاك مُتَصَابًى لَمْ يَتَصَابَ
لَمْ يُتَصَابَ لَا يَتَصَابَى لَا يُتَصَابَى لَنْ يَتَصَابَى لَنْ يُتَصَابَى الامر منه

تُصَابَّ لِتُصَابَّ لِيَتَصَابَّ لِيُتَصَابَّ والنهي عنه لَاتَتَصَابَّ لَاتُتَصَابَّ
لَايَتَصَابَّ لَايُتَصَابَّ والظرف منه مُتَصَابٌّ مُتَصَابَّانِ مُتَصَابَّاتٌ
صرف صغیر مضاعف تَحَابَّ يَتَحَابُّ تَحَابًّا فهو مُتَحَابٌّ وتُحُوبَّ يُتَحَابُّ
تَحَابًّا فذاک مُتَحَابٌّ لَمْ يَتَحَابَّ لَمْ يَتَحَابِّ لَمْ يَتَحَابَبْ لَمْ يُتَحَابَّ لَمْ يُتَحَابِّ
لَمْ يُتَحَابَبْ لَايَتَحَابُّ لَايُتَحَابُّ لَنْ يَتَحَابَّ لَنْ يُتَحَابَّ الامر منه تَحَابَّ
تَحَابِّ تَحَابَبْ لِتُحَابَّ لِتُحَابِّ لِتُحَابَبْ لِيُتَحَابَّ لِيُتَحَابِّ لِيُتَحَابَبْ
والنهي عنه لَاتَحَابَّ لَاتَحَابِّ لَاتَحَابَبْ لَاتُتَحَابَّ لَاتُتَحَابِّ لَاتُتَحَابَبْ
لَايَتَحَابَّ لَايَتَحَابِّ لَايَتَحَابَبْ والظرف منه مُتَحَابٌّ مُتَحَابَّانِ مُتَحَابَّاتٌ

باب افتعال ناقص واوی چون الاقتواء خدمت خواستن اِقْتَوَى يَقْتَوِي اِقْتِوَاءً
فهو مُقْتَوٍ واُقْتُوِيَ يُقْتَوَى اِقْتِوَاءً فذاک مُقْتَوًى لَمْ يَقْتَوِ لَمْ يُقْتَوَ لَايَقْتَوِي
لَايُقْتَوَى لَنْ يَقْتَوِيَ لَنْ يُقْتَوَى الامر منه اِقْتَوِ لِتُقْتَوَ لِيَقْتَوِ لِيُقْتَوَ والنهي عنه
لَاتَقْتَوِ لَاتُقْتَوَ لَايَقْتَوِ لَايُقْتَوَ والظرف منه مُقْتَوًى مُقْتَوَيَانِ مُقْتَوَيَاتٌ

ولفيف مقرون چون الاحوواء سياه شدن يَحْوَوِي اِحْوِوَاءً فهو مُحْوَوٍ
لَمْ يَحْوَوِ لَايَحْوَوِي لَنْ يَحْوَوِيَ الامر منه اِحْوَوِ لِيَحْوَوِ والنهي عنه لَاتَحْوَوِ
لَايَحْوَوِ والظرف منه مُحْوَوًى مُحْوَوَيَانِ مُحْوَوَيَاتٌ در این باب ادغام
نمی شود تا که التباس نشود به احووی به تشدید یاء و بمعنی سبز شد باب افعیلال
لفیف مقرون اِحْوَاوَى يَحْوَاوِي اِحْوِيوَاءً فهو مُحْوَاوٍ لَمْ يَحْوَاوِ لَا
يَحْوَاوِي الامر منه اِحْوَاوِ لِيَحْوَاوِ والنهي عنه لَاتَحْوَاوِ لَايَحْوَاوِ
والظرف منه مُحْوَاوًى مُحْوَاوَيَانِ مُحْوَاوَيَاتٌ چون تاء را در دال و ذال و سین

شین صاد ضاد طا ظا بجاے عین کلمہ در باب افتعال آید روی بود کہ تاے افتعال را
عین کنند و ساکن کردہ ادغام نمایند پس دو ساکن جمع شوند نزد بعض حرکت
تا را بفا دہند پس درا خْتَصَمَ خَصَّمَ یَخَصِّمُ خِصَّامًا فَهُوَ مُخَصِّمٌ وَ
خُصِّمَ یُخَصَّمُ خِصَّامًا مًا فذاک مُخَصَّمٌ ونزد بعض فا را کسرہ دہند ہمچو انکہ
خِصَّمَ یَخِصِّمُ خِصَّامًا فَهُوَ مُخِصِّمٌ وخُصِّمَ یُخَصَّمُ خِصَّامًا فذاک
مُخَصَّمٌ اَللّٰهُمَّ اهدنا وارحمنا وانصرنا واختمنا بالخیر والعافیة
وھب لنا ملکا فی الدارین وفتوحا کثیرة فی الثقلین وافض عنی الدین

تمت

اطلاع

ناظرین پر واضح ہو کہ اس کتاب کی حسب ضابطہ رجسٹری ہو چکی ہو کوئی صاحب
قصد طبع نفرماوین بعوض نفع نقصان نہ اوٹہائین جسقدر نسخے مطلوب ہون
راقم سے طلب فرمائین

۱۰۰ ام	
۵	
۶	